

Noročina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun: Ljubljana številka 10,650 in 10,349 za inzerate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Francoska gospodarska mobilizacija

Vklor bo v vojni zdržal samo četrt ure dalje kakor nasprotnik, bo odnesel zmago, ki bo odločila o usodi sveta, je pred nekaj dnevi dejal francoski finančni minister Paul Reynaud, ko je v velikem govoru v radiu razlagal francoskemu narodu, da se je morala vlada odločiti za »nove žrtve, ker se nastala v Evropi nova dejstva.« Francoski finančni minister, ki velja za izredno sposobnega denarnega strokovnjaka stare šole, ki odklanja diktatorske posege v državno gospodarstvo s pomočjo tako imenovanega načrtnega gospodarstva, ki je v veljavi pri totalitarnih državah, je s temi svojimi besedami govoril Francozom prav na dušo, kajti francoski narod je ostal prepričan, da bo gospodarska in denarna premoč enega tabora nad drugim tisti činitelj, ki bo končno veljavno le preprečil izbruh nove vojne. Nova bremena, ki jih je naložil finančni minister, čeprav so silno sramežljiva, Francozov niso iznenadila, in če sodimo po odzivu v francoski javnosti, moramo reči, da jih je narod sprejel v požrtvovalnem duhu, kajti za Francoza ni nobena žrtev tako velika, da je ne bi doprinesel za to, da bi mogel živeti v miru, v miru opravljati svoje delo in v miru uživati svojo svobodo.

Uspeh francoske denarne politike, ki ji je dal svoje ime Reynaud, ni izostal. Odkar je prevzel od ljudske fronte vodstvo finančnega ministrstva, se je steklo v narodno banko novih 35 milijard frankov, ki so bili na tem, da pobegeto čez mejo, da uidejo grabežljivim in zapravljivim rokam Leona Bluma in tovarišev, ki so dve leti razmetavali narodno premoženje, namesto da bi se bili pripravljali na sedanjo evropsko politično etisko in preprečili gotove razvoje v Srednji Evropi, ki bi nikoli ne bili mogoči, če bi bila Francija zadnja leta imela pravo narodno vodstvo. Levičarski tisk sicer napada denarno politiko sedanjega vlade, češ da bo uničila vse socialne pridobitve, ki jih je dala doba ljudske fronte, toda splošno javno mnenje v Franciji gre mimo teh opazk, ki se ališijo le na obronkih, in potrpežljivo in z razumevanjem sprejema nova bremena v prepričanju, da bosta v prvi vrsti urejeno gospodarstvo in polna blagajna oni čudodelec, ki bo prej, kakor puške in topovi obvaroval evropske narode pred novim strašnim prelivanjem krvi.

Reynaud je na en dan podpisal 39 novih finančnih uredb, ki globoko posegajo ne samo v žep, marveč tudi v socialno udobje francoskega naroda. S temi uredbami upa dati petnajst milijard frankov (okroglo 20 milijard din), s katerimi hoče pokriti nove potrebe narodne obrambe. Denar bi bil lahko dobil s kakšnimi posojili, ki bi bila državo in narod obremenila. Toda on je ta »leni način gospodarjenja odklonil, ker mu je na tem, da dobi denar, ki ga potrebuje, iz izboljšanja državne uprave in iz novih požrtvovalnih naporov vseh socialnih plasti naroda brez razlike. Z neustrašeno odločnostjo je očistil izdatke za državno upravo s tem, da je s pomočjo »odborna sekire« odsekal v proračunu vse postavke, namenjene dežanski le za vzdrževanje pohajkovanja uradnih komisij, za katere ni nobene stvarne potrebe. Iztrebil je tudi s pomočjo istega »odborna sekire« vse postavke za javna dela, ki stvarno niso nič drugega, kakor podkupnine, ki jih gotovi politični mogotci iz državne blagajne plačujejo svojim podeželskim volivcem, a se z nacionalnega vidika nikakor ne dajejo opraviti. Nekateri ministri so sicer zavpili, ko jim je Reynaud vrnil strašno okrtane računske predloge, toda davkoplačevalci so to novico z globokim oddihom vzeli na znanje. Tudi nove davčnine, ki jih je Reynaud vpeljal pod geslom, da služijo za dobrobit francoskega vojaka, ko bo stal na straži domovine, so bile sprejete v požrtvovalnem duhu, ker pravično razdelje bremena na vse plasti naroda. Novi desetodstotni davek na čiste dobičke oboroževalne industrije na primer je bil od naroda sprejet s splošnim odobravanjem. Davki na avtomobile (400 do 1000 frankov od konjske sile) bodo globoko egli v žepu premožnih, a prav v toliko bodo tudi olajšali bremena siromašnejših. Novi dohodninski davek računa Reynaud po stanovanju davkoplačevalca tako, da jemlje za temelj štirikratno ceno stanovanja. Tudi ta davčina ima izrecno socialni značaj. Nasproti temu je izginila prenosna taksa za kmetije pod 100.000 frankov vrednosti, ako preidejo na naslednika, to je na otroke ali na preostalega zakonca polom podedovanja. Močne pa so tudi spremembe, ki so jih Reynaudove uredbe povzročile med delavskimi sloji. Medtem ko je Blumov režim ljudske fronte šaril z narodnim premoženjem pod geslom: čim manj dela in čim več zaslužka, je finančni minister podaljšal delovno dobo v industrijskih obratih epet na 45 delovnih ur na teden, ako delodajalec dokaže, da ima enakovredno delovno moč kot v novembru lanskega leta in če se obveže, da v dobi podaljšanja delovne dobe ne bo odpustil nobenega delavca. V javnih službah pa tudi teh pogojev ni in bodo morali odslej javni uslužbenci delati epet 45 ur na teden brez dodatne nagrade. Za vsako naduro od 46. tedenske delovne ure dalje pa se za vse, za zasebne in javne nameščenice plačuje 5% dodatna nagrada. Zelo obsežni in v ves delovni ustroj posegajoči ukrepi so prizadeli trgovinsko mornarico, ki danes sploh ni mogla več tekmovali z inozemskimi trgovinskimi mornaricami in ki bo odslej spet usposobljena, da si osvoji izgubljene odjemalce.

Ukrepi finančnega ministra v Franciji so torej zelo jaseen dokaz za to, da je v Franciji konec zavlačevalnega razmišljanja in oklevalnega tavanja. Francoska vlada misli stvarno o položaju in se hladno in preračunano pripravlja na vsako

Glasilo grofa Ciana o uspehih beneškega posveta „Italija hoče mogočno, neokrnjeno Jugoslavijo“

Napovedi o bloku Jugoslavija - Italija - Madžarska - Bolgarija

Rim, 26. aprila. TG. Glasilo grofa Ciana »Il Telegraf« objavlja dolg članek o razgovorih med jugoslovanskim in italijanskim zunanjim ministrom v Benetkah in pravi v njem,

da je končnoveljavno dokazal, kako bedaste so bile vesti, ki so se zadnje čase trosile okrog po Evropi, da sta Italija in Nemčija sklenili, da bosta Jugoslavijo razdelili in sicer tako, da bi prišla Slovenija pod Nemčijo, Hrvatska delno pod Italijo, delno pa pod Madžarsko. Sestanek v Benetkah je udarno in prepričevalno pokazal, da Italija ne želi razkroja Jugoslavije, marveč nasprotno, močno in neokrnjeno Jugoslavijo. Italija je na tem sestanku skozi usta zunanjega ministra grofa Ciana nedvoumno povedala, da je njena želja, da bi bila neodvisnost in neokrnjenost njenega državnega ozemlja sploh izven vsake nevarnosti. V kolikor je italijanska vlada pri tem interesirana, je v Benetkah jugoslovanskemu državniku dala popolna jamstva v tem smislu. Od jugoslovanske vlade ni zahtevala ničesar drugega, kakor obljubo, da Jugo-

slavija ne sprejme nobene ponudbe o pomoči, ki bi mogla priti od zapadnih velesil. (Jugoslovanska vlada, kakor znano, takšne ponudbe od angleške vlade tudi sprejela ni. Op. ured.)

Glasilo grofa Ciana na to piše na dolgo in široko o jugoslovansko-madžarskih odnosih in pravi, da bodo prizadevanja grofa Ciana na tem polju v najkrajšem času kronana s polnim uspehom. List pripominja, da bi znal madžarski zunanji minister grof Czaky v kratkem obiskati Belgrad, a je tudi mogoče,

da bi se jugoslovanski zunanji minister Cincar Marković na svojem poletu nazaj iz Berlina znal ustaviti v Budimpešti, da podpisuje madžarsko-jugoslovansko nenapadalno pogodbo, s katero bi se Madžarska za vselej odpovedala vsakim težnjam napram Jugoslaviji.

(Kakor je znano, Jugoslavija takšnega pakta ne more podpisati, dokler tudi Rumunija ni dobila enakih jamstev. Op. ured.)

»Stampac« pa gre v svojih razlagah še mnogo dalje in razvija obsežen privid bodočih razvojev, ko že vidi vstajati na obzorju široko polje sodelovanja med Italijo, Madžarsko in Jugo-

slavijo, ki bi se moglo raztegniti tudi na Bolgarijo in bi v tej obliki predstavljalo čisto nov način sodelovanja, ki bi podrl »dosedanje nevarne zveze« (misleč pri tem gotovo na Balkansko zvezo) in bi zajamčil mir na tem prostoru Evrope.

„Preuranjeno“, pravi Frankfurter Zeitung

Berlin, 26. aprila. TG. Belgrajski dopisnik »Frankfurter Zeitung« razglablja o beneškem sestanku in meni, da so napovedi, da se bo Balkanska zveza v kratkem razšla in napravila prostor novemu bloku med Italijo, Jugoslavijo, Madžarsko in Bolgarijo preuranjene, vendar obstoja upanje, da bo le mogoče prepričati Jugoslavijo o ugodnostih takšne zveze, kajti Nemčija je odjemalec skoraj polovice jugoslovanskega izvoza. Morda se bo dala nekoliko pozneje organizirati tudi posebna konferenca za te države, ki bo »spravila v sklad vse njihove nacionalne koristi«.

Sestanek v Berlinu

Berlin, 25. aprila. AA. Nocoj ob 6.30 je imel jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar Marković razgovor z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom. Sestanek je trajal dve uri ter so se obravnavala vprašanja, ki zanimajo obe državi, v prijateljskem tonu. Zvečer ob 8.30 je zunanji minister von Ribbentrop priredil v hotelu »Esplanade« večerjo v čast jugoslovanskemu ministru dr. Cincar Markoviću, katere se je od jugoslovanske strani udeležil tudi naš poslanik v Rimu, polnomočni minister dr. Antič, načelnik ministrstva Petrovič ter drugi višji uradniki kr. poslanstva, od nemške strani pa višji uradniki ministrstva zunanjih poslov.

Ob tej priliki je imel nemški zunanji minister von Ribbentrop zdravico, v kateri je poudarjal, da ima čast prvič sprejeti jugoslovanskega zunanjega ministra g. Cincar Markoviča v tem svojstvu v Berlinu, kjer je že dolgo prej z njim kot poslanikom kraljevine Jugoslavije prijateljsko sodeloval. Prepričan je, da bodo razgovori med obema narodoma pripomogli k čim tesnejšemu sodelovanju na gospodarskem, kulturnem in političnem polju ter da bo to sodelovanje v prospeh obeh držav. Napil je Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, jugoslovanskemu narodu ter Nj. Ekselenci ministru Cincar Markoviću.

Na to zdravico je odgovoril naš minister dr. Cincar Marković v istem prijateljskem tonu, zahvaljujoč se za zdravico ter za sprejem v Berlinu, kar si šteje v veliko čast. Rad se spominja sodelovanja še iz prejšnjega časa, ko je deloval kot poslanik ter je vesel, da more sedaj prvič v svojstvu zunanjega ministra v Berlinu to sodelovanje samo okrepiti in nadaljevati, kajti v interesu obeh držav in evropskega mira, k čemur so pripomogli že tolikšni dosedanj dokazi, želi, da bi bili razgovori v korist obeh narodov. Napil je nato državnemu kanclerju Hitlerju, nemškemu narodu ter zunanjemu ministru von Ribbentropu.

Izjava našega zunanjega ministra

„Delamo za mir v Evropi“

Berlin, 26. aprila. AA. Jugoslovanski zunanji minister je dal zastopnikom nemškega časopisa tole izjavo:

»Zelo sem srečen, da se mi je zdaj kot jugoslovanskemu zunanjemu ministru nudila prilika, da na povabilo nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa obiščem Berlin in ponovno pridem v osebni stik tako z eminentnim predstavnikom nemške zunanje politike, kakor tudi z ostalimi vodilnimi osebnostmi nemškega rajha. Ta obisk mi je toliko ljubši, ker sem do nedavnega

možnost. Za to je ubrala pravilno pot, ker je začela s svobodno mobilizacijo gospodarskih sil naroda, ki je predpogoj za vsako mobiliziranje odpora. Le zdravo, požrtvovalno gospodarstvo v zaledju bo obrambi na fronti nudilo oporo, ki je jamstvo za zmago. Toda pri vsem tem hladnem računu, ki se ne ustraši misli, da bo treba iti na fronto, še enkrat poudarjamo osnovno misel, ki v sedanjem trenutku preveva francosko vlado in francoski narod, namreč, da bo gospodarska premoč tisti čudodelni činitelj, ki bo najprej preprečil, da bi evropski narodi kdaj egli po orožju, da bodo žrtve na gospodarskem polju zmanjšale krvne žrtve in da bo disciplinirana gospodarska vojna onemogočila ono drugo, mnogo bolj strašno. Tako so Reynauda razumeli v Franciji in tako so ga razumeli tudi drugod.

imel veliko čast in srečo v nemškem rajhu zastopati Jugoslavijo in ker me na Berlin veže dragoceno prijateljstvo, ki mi je omogočilo, da je bilo moje delo na poglobitvi prijateljskih odnosov med našima dvema državama v obojestransko zadovoljstvo tako uspešno. Za časa tega svojega triletnega bivanja v Nemčiji sem imel priliko biti priča veličastnemu napredku, ki ga je Nemčija dosegla na vseh področjih pod modrim in odličnim vodstvom svojega velikega kanclerja. Med nemškim rajhom in mojo državo obstoje in se srečno razvijajo odnošaji popolnega zaupanja, ki temelje

Zaenkrat samo omejena obvezna vojaška služba v Angliji

London, 26. aprila. c. Na današnji popoldanski seji je predsednik vlade Chamberlain izjavil, da je vlada sklenila predložiti prihodnji teden angleškemu parlamentu zakonski načrt o uvedbi 6 mesečne »vojaške pripravne dobe« za vse moške od 20. do 21. leta starosti. Tisti, ki bodo opravili to pripravno dobo, se bodo lahko nato prijavili v redno vojaško službo v kopni vojski za dobo treh in pol let. Ta vojaška pripravna doba je uvedena samo za Angleže in jo bodo lahko odslužili samo v Angliji. Za ostale vrste vojske — letalstvo in slično — pa ostane še naprej v veljavi načelo prostovoljstva, to je neobveznosti.

Obenem s tem zakonskim načrtom pa bo vlada prihodnji teden v spodnji zbornici predložila tudi zakonski načrt o vpoklicu rezervistov. Prav tako bo vlada s tem zakonskim načrtom dobila posebno pooblastila za industrijo, ki dela za vojsko in osebe, ki je tam zaposlena.

Vladni krogi poudarjajo, da bo vlada z uvedbo te obvezne pripravne vojaške dobe za ta dva letnika dosegla takoj to, da se bo številno stanje angleške vojske zvišalo za 300.000 do 310.000 mož. Vlada pa tudi danes še ni popolnoma preokorajla tiste težave, ki jo predstavlja za angleško javno mnenje obvezna vojaška služba, ker se tudi s tem zakonskim načrtom, ki bo prihodnji teden predložen v parlamentu, samo uvaja omejena obveznost

vojaške službe, ki še tudi ni dobila svojega pravega imena, ker se smatra samo za uvod v pravo vojaško službo, za katero se bodo lahko vpoklicanci po 6 mesečnih vajah šele prostovoljno izjavili in se priglasili za pravo vojaško službo, ki bo trajala nato tri in pol leta.

Tako je tudi to kompromisna rešitev, ki naj angleškemu javnemu mnenju pomaga preiti vse očitke njegove demokratične vesti. Vlada mora namreč v parlamentu doseči, da se ta zakonski načrt res izglasuje. Delavska stranka se je že izrekla proti sleherni tudi le delni uvedbi vojaške službe. V vrstah liberalne in tudi konservativne stranke pa je tudi še zelo mnogo poslancev in voditeljev, ki se sklicujejo celo na svoje versko prepričanje, ki da ne dovoljuje uvedbe obvezne vojaške službe.

Zato niso redki taki, ki napovedujejo celo možnost, da bi vlada skušala s tem načrtom iti na volitve.

Delavska stranka bi zaradi svojega nasprotja izgubila mnogo glasov ravno med tistimi pristaji, ki zahtevajo odločnejši nastop angleške vlade tudi na vojaškem polju. Toda do prihodnje srede, ko bo glasovanje o tem zakonu, se bo položaj še tako razjasnil, da bo lažje presoditi tudi vplive na angleško notranjo politiko.

Velik odpor proti vojaški obveznosti

Chamberlain: »Uvajamo vojaško obveznost, ne zato, da bi hoteli vojno, ampak da jo preprečimo«

London, 26. aprila. Ministrski predsednik Chamberlain je predložil svoj načrt o »omejeni obvezni vojaški službi« — »Reserve Arm Auxiliary Bill« parlamentu že danes. Pred sejo »spodnje zbornice« je sprejel oba voditelja delavskih poslancev majorja Atleja in Greenwooda, prav tako pa tudi voditelje »Trade Unions«, to je delavskih strokovnih zvez. Hotel jih je pregovoriti, da naj odnehajo s svojo opozicijo. Vendar pa so delavski poslanci v zbornici sprejeli vladno izjavo z velikim hrupom in vzklikali Chamberlainu »Demisija, demisija!«.

V svojem govoru je Chamberlain izjavil, da imajo vse vlade v Evropi pravico, ki jo sedaj zahteva tudi angleška vlada. Vse vlade lahko odrede v primeru potrebe mobilizacijo v delni obliki ali pa splošno mobilizacijo, samo v Angliji naj bi to ne bilo mogoče. Vendar pa je vlada že sklenila, da bi v primeru vojne takoj proglasila mobilizacijo in tako uvedla takoj splošno vojno dolžnost.

Anglija pa je v zadnjem času prevzela tudi več obvez in je sedaj morala poseči po sredstvu, da bo lahko te obveze tudi držala.

Če si ustvarjamo oboroženo silo, ni to zato, da bi hoteli vojno, ampak da bi jo preprečili. Za sedaj pa nam še ostane pred očmi ideal »splošne vojaške dolžnosti«, ki je ta zakonski načrt še ne uresničuje popolnoma. Novi pomožni zakon bo namreč še odredil, da ostane obvezno načelo prostovoljne vojne službe pri letalstvu, v mornarici, pri obrambni službi in pri »teritorialni kopni vojski«.

Opozicija tudi v lordski zbornici

London, 26. aprila. c. V lordski zbornici je isto vladno izjavo kot Chamberlain v spodnji zbornici podal član vlade lord Stanhope. Dvignil pa se je takoj za njim voditelj delavskih lordov in zelo ostro napadel vladno, češ da je sedaj s tem predlogom razbila edinost med angleškim narodom, ki se je pojavila po zadnjih dogodkih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved: Jasno. Dunajska vremenska napoved: zelo oblačno, padavine, toplotno stanje se ne bo spremenilo.

Politični zapiski

Zagrebska pogajanja se bodo še ta teden nadaljevala

Zagrebski »Obzore« prinaša iz Beograda, tole poročilo o kombinacijah v tamkajšnjih političnih krogih: »Belgrajski politični krogi pričakujejo, da bo predsednik vlade vnovič odpotoval v Zagreb sredi tega tedna nadaljevat pogovore z dr. Mačkom. Splošno sodijo, da bodo na tem novem sestanku pogovori med g. Cvetkovičem in g. dr. Mačkom končani. Belgrajski politični krogi mislijo, da ni več nobenih težav, da se ti pogovori ne bi končno dovršili.

Po tretjem sestanku v Zagrebu

Belgrajski »Samoupravac« v svoji številki od 26. aprila prinaša uvodnik, ki v njem med drugim pravi: »Za uspeh vsakega dela je prvi pogoj psihološka podlaga, zaupanje, iskrenost in dobra volja med obema, ki se pogajata, kar brez tega ne more biti trajnega in iskrenega sporazuma. Z zadovoljnostjo naglašamo, da je ta prvi pogoj izpolnjen, kar najbolj dokazuje delavnost današnje vlade in njenega predsednika, ki je v enem mesecu že trikrat popotoval v Zagreb zaradi političnih pogovorov ter je od svoje strani doprinesel najlepše razpoloženje in popolno pripravljenost vsa vprašanja sporazumno rešiti. Po tretjem sestanku v Zagrebu politični krogi v Zagrebu kakor vsa javnost goje velik optimizem. Opravičeno je upanje, da napor predsednika vlade g. Dragiša Cvetkoviča in predsednika HSS g. dr. Mačka ne bodo brez sadu, temveč jim bo sledila rešitev, ki bo v korist vse naše države. Hrvati, Slovenci in Srbi smo bratje ene krvi, ki morajo v svojo korist v največji slogi in bratekem sodelovanju živeti pod skupno streho. Zato je sporazum Srbov in Hrvatov skupni interes. To je danes skupno mišljenje od Drave do Vardarja, kar mora razveseliti vse rodoljube in vse državljane naše države. To in tako razpoloženje ter ozačje zaupanja in iskrenosti sta prvi veliki in koristni sad delavnosti ter naporov vlade g. Dragiša Cvetkoviča, ki je v slabih treh mesecih mogla sila mnogo storiti za ureditev političnih razmer v naši državi.«

Kako presoja glasilo dr. Mačka

»Hrvatski Dnevnik« od srede prinaša uvodnik o notranjih vprašanjih ter naglašajo, kako sedaj vse belgrajsko časopisje piše o zagrebških pogajanjih ter v tem oziru naglašajo značilno pisanje »Samoupravca« v »Vremenu«, o katerem pravi: »Ta zadnje imenovani list je sedaj docela stopil iz rezerve ter že začenja podpirati Dragišo Cvetkoviča.« Ko je v glavnem navedel besedilo Vremenskega članka, pravi Hrvatski Dnevnik: »Ko se je lotil teh pogajanj, je dr. Maček vedel, da se bo sprožila cela vrsta vprašanj, ki jih bo treba obravnavati, vedel pa je tudi, da je treba iti po vrsti. Kot gospodar je zlasti vedel, da najprej prihaja na vrsto grunt, nato hlevček in na zadnje kravica. Zakaj elaba korist je od kravice, če je nimaš nikamor dati, in od hlevca, če ga nimaš nikamor postaviti. Moramo priznati, da je tudi druga stran uvidela, da je samo ta pot logična, zato so se po prvih informativnih sestankih začeli pogovori o konkretnih vprašanjih. V postev je prišla poleg načelnih zadev tudi praktična izvedba. Zaradi diskrecije, ki jo nalaga samo bistvo stvari, je bilo kajpak mnogo šepetanja, pa tudi poskusov, da bi se v začetku delala zmeda. Na koncu pa pravi: »Srbi iz Hrvatske, ki so zbrani v SDS, ne živijo od večer skupaj s Hrvati. Zato vedo, da Srbom ob Hrvatih ne bo slabo in da se jim ne bo godila krivica. Peščica bivših politikov, ki se v novem položaju niso mogli obdržati niti v JNS, skušajo delati zmedo z ustvarjanjem pokrajinskih antagonizmov, češ da Splitu preti nevarnost od Zagreba. Časopisje pa je ta poskus označilo za ilustracijo miselnosti male skupine ljudi, ki v obupu nimajo drugega sredstva kakor to, samo da jih kdo sliši. Sicer pa je povsod zunaj vladal ne le popoln mir, marveč so celo največji pesimisti, ki niso verjeli v možnost sporazuma, začeli upati. Kar pa se nas tiče, mi nismo ne pesimisti, ne optimisti, marveč realisti. Poznamo sile, ki bodo odločile končni uspeh. Glavna sila pa je v nas samih, v naši zavednosti, volji ter pravičnosti stvari, katero zastopamo.«

Hrvatsko ljudstvo pričakuje

»Jutarnji list« piše o sobotnem sestanku v Zagrebu, nakar se bodo pogovori nadaljevali. Med tem, pravi list, so hrvatski poslanci v nedeljo odšli na deželo med ljudstvo. »Vprašanje sporazuma je bilo glavno politično vprašanje na shodih v raznih krajih. Vključ vsemu prizadevanju ljudi, ki jim ni za sporazum, pač pa jim je sporazum zgolj sredstvo, da bi prišli na oblast, vključ prizadevanju teh ljudi, da bi usmerili sporazum Hrvatov in Srbov na nedogledne poti, je vendar razpoloženje ljudstva edinstveno. Čuti se potreba, da bi se končno in čim prej našla pot do tistega stanja, v katerem ne bodo v tej državi zadovoljni le Srbi, temveč tudi Hrvati.«

»Hrvatski tednik« o novi dobi

Hrvatski list, ki izhaja v Virovitici in ki ima naslov »Hrvatski tednik«, piše med drugim: »Hrvati so gojili globoko upanje, da bodo s Srbi in Slovenci mogli živeti v enakopravni slogi, da bodo z njimi delili vse dobro in vse slabo. Hrvati so občutili bratstvo, slovensko ljubezen, istega jezika in govora ter se vsega močno veselili. Časi so naglo minevali in nastopila je nova doba zapostavljanja Hrvatov ter hrvatskih krajev. Vsaka nova vlada, novi ministri, in ti so se naglo ter večkrat menjavali, so si prizadevali dajati prednost Srbom ter erbskim krajem. Tam so zidali, gradili, napredovali, med tem ko je bilo pri nas vse zapostavljeno, vse zastalo in vse nazadovalo. Naši zagrebški listi so prinesli natančne podatke, ki dokazujejo, kako so hrvatski kraji zapostavljeni. Nihče ni teh podatkov z eno besedico skušal ovreči. Sedaj je prišla nova doba, ki je morala priti samo s tem, ker so Hrvati tako enodušni v svojih zahtevah, prišla je nova vlada, ki skuša s predstavnikom Hrvatov ugotoviti nov način medsebojnega življenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Enodušni Hrvati pa čakajo uspeha teh pogajanj in ugotavljanj, ki naj zadovolje vse, zlasti pa Hrvate.«

Gangl odstopil

Belgrad, 26. aprila. m. Prvi podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije Engelbert Gangl je podal ostavko na svoj položaj. V vseh funkcijah ga bo do prihodnjega običnega zbora, ki bo čez mesec dni, zastopal drugi podstarosta dr. Belajčić iz Novega Sada.

Odločilna pogajanja v Zagrebu

Predsednik vlade in dr. Maček sta se sešla v sredo ob 6 zvečer

Belgrad, 26. apr. m. Z jutranjim brzovlakom je odpotoval predsednik vlade dr. Dragiša Cvetković v Zagreb na sestanek z dr. Mačkom. Na sestanku bosta nadaljevala razpravljanje o rešitvi hrvatskega vprašanja. Na postaji so predsednika vlade g. Cvetkoviča, ki je bil dobro razpoložen, pozdravili poštni minister Altiparmaković, minister brez listnice Snaj, njegovi osebni in politični prijatelji.

Tokratnemu sestanku v Zagrebu pripisujejo tukajšnji politični krogi veliko važnost in napeto pričakujejo prvih poročil iz Zagreba.

Zagreb, 26. aprila. b. Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković, ki je odpotoval ob 9.25, je prispel ob 4.50 popoldne z belgrajskim brzovlakom v spremstvu svojega kabinetnega šefa Boška Anastasijevića in direktorja Avale g. Perića.

Ko je prispel g. predsednik vlade Cvetković v Zagreb, so ga na postaji pričakovali

in pozdravili vršilec dolžnosti bana savske banovine g. Stanoje Mihaldžić, ravnatelj železnice inž. Terček in številni drugi predstavniki. S postaje je predsednik vlade takoj odšel v bansko palačo, kjer je ob 6 bil ponovno sestanek med njim in predsednikom HSS dr. Vladkom Mačkom.

Glede samih pogajanj krožijo najrazličnejše novice, ki pa so zelo protislovne. Zanimanje časnika je za današnji sestanek med predsednikom vlade Cvetkovičem in dr. Vladkom Mačkom je izredno veliko, ker so vsi prepričani, da so današnja pogajanja sklepna in da bo prišlo končno do sporazuma.

Poleg predstavnikov belgrajskih in drugih listov je prispelo v Zagreb tudi mnogo inozemskih časnika, zlasti pa predstavnikov raznih agencij.

Zagreb, 26. apr. b. Točno ob 6 zvečer se je pripeljal v bansko palačo predsednik HSS dr. Vladko Maček. Pred palačo zbrano ljudstvo je pozdravilo dr. Mačka z vzkliki: »Živel voditelj hrvatskega naroda!« Nato je dr. Maček odšel na sestanek s predsednikom vlade g. Dragišo Cvetkovičem. Konferenca v banski palači je trajala do 7 zvečer. Ves čas je bila zbrana na Markovem trgu ogromna množica ljudstva, ki je pričakovala izida.

Ob 7 je g. dr. Maček odšel iz banske palače ter sedel v svoj avto, ljudstvo pa ga je burno pozdravljalo in vzklikalo: »Živel dr. Maček!« Dr. Maček se je nato odpeljal domov. Časnikarjem je sporočil, da se bodo pogajanja nadaljevala jutri ob 10 dopoldne.

Velik sprejem g. bana v Šoštanju in Slovenjem Gradcu

V sredo je g. ban dr. Natlačen nastopil svoje inspekcijsko popotovanje

Šoštanj, 26. aprila. AA. Z današnjim dnem je ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen začel inspekcijsko potovanje.

V zgodnjih urah je s svojim spremstvom prispel v Slovenj Gradec, kjer sta ga pričakovala okrajni načelnik g. dr. Krasovec in poslanec okrajne g. Teuerschuh.

Odtod so se podali v Šoštanj, pred katerim je g. bana pričakal špalir kolesarjev pod vodstvom domačega kaplana g. Rojhtja, ki je banu zaželel prvo dobrodošlico. Kolesarji, ki jih je bilo nad 20, so g. bana med pokanjem možnarjev in topičev spremenili v Šoštanju na glavni trg, kjer je bila zbrana velika množica ljudi, ki je g. bana navdušeno pozdravljala. Najprej je g. bana pozdravil član banskega sveta g. Marko Novak, nato pa je g. ban šel skozi dolg špalir pozdravljajoč mladipe pred občinsko hišo, kjer je g. bana pozdravil domači župan g. Novak, potem pa župnik g. Gril. Na trgu so bili zbrani domačini in številni okoličani, ki so g. bana veselo in prisrčno pozdravljali. K sprejemu so prišli vsi župani in občinski odborniki iz Skal, Velenja, St. Andraža in Topolšice. Pri sprejemu je bila navzoča tudi vsa duhovščina iz šaleške dekanije, dalje četa gasilcev, po številu 50 z dvema društvenima zastavama, 20 članov fantovskih odsekov in 30 članic deklinskih krožkov, dalje gg. Herbert in Valter Woschnag, tovarnarji iz Šoštanja z ravnatelj g. Klimentom in g. Ventschurjem in velika množica tržanov. G. bana sta pozdravila tudi učenka ljudske šole, ki mu je izročila lep šopek nageljev, ter učenke mešarske šole, ki je izročila g. banu krasen slovenski šopek. Nato je šolska mladina na trgu zapela pesem »O moj preljubi, dragi dom«.

G. ban se je za prisrčen sprejem iskreno zahvalil poudarjajoč, da je to sprejem državne oblasti, ki jo zastopa in da želi, naj njegov obisk zbudi pri vseh ljubezen do naše skupne domovine Jugoslavije.

Po njegovem govoru, ki so ga navzočini navdušeno pozdravili, je tovarniška godba zaigrala državno himno, ki so jo navzočini poslušali odkriti in na koncu vzklikali živio. G. ban je po tem lepem in prisrčnem sprejemu obšel četo gasilcev, fantov in deklet, ter se potem ljubeznivo pogovarjal s posameznimi zastopniki organizacij.

Zatem so bili uradni sprejemi v občinski hiši. G. ban je tu sprejel deputacije županov, članov občinskih uprav, članov okrajnih cestnih odborov in kmetijskih odborov, dalje deputacije duhovščine, uradništva, učitelstva, zastopnike organizacij JRZ, zastopnike prosvetnih in delavskih društev, gasilcev ter drugih humanitarnih organizacij.

Ban dr. Natlačen v Slovenj Gradcu

Slovenj Gradec, 26. aprila. Po dokončanih obiskih v Šoštanju je ban dravske banovine dr. Marko Natlačen obiskal zdravilišče Topolšico, kjer ga je toplo pozdravil vodja zdravilišča g. dr. Furlan z ostalimi zdravniki in upraviteljem. Ban si je ogledal zdraviliščne naprave, ki se modernizirajo. Popoldne se je odpeljal v spremstvu svojega tajnika svetnika dr. Jože Kovačiča, poslanca Teuerschuha ter okrajnega glavarja dr. Hrašoveca po cetoči šaleški dolini proti Slovenj Gradcu. Mimo Velenja, Saleka in Sela, ki so bili vsi v zastavah, je ban prišel do Hude luknje, kjer je lani povodenj popolnoma raztrgala cestno zvezo Šoštanj-Slovenj Gradec. Banovina je z velikimi sredstvi začela na tem mestu popravljati in modernizirati cesto, ki bo v bodoče zavarovana pred povodnjami. Tu je pričakoval bana načelnik okrajnega cestnega odbora g.

Smolčnik, ki je razkazal banu ves obseg mogočnih gradbenih del, ki so v ozki soteski posebno težavna in draga. Na nadaljnji poti so banu vrli Mislinjčani pripravili prijetno presenečenje v Mislinju, kjer so med z zastavami okrašenimi hišami postavili čez cesto lep slavlak, okrog katerega so se zbrali šolska mladina, duhovščina, člani fantovskega odseka, članice deklinskega krožka, gasilci, zastopniki okrajnih organizacij JRZ, delavstvo in kmetje. Med pokanjem topičev in možnarjev so pozdravili bana domači župan Tovšak, predsednik okrajne organizacije g. Jaš in župnik od sv. Vida g. Pohraški. Učenka je s prigodno deklamacijo izročila banu šopek cvetlic. Bana so dalje pozdravili načelnik fantovskega odseka, načelnik gasilcev, zastopnik Kmečke zveze, zastopnik zveze združenih delavcev ter ravnatelj tovarne dr. Pergera. Z navdušenim vzklikanjem so se vrli Mislinjčani poslovili od bana, ki je nadaljeval svojo pot v Slovenj Gradec.

Slovenj Gradec je bil že pred 3 uro ves na nogah ter je razsejni glavni trg napolnil tisočglava množica. Iz bližnje in daljnje okolice so prihajali kmetje in delavci, da pozdravijo bana. Slovenj Gradec pa se je odel v zastave in zelenje, med katerim so vzbujali posebno pozornost lično okrašeni mlaji. Ko je ban ob 4.15 prispel pred občinski dom v Slovenjem Gradcu, je slovenjgraška mestna godba zaigrala pozdravno koračnico. V imenu mladine je zaželela banu dobrodošlico učenka ljudske šole Marija Slivnikar, ki je banu pri tej priložnosti izročila krasen šopek slovenskih nageljnov. Mestni župan dr. Jože Picej je pozdravil bana, ki je nato obšel četo gasilcev, ki je štela okrog 60 moč z društveno zastavo, dalje četo fantovskega odseka, deklinskega krožka in deklinskega naraščaja. Slovenjgraški župan je predstavil banu okoliške župane in občinske odbornike, duhovščino, vojaške zastopnike, zastopnike sodišča, davčne oblasti, banovinske bolnišnice, domačih tovarn, delavstva, člane gospodarskih in kulturnih organizacij ter člane banovinskega sveta. Sprejema so se predvsem udeležili člani banovinskega sveta g. Novak za okraj Šoštanj, Tovšak za okraj Mislinje, Smolčnik za okraj Slovenj Gradec. Ban se je za prisrčen sprejem, ki mu ga je priredil Slovenj Gradec toplo zahvalil v kratkem govoru, v katerem je poudaril željo, naj bi današnje navdušenje, ki je pokazalo globoko zvestobo slovenjgraškega prebivalstva do naroda in države še nadalje ostalo med prebivalstvom teh obmejnih krajev.

Po navdušenem sprejemu, ki ga je bil ban deležen, so se začeli uradni sprejemi deputacij in je ban sprejemal v občinski posvetovalnici slovenjgraški najprej župane, dalje duhovščino, uradništvo, učitelstvo, zastopnike JRZ, zastopnike prosvetnih društev ter društev ter prosvetnih deklinskih krožkov, zastopnike Sokola, dalje Kmečke zveze, Zveze delavcev, zastopnike gasilcev in drugih humanitarnih, prosvetnih in gospodarskih organizacij.

Bolgarija ostane nevtralna

Balkanski zvezl se pridruži le, če se ji vrne Dobrudžo in če dobi egejsko pristanišče

Sofija, 26. aprila. TG. Šele sedaj so prišle v javnost nove podrobnosti o izjavi ministrskega predsednika Kjuzeivanova, ki ja je dal v zunanje-političnem odboru skupščine in v kateri je postavil vrnitev Dobrudže in svobodni izhod na Egejsko morje kot pogoj, da Bolgarija vetopi v Balkansko zvezo. To suhoparno poročilo, ki je šlo ven v svet, je napravilo vtis, kakor da je Bolgarija zapustila svojo doosedajo previdno politiko neodvisnega držanja da velesil in da se je že naslonila na države tako imenovane ošiča Rim-Berlin. Vzrok takim razlagam je bil, ker bolgarska vlada ni ematrala potrebno, da o izjavah ministrskega predsednika izda uradno poročilo.

Danes pa je znano, da je predsednik vlade Kjuzeivanov izrecno poudaril, da hoče Bolgarija nasproti evropskim dogodkom tudi v nadalje ostati popolnoma nevtralna in da se pod nobenim pogojem neče vtiakati v obstoječa ideološka trenja med obama taboroma velesil. Samo na ta način si bo Bolgarija ohranila popolno svobodo gibanja. Kjuzeivanov je nadalje izrecno poudaril, da vlada ni storila in ne namerava storiti nobenega koraka, ki bi Bolgarijo obvezal na mednarodno-političnem polju, ne da bi to prej sporočila parlamentu. »Bolgarija se neče predati politiki presenečen in politiki gotovih dejstev.« Končno je Kjuzeivanov slovensko izjavil, da se Bolgarija z nobeno izmed velesil ni kakor koli vezala in z nobeno ni sklepala kakšne politične pogodbe. Tega tudi v bodoče ne bo storila.

Na koncu šele je Kjuzeivanov govoril tudi o bolgarskih »narodnih težnjah in v tej zvezi je prišel govor na možnost, da bi Bolgarija vstopila v Balkansko zvezo. Pri tej priliki je predsednik vlade dejal, da bi bila Bolgarija pripravljena to storiti, toda samo pod pogojem, če ji Romunija vrne Dobrudžo in če ji Grčija omogoči svobodni dohod do Egejskega morja po bolgarskem ozemlju. (Kjuzeivanov ni govoril o bolgarskih mejah leta

Hrvatsko narodno romanje v Rim

Zagreb, 26. aprila. b. Očetje dominikanci v Zagrebu organizirajo veliko romanje v Rim k sv. očetu papežu Piju XII., ki bo od 2. do 10. julija. Za to priložko so bili izdani posebni plakati. Iz Zagreba bosta odpotovali dve skupini romarjev.

Seja Glavne zadržne zveze

Belgrad, 26. aprila. m. V prostorih Glavne zadržne zveze je bila danes popoldne pod predsedstvom predsednika dr. Korošca seja ožjega odbora Glavne zadržne zveze, na kateri je bilo med drugim sklenjeno, da se pri gotovem številu zadržnih zvez izvrši revizija. »Ta sklep Glavne zadržne zveze se nanaša na one zadržne zveze, pri katerih revizije že dalj časa ni bilo. Nadalje so na seji razpravljali o raznih prošnjah za razdelitev kredita iz fonda za podpiranje zadržništva. Sklenjeno je bilo, da bo pisarna Glavne zadržne zveze pisala vsem onim zadržnim zvezam, ki do sedaj še niso predložile tozadevnih prošelj, da to nemudoma store, nakar bo Glavna zadržna zveza preučila te prošnje ter jih bo s svojimi predlogi poslala kmetijskemu ministrtvu.

Železniška nezgoda

Belgrad, 26. aprila. m. Na progi Belgrad-Kraljevo-Skopje se je snoči ob 23.15 iztril brzotorovni vlak, ki je vozil iz Uroševca. Nesrečo je povzročila skala, ki se je utrgala in se je zvalila na progo. Zaradi močnega sunka se je vnela nafta in vagonski cisterni. Požar se je razširil še na druge tri vagona. Nekaj oseb vlakospremnega osebja je lažje ranjenih. Do večera bo promet že spet vzpostavljen.

Drobne novice

Belgrad, 26. aprila. m. Snoči je odpotoval v Milan trgovinski minister Jevrem Tomić ter bo prisostvoval otvoritvi milanskega velesejma, na katerem sodeluje Jugoslavija že osem let. Z ministrom sta odpotovala tudi šef kabineta Stanoje Janković ter šef turističnega odseka J. Grgošević. Zagreb, 26. aprila. b. Popoldne je obiskal dr. Albert Kramer predsednika HSS dr. Mačka.

Nemški Kulturbund v Jugoslaviji

Časopis »Ravnopravnost« poroča: »V zadnjem času so zlasti odposlanci Kulturbunda, med njimi potujoči učitelji A. Walter, K. Ergh in M. Nagel razvili močno agitacijo v Bosni in Sremu. Priredili so posebne tečaje za nemško mladino v Bijeljini, v Tetkovih, Nuštru, Zupanji, Rajevem selu, Ivanovu, Opatovcu in v Bogdanovcih. Tudi župni načelnik Redinger je imel konference v Bosni, in sicer v Kol. Dubravi, Novi Topoli, Sibovski in Polju. Gre za organizacijo Nemcev, ki jih je privlela v Bosno Avstro-Ogrska po okupaciji. Nagli razvoj Kulturbunda kažejo tele številke: L. 1931 je bilo 82 skupin, 1933. leta 96, 1934. leta 134, 1935. leta 188, 1936. leta 214, 1937. leta 256, a 1938. leta 271. Odkar pa so bile ustanovljene krajevne podružnice v Sloveniji, je število podružnic poskočilo nad 300.«

Pogajanja z Rusijo teko naprej

London, 26. aprila. Glede pogajanj, ki že dolgo tečejo med angleško vlado in Sovjeti za ustvaritev varnostnega bloka proti Nemčiji, ni še ničesar znanega, do kam so ta pogajanja že prišla. Treba je počakati, da se vrne iz Moskve sovjetski poslanik pri angleški vladi Majski. Znano je samo toliko, da sovjetska vlada zahteva vojaško podporo Anglije tudi v Aziji, če bi izbruhnila vojska med Rusijo in Japonsko.

Da pogajanja za angleško-francosko-sovjetsko vojaško zvezo še niso končana, sklepajo tudi iz tega, »ker Chamberlain a tem kljub velikemu pritisku od leveice noče dati še nobene izjave. Sovjetski poslanik Majski se že nahaja na poti iz Petrograda v London ter je za nekaj časa s evojim letalom pristal v Stockholmu. Časnikarjem je v Stockholmu izjavil, da ima angleška vlada še v rokah nove sovjetske predloge in da čaka sedaj na odgovor angleške vlade.

Newyork, 26. aprila. AA. DNB. Katoliški škof v Buffalu obsoi v. Dathy je izjavil, da je treba najstrožje obsoditi vse poizkuse Zedinjenih držav za sklenitev zveze z Rusijo.

Odmev albanskih dogokov v Angliji

Albanija je „sredozemska priprava“ ki naj krije bodoče velike nemške načrte v vzhodni Evropi - tako piše francoski profesor

V pariškem »Tempsu« je Jacques Bardoux, ki velja za zunanje političnega strokovnjaka, ki črpa svoje podatke iz virov zunanjega ministrstva, napisal daljši članek, ki mu je dal za naslov: »Hitlerjev načrt za nadoblast na svet«. V tem članku, ki mu bodo gotovo sledili še drugi, obravnava člankar, ki je tudi profesor mednarodnega prava na Sorbonni, najprej albansko poglavje in odmev albanskih dogodkov v Angliji.

Albanski odmev v Londonu

Bardoux meni, da so albanski dogodki povzročili v Angliji tako silen in nepričakovan odmev, da je moral napraviti najgloblji vtis na prizadete države. Bilo je na veliki teden pred veliko nočjo, ko v Angliji navadno zunanja politika počiva. Kljub temu se je Anglija odločila za dejanja, ki v zgodovini nimajo primerov. Mobilizirala je Malto, svoje sredozemsko brodovje je

zbrala okrog Malte in tja do grških voda, seje vlade je sledila seji vlade, parlament je bil sklican na izredno zasedanje na veliki četrti, kar je edinstveno v angleški zgodovini, angleška vlada je takoj raztegnila jamstva na Romunijo in na Grčijo. Med Anglijo 1. 1938. in Anglijo v septembru 1938 (češkoslovaška kriza) in Anglijo 1. 1939, kakšne temeljne razlike!

Albanski dogodki so bili, tako nadaljuje Bardoux, pomejani po načinu, kako je izginila češkoslovaška država. Albanija je država, s katere obali je mogoče nadzorovati vhod v Jadransko morje, a ki poleg tega nadzira tudi vse prometne ceste na Solun in v Pirej. Italija je dne 27. novembra 1926 v tiranskem paktu obljubila, da bo spoštovala obstoječi politični, ozemeljski in pravni položaj Albanije. Italija pa je sedaj kar naenkrat dobila pravico, da sme vsak čas izkreati svoje čete na albanskih tleh in nadzirati vsa javna dela, ceste, pristanišča in mostove, na-

večiega.

»Nemški načrt«

Angleži so se o obstoju takšnega načrta pričali pozno. Bivši zunanji minister Anton Eden, bivši mornariški minister Duff Cooper, bivši vrhovni tajnik angleškega zunanjega ministrstva Vansittard in še nekateri drugi so bili o takšnem načrtu Nemčije že zdavnaj prepričani, toda nleteli so pri drugih angleških državnikih na gluha ušesa. Ze januarja 1933 je sir Robert Vansittard ob priliki, ko se je Hitler pripravil, da prevzame vrhovno oblast v Nemčiji, sestavil spomenico za angleško vlado, v kateri je dobesedno dejal, »da se sedaj pričenja doba, ko bodo oživel stari nemški načrti po svetovni nadoblasti. Toda Vansittard so takrat svetlovali za protinemškega obsedenca in so njegovo spomenico potisnili na stran. Angleška vlada pa se je nasprotno spustila v politiko prijateljskega zblizanja z Nemčijo, kar je imelo za uspeh, da je mogla Nemčija z bliskovito hitrostjo doseči popolno oborožitev svoje armade in dne 7. marca 1936 že odpovedati lokarnsko pogodbo, ki je štela francosko in belgijsko mejo. Takrat je Nemčija tudi že zasedla in oborožila porensko pokrajino. Pri mirovnih pogajanjih v Versaillesu 1. 1919. je maršal Foch izrekel sledečo zgodovinsko prerokbo: »Verujte mi, dragi Bardoux, kakor hitro se bo Nemčiji znova posrečilo oborožiti porensko pokrajino, potem je izbruh bodoče vojne samo še vprašanje kratkega časa.«

Poglejmo na zemljevid

Če danes pogledamo na evropski zemljevid, moramo videti — ne da bi se posluževali informacij, ki jih ima o nemških načrtih na razpolago angleška tajna vojniska služba »Intelligence Service« — v kakšni smeri se morajo razvijati bodoči dogodki. Zasedbo Avstrije in Češkoslovaške je Nemčija prevzela nadzorstvo nad velikim donavskim potom od Rena do Bratislave. S kanalom, ki ga gradi od Donave do Vltave, bo v kratkem Črno morje neposredno zvezano z vltavsko dolino po vodi in po železnici. Vltavsko obrežje pa razpolaga s 6930 km plovnihi rečnih tokov. Hamburg je pomaknjen bliže in postaja veliko pristanišče tudi za podonavsko pokrajino. Hamburg — namesto Trsta!

Z zasedbo Avstrije in Češko-Moravske je Nemčija z enim samim mahljajem dobila v roke nadzorstvo nad balkanskim trgovim. V Jugoslaviji je nemška trgovina tako glede uvoza kakor glede izvoza zastopana skoraj s 50% vse jugoslovanske zunanje trgovine... V Bolgariji znaša danes količnik že nad 60%. V Romuniji se približuje polovici, za nekatere pridelke in izdelke pa je Nemčija tako rekoč izključni odjemalec, odnosno edini dobavitelj. Takšna gospodarska premoč nujno vodi k politični nadoblasti. In novi nemški načrt za doseg nadoblasti v Evropi je v tem podobnem onemu, ki je zaživel med svetovno vojno, ker ima tudi ta svoje romunsko, svoje madžarsko, svoje jugoslovansko, svoje poljsko, svoje turško in grško poglavje.

»Poljsko poglavje« — na obzorju

Ureditev poljskega vprašanja bo izvedena po češkoslovaškem zgledu. Treba je samo pogledati na karto. Najprej je treba dotično državo obkoliti, potem pa de kot zrelo jabolko samo v naročje. Kakor pri Češko-Slovaški se bo tudi na Poljskem izvedel poskus, da se Ukrajina na isti način kot Slovaška loči od poljske države, nakar prideta oha dela pod nemški protektorat. V Berlinu že pripravljajo in vežbajo »ukrajinsko legijo«. Uradniki, ki bi prevzeli upravo Ukrajine, se tudi že zbirajo med ruskimi političnimi begunci. Nemški oficirji se morajo pridno učiti ukrajinsčine. Nemčija se zaveda, da je prevzela dediščino Avstro-Ogrske. To dediščino hoče izkoristiti do kraja.

Razume se, da bo »poljsko poglavje« mnogo težje, kakor je bilo češko-slovaško. Za to je treba večjih priprav. Zato je treba zvezati roke Franciji in predvsem Angliji. Zvezati roke kako? Japonska se noče vezati z vojaško zvezo na Nemčijo in Italijo. Priprave za napad na Nizozemsko in na Švico, ki so se proučevale že v januarju 1939, so prežgodej prišle na dan. Vdor v Južno Ameriko sicer napreduje, a prepočas, da bi vznemirjal Anglijo. Zato je treba, da se v Sredozemskem morju nakopiči takšna napetost, ki bo Anglijo in Francijo povsem zaposlila, tako zaposlila, da ne bosta mogli učinkovito pomagati Poljski, kadar bo Nemčija

dalje je dobila pravico, da ona sama vodi albansko zunanjo politiko, da pomaga upravljati albanska ministrstva in celo to, da italijanski kralj prevzame albansko krono Skanderbergov.

Italija je v »gospodskem sporazumu« z Anglijo dne 2. januarja 1936 obljubila, da bo spoštovala »nacionalno neodvisnost in ozemlje vseh držav na obalah Sredozemskega morja«. Isto obveznost je v še bolj slovesni obliki ponovila in potrdila v angleško-italijanski pogodbi dne 16. aprila 1937 in isto obveznost še enkrat ponovila v januarju 1939 ob priliki Chamberlainovega obiska v Rimu. Ko se je nedavno sestala fašistična zbornica, so najvišji govorniki posebej poudarjali »prisrčnost odnosov med Italijo in Albanijo«. Se na veliki tork dne 5. aprila letošnjega leta, torej tik pred albanskimi dogodki, je grof Ciano, ki je bil priča pri poroki albanskega kralja Zoga s kraljico Geraldino, slovesno zatrejal angleškemu veleposlaniku v Rimu, da »rimska vlada nikakor nima namena izvesti kakšnih vojaških operacij v Albaniji«. A kljub temu je na veliki petek, torej tri dni pozneje, Albanija izgubila svojo neodvisnost. Vsi ti dogodki so do temeljev razgibali in presunili angleško javno mnenje.

V Londonu so se vprašali, čemu je Italija zasedla Albanijo

Toda niti to presenečenje — tako nadaljuje Bardoux — niti dejstvo, da sedaj Italija straži vhod v Jadransko morje, niti drugo dejstvo, da ima Italija v svojih rokah varstvo nad petrolejskim vodom Devoli-Uji in Ofet, po katerem dobiva 300.000 ton surovega olja letno, kar zadostuje za polovico italijanskih potreb v mirnem času, ne zadostuje, da bi razložil, zakaj je Anglija tako nepričakovano hitro segla po protiukrepih.

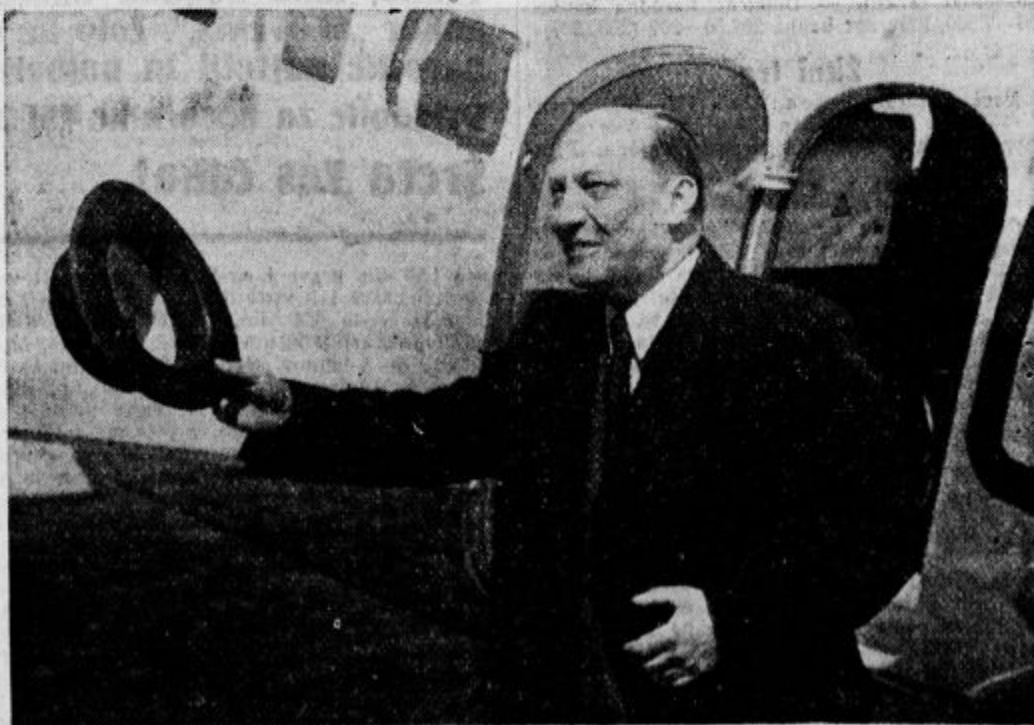
Anglija je v albanskih dogodkih videla mnogo več. Spoznala je, da je pristopu Španije k paktu proti Kominterni in z zasedbo Albanije sedaj sledila vojaška obkolitev Italije, da je italijansko letalstvo sedaj kar v neposredni bližini vseh balkanskih držav, da iz Albanije Italija lahko hkrati pritiska na vse balkanske države. Anglija je spoznala, da so vse to samo priprave za nekaj mnogo

Kri in duh

Na Madžarskem so začele katoliške organizacije borbo zoper novo poganstvo plemenskega nacionalizma. Na čelu stoji bivši ministrski predsednik Huszar. Na zborovanju v Baji aprila meseca je dejal, da v krščanskem občestvu ne morejo veljati druge postavbe, kakor samo Kristusove. Samo s pomočjo krščanskega duha je mogoče obnoviti svet, ne pa s pomočjo krvi in plemenskega duha, kakor danes tudi na Ogrskem oznanjujejo nekateri pristaši tega nauka. To je naravnost krivoverstvo, kakršnega še ni bilo v krščanski družbi od njenih začetkov. Kri ne bo obnovila duha, ampak duh mora kri obnoviti. Svet potrebuje novega duhovnega in moralnega reda, ki ga more roditi le poživljeno krščanstvo. Le v takem duhovnem redu so vsi ljudje enakopravni in velja za vse ena sama postava ter prava podreditev po hierarhiji moralnih vrednot. Samo v takem redu morejo biti tudi narodi drug drugemu bratje in dobri sosedji ter sodelovati na podlagi ene same človečanske omike, dočim jih kri in meso ter fizična sila samo ločuje in bolj in bolj drug od drugega oddaljuje. Če sledimo mitosu krvi in plemena, bomo padli na stopnjo, na kateri so bili ljudje, preden se je začela grška in rimska omika, zakaj plemenitejši pogani so že spoznali potrebo splošno veljavne, vse človeštvo objemajoče moralne postavbe duha.

Podobne misli so se slišale na kongresu madžarskih katoliških zdravnikov, ki je nedavno bil v Budimpešti. Na tem kongresu je dr. Rethy z biološkega in etnološkega stališča zavračal plemensko teorijo in je dejal, da je najnovejši študij na tem področju pokazal, da so za čistost in telesno ter moralno zdravje plemena storile največ krščanske postavbe glede zakona. One so najbolj pozitivni element v zaščiti plemena, ker se opirajo na naravno pravo. Usodna zmotna je, če se poskuša zgraditi nazor o svetu vseskozi na neke postavbe plemena. Kakor hitro je svet postal kulturna družba v smislu krščanstva, vemo, da ni prva tako imenovana čistost rase, ampak predvsem integriteta morale, svoboda duhovne osebnosti in načelo npravnstvene povezanosti vseh narodov.

Tudi škofje so letos posvetili svoje pastirske postne poslanice poganstvu pretiranega nacionalizma. Škof Hanauer iz Vacza je odredil, da mora duhovščina vernike poučevati o zmotnosti tega poganškega nazora. Škof poudarja velik pomen naroda in njegovega fizičnega zdravja ter njegovih prirodnih odlik; kakor hitro pa se iz tega delajo zaključki, ki vedejo do zatajitve duha, npravnstvenega zakona in enote vsega človeštva, ki ima enega samega Stvarnika in Očeta, zaidemo v zmotu, ki bi vse človeštvo zopet razdelila v plemenske šatore, ki nimajo med seboj ničesar skupnega zaradi česar je taka skrajnost škodljiva narodu samemu. Narod more obstojati in napredovati samo v vzajemnosti z vsemi drugimi.

Zunanji minister dr. Cinciar-Marković ob prihodu v Berlin

začela »reševati poljsko poglavje«. Nemčija bo imela takrat proste roke. Nemčija sedaj pomaga Italiji pripraviti »sredozemsko napetost«. Nemški vojaški strokovnjaki so v Italiji in v Libiji, da pomagajo. Kakor hitro bo tukaj vse zrelo, pride na vrsto »poljsko poglavje«, ki ga bo reševala Nemčija sama.

Največja ura nemške zgodovine

Nedavno je imel Hitler na 100 generalov nagovor, v katerem je dejal:

Zahtevam od vas, da mi pomagate. Največja ura v zgodovini Nemčije se približuje. Prišla bo hitreje, kakor si mislite. Prišla bo kot blisk. Ta ura bo ustanovila za tisočletje nadoblast Nemčije nad zapadom!

Bardoux sprašuje, če je ta ura sedaj že pred duri. Anglija je to spoznala, zato njeni hitri protiukrepi, da bo branila svoj obstoj.

Tako piše Bardoux, katerega izvajanja smo iz časnikarske dolžnosti prinesli, ne da bi hoteli s tem izreči kakšno oceno o vrednosti njegovih informacij.

Bolgarsko-nemško prijateljstvo

Sofija, 26. aprila. Društvo za bolgarsko-nemško zblizanje je v balkanskem teatru uprizorilo filmsko predstavo o znanstvenem, gospodarskem in kulturnem ter vojaškem življenju narodnosocialistične Nemčije. Navzoči so bili med drugimi: šef kraljeve pisarne general Zanev, kraljevi generalni adjutant general Panov, ministrski predsednik in zunanji minister Kjushevanov, vojni minister general Daskalov, vsi profesorji sofijske univerze z rektorjem na čelu ter drugi odlični predstavniki bolgarskega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja.

Belgrad, 26. aprila. m. Belgrajsko Prosvetno društvo se je te dni preselilo v Slomškov dom v Ulici vojvode Milenkca 46. Prvi prosvetni večer v novih prostorih bo v soboto 29. t. m. ob pol 9 zvečer. Predaval bo prof. Janko Sever iz Ljubljane o kulturnih stikih Slovencev s Srbi pred svetovno vojno.

Vatikan, 26. aprila. b. Okrog 3000 romarjev in mladih parov je prisostvovalo danes sprejemu pri sv. očetu. Sv. oče je blagoslovil 800 mladih parov, nato je v nemščini pozdravil romarje iz Švice, ki so prišli v Rim v zelo velikem številu.

Gospodarstvo

Zunanja trgovina v marcu

Objavljeni so statistični podatki o naši zunanji trgovini v preteklem mesecu, iz katerih je razvidno, da je od marca lani do marca letos naš uvoz narasel po količini za 1.26% na 98.163 ton, po vrednosti pa padel za 6.55% na 476.3 milij. din. Istočasno je naš izvoz padel po količini za 20.11% na 269.761 ton, po vrednosti pa narasel neznatno (za 0.04%) na 423.0 milij. din.

Naslednja tabelica nam kaže razvoj naše zunanje trgovine v prvih treh mesecih letos in lani (v milij. din):

	Uvoz		Izvoz	
	1938	1939	1938	1939
januarja	370.8	378.3	356.7	319.1
februar	431.0	402.1	394.3	339.5
marec	509.7	476.3	422.8	423.0
skupno	1.311.5	1.256.64	1.173.8	1.081.56

Te številke kažejo sezonsko povečanje naše zunanje trgovine od februarja na marec, je pa naša zunanja trgovina še vedno pasivna. Za marec je izkazana letos pasivnost v znesku 53.3 milij. din, dočim je znašala februarja letos pasivnost 62.6 milij. lani marca pa 86.9 milij. din. Prve tri mesece letos je zaključila naša zunanja trgovina s pasivnostjo 175.1 milij., kar je več kot v istem času lani, ko je znašala pasivnost samo 137.7 milij. din.

Stanje naših kliringov

Dne 22. aprila je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika nasproti stanju za 15. april):

Aktivni kliringi: Nemčija 16.055.000 (402.000) mark, Turčija 17.063.000 (116.000) din, Bolgarija 1.700.000 (-37.000), Španija 2.063.000 pezet.

Pasivni kliringi: Italija 35.919.000 (2.425.000) din, Češkoslovaška 25.086.000 (-9.246.000) kron, Belgija 1.981.000 (-129.000) belg, Švica 1.920.000 (-72.000) šv. frankov, Poljska 7.082.000 (3.656.000) din, Romunija 2.949.000 (-954.000) din, Madžarska 2.024.000 (-1.557.000) din in Bolgarija 587.000 (-51.000) din.

Iz teh podatkov je razvidno, da so se nekliringne terjatve v Nemčiji zvišale za 0.4 milij. mark.

Med pasivnimi kliringi so nastopile večje izpremembe, ker je nadalje narasel naš pasivni saldo v Italiji in na Poljskem, dočim se je najznatneje zmanjšal naš kliringi dočim v Češkoslovaški.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke za 22. april kaže tele glavne postavke (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeru z izkazom za 15. april):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.905.766 (+0.55), zlato v inozemstvu 10.8, skupna podlaga 1.916.56 (+0.55), devize izven podlage 414.55 (+11.4), kovani denar 329.6; pasovila: menična 1.713.5 (+48.2), lombardna 57.8 (+6.7), skupno posojilo 1.771.25 (+54.97), efekti rezervnega sklada 238.5 (+1.0), razna aktiva 2.067.9 (+3.6).

Pasiva: bankovci v obtoku 7.070.06 (+139.55), drž. terjatve 22.2 (+2.785), zbirni računi 806.8 (-5.14), razni računi 839.85 (-77.5), skupne obveznosti po vidu 1.668.9 (-79.9), obveznosti z rokom 30.0, razna pasiva 230.7 (+12.55).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8.738.94 (+59.65), skupna podlaga s premijo 2.462.8 (+0.7), od tega samo zlata v blagajnah s premijo 2.448.9 (+0.7), skupno kritje 28.18 (v prejšnjem izkazu 28.36)%, samo kritje z zlatom v blagajnah 28.02 (28.20) %.

Izkaz kaže znatno okrepitev našega deviznega zaklada. Nadalje se je znatno zvišal obtok bankovcev, kar je nastalo kot posledica novih meničnih in lombardnih posojil Narodne banke in zaradi zmanjšanja zbirnih in raznih računov.

Izkazi meseca aprila kažejo naslednjo sliko (v milij. din):

	zlato	zaklad	dev.	pos.	obt. bank.	štorr.
31. 3.	2.461.6	438.3	1.675.56	6.805.9	855.2	
8. 4.	2.461.9	426.8	1.685.76	6.845.15	838.1	
15. 4.	2.462.07	403.2	1.716.3	6.990.5	811.94	
22. 4.	2.462.8	414.55	1.771.25	7.070.06	806.6	

Naša kovinska industrija

V nedeljo je bila jubilejna skupščina Zveze kovinske industrije kr. Jugoslavije. Ta zveza je bila osnovana dne 21. aprila 1929. Skupščino je vodil predsednik ing. Ljuba Godjevac.

Na skupščini je bila sprejeta posebna resolucija, v kateri zahteva kovinska industrija, da se izvede načrt za izvedbo vseh državnih nabav. Koristno bi bilo opustiti dosedanj sistem ofertalnih licitacij, ker bi država lahko dobila ugodnejše cene. Ustanovi naj se stalen odbor za pospeševanje metalurške industrije zaradi stvoritve direktiv za razvoj te važne panoge našega gospodarstva. Trgovinski minister naj uveljavi naredbu o zgradbi in razširjenju drž. in samoupravnih delavnic po načelu, da naj se ne snujejo niti razširjajo državna in samoupravna podjetja za izdelavo onih predmetov, za katere že obstoji industrija zasebne inicijative. Uvede naj se kontrola uvoza vseh onih predmetov, ki se izdelujejo v državi in sicer ne samo iz kliringov, ampak tudi iz nekliringov drž. Kovinska industrija želi končno zastopstvo v Institutu državne obrambe, v Nacionalnem odboru za normalizacijo in v tarifnem odboru pri prometnem ministrstvu.

Poziv združnim zvezam, katerim je potrebna sanacija. Ministrstvo za kmetijstvo, oddelek za agrarno politiko, poziva po »Službenih novinah« vse združne zveze, ki smatrajo, da jim je potrebna sanacija in drugi ukrepi za njih pospeševanje, naj se z dokumentiranimi predstavkami obrnejo na ministrstvo za kmetijstvo do 1. junija 1939. Predstavke, ki bi prišle kasneje, ne bodo vzete v poštev.

Združenje za zaščito industrijske lastnine je imelo svoj občni zbor dne 24. aprila v Belgradu pod predsedstvom g. dr. Janka Suman. Združenje je bilo osnovano maja 1937 ter izdaja svoj list »Gospodarsko tekmovanje«, ki izhaja trimesečno. Združenje je posvetilo posebno pažnjo posebnim oblikam neolajnega tekmovanja, t. j. premijskemu poslovanju v raznih oblikah. Sklenjeno je bilo prirediti med gospodarskimi ustanovami posebno anketo, ki naj ugotovi škodljive posledice te konkurence. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. dr. Janko Suman, za podpredsednika pa gg. Mihajlo Sonda, dr. Branko Krnić (iz Zagreba) in Ivan Jelčić (iz Ljubljane).

Vedstvo Bat'inih podjetij v Borovu. Glavni ravnatelj Borova g. Toma Maksimović je postavil za svojega namestnika g. Momčila Nedeljkovića,

Po posameznih predmetih kaže uvoz naslednjo sliko (vse v milij. din, v oklepajih podatki za februar 1939):

surov bombaž 16.0 (22.57), bombažno predivo 33.66 (32.3), bomb. tkanine 20.1 (11.57), surova volna 12.1 (7.5), voln. predivo 10.27 (8.2), volnene tkanine 23.65 (16.96), svil. predivo 8.5 (8.6), nepredelano in polpredelano železo 8.14 (8.5), pločevina 4.86 (6.35), tračnica, železniški material 12.6 (9.8), razni popolnoma izdelani predmeti iz železa 29.0 (30.36), surova nafta 10.67 (7.14), nepredelane kože domačih živali 5.3 (1.8), riž 8.6 (5.0), limone in pomaranče (7.0 (5.25), ostalo južno sadje 2.2 (2.16), kava 5.9 (4.6), premog 9.05 (14.2), oljnatih plodov, semena itd. 6.97 (6.14), stroji, orodje in aparati 33.36 (29.4), elektrotehnični predmeti 14.1 (13.26), prevozna sredstva 34.0 (20.15), umetne organske barve 6.84 (7.04).

Izvažali pa smo največ naslednje predmete (vse v milij. din, v oklepajih podatki za februar): pšenica 9.5 (17.2), koruza 4.0 (1.34), konoplja 19.9 (18.3), konji 2.45 (3.0), goveda 2.86 (2.4), prašiči 34.4 (21.26), svinjsko meso 31.9 (17.45), svinjska mast 12.7 (8.66), drva 1.5 (3.2), stavbni les 65.5 (52.35), oglje 1.75 (1.2), izdelki iz lesa 3.15 (1.44), železniški praški 1.23 (0.5), cement 7.14 (3.8), baker 45.6 (60.1), zemlja in rude 33.84 (16.0) itd.

ki se je izučil pri Bat'i na Češkem in v Jugoslaviji.

Konkurs je razglašen o imovini Kapušina Stanka, bivšega trgovca v Kranju, oglasiti se je do 20. maja, ugotovitveni narok 27. maja.

Borze

Dne 26. aprila 1939.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.65—32.35, v Belgradu 32.15—32.85.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.989.808 din, v Belgradu 4.842.000 din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 1.740.000 din pri čvrsti tendenci.

Ljubljana — Tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold. 2348.50—2386.50
Berlin 100 mark 1777.12—1794.88
Bruselj 100 belg 743.75—755.75
Curih 100 frankov 885.00—1005.00
London 1 funt 206.87—210.07
Newyork 100 dolarjev 4401.75—4461.75
Pariz 100 frankov 116.80—119.10
Trst 100 lir 232.70—235.80

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.79, London 20.835, Newyork 445.125, Bruselj 75, Milan 23.425, Amsterdam 236.70, Berlin 178.50, Stockholm 107.35, Oslo 104.70, Kopenhagen 93.025, Sofija 5.40, Varšava 84, Budimpešta 87, Atene 390, Carigrad 360, Bukarešta 325, Helsingfors 9.19, Buenos-Aires 10350.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 432.25—435.25

v Zagrebu 439 denar

v Belgradu 441 —443

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98—98, agrarji 58—58, voj. škoda promptna 432.25—435.25, begluške obveznice 85—87, dalm. agrarji 82—84, 8% Blerovo posojilo 94—97, 7% Blerovo posojilo 85.50—86.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 98—99, 7% stab. posojilo 97—98. — Delnice: Narodna banka 7.900—7.500, Trboveljka 180—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 439 denar, agrarji 50.50—60 (58.50), vojna škoda promptna 439 denar, begluške obveznice 86 denar, dalm. agrarji 85—85.50 (84, 85), 4% severni agrarji 59.50—60.75, 8% Blerovo posojilo 98—100 (97), 7% Blerovo posojilo 88—88.50 (87), 7% stab. posojilo 97—98.50 (97). — Delnice: Narodna banka 7.500 blago, Priv. agrarna banka 205—212, Trboveljka 182—185 (185), Gutmann 40 blago, Sladk. tov. Osijek 90 blago, Isle 25 denar, Jad. plova 360 denar.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 58 denar, vojna škoda promptna 441—443 (438, 436), begluške obveznice 85.25—85.75 (85.50, 85), dalm. agrarji 84—84.75 (84.25, 83), 4% severni agrarji 6% sumake obv. 84 denar (84.50), 7% Blerovo posojilo 88.50—89.50 (87.50). — Delnice: Narodna banka 7.250—7.500, Priv. agr. banka 207.50—209 (208, 207).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač 151—153, erem 150—151, slov 151—152, ban 150—151. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Dol. Logatcu dne 24. aprila t. l. Voli I. vrste 5 din, voli II. vrste 4.50 din, voli III. vrste 4 din, telice I. vrste 4.50 din, telice II. vrste 4 din, telice III. vrste 3 din, krave I. vrste 4 din, krave II. vrste 3.50 din, krave III. vrste 3 din, teleta I. vrste 7 din, teleta II. vrste 6 din, prašiči špeharji 8 din, prašiči pršutarji 7 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji del 12 din, goveje meso II. vrste prednji del 8 din, zadnji del 10 din, svinjina 14 din, slanina 15—16 din, svinjska mast 19 din, čisti med 16 din, goveje surove kože 8 din, telečje surove kože 10 din, svinjske surove kože 7 din za 1 kg. — Pšenica 200 din, ječmen 180 din, oves 175 din, koruza 135 din, fižol 250 din, krompir 80 din, seno 60—80 din, suhe češnje od 700 din do 900 din, pšenična moka do 325 din, koruzna moka 200 din za 100 kg.

Živinski sejem v Kranju dne 24. aprila t. l. Dogon: 37 volov, 23 krav, 12 telet, 5 junic, 2 bika, 116 svinj in 114 prašičev. Prodanih: 25 volov, 13 krav, 12 telet, 4 junice, 2 bika, 29 svinj in 47 prašičev. Cene naslednje: Voli I. vrste 5.50 din, voli II. vrste 5 din, voli III. vrste 4.50 din, telice I. vrste 5.50 din, telice II. vrste 5 din, telice III.

Le še dva dni

imate časa, da si zastonj pridobite eno od

301 nagrad,

ki bodo razdeljene

z tvebanjem med naročnike „SLOVENCA“ v soboto, dne 29. t. m.

Nagrade so:

1 motorno kolo Ardie 125 ccm.

1. I »Kremšarjevac mlatilnica,
2. 2 šivalna stroja,
3. 5 radijskih aparatov,
4. 4 nevestine bale,
5. 10 moških ali ženskih koles,
6. 20 šepnih ali zapestnih ur,
7. 4 lepe harmonike,
8. 5 »Lescec plugov,
9. 5 bran,

10. 50 knjižnih zbirč,
11. 50 raznih skupin kuhinjske posode,
12. 50 skupin razne porcelanaste in steklene namizne posode,
13. 5 zlatih nalivnih peres,
14. 50 kosov različnega blaga za obleke, rjuhe itd.,
15. 39 raznih drugih nagrad, cedlje, brzoparilne lonce.

Vmes pa še popolnoma brezplačno potovanje v Rim z avtobusom pisarne »Okorn« od 14. do 21. maja t. l.

Naročnino lahko poravnate še:

- a) pri vseh naših podružnicah v Mariboru, Celju, Ptuj, na Jesenicah, v Kranju, Novem mestu in Trbovljah do petka 28. t. m. opoldne;
- b) pri upravi v Ljubljani do sobote 29. t. m. opoldne.

Tovarna verig v Lescah

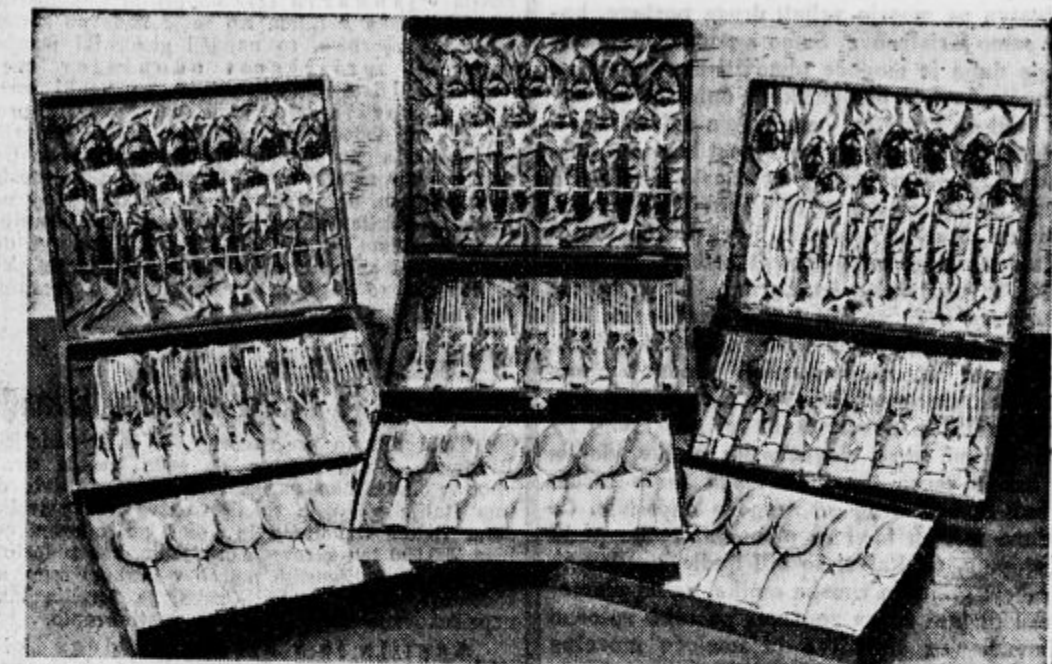
bo dobavila 5 prvovrstnih plugov — vsakdo bo za svojo zemljo lahko primernega zbral.

Zastopnik tvrdke je

g. Krištof, Sv. Petra cesta 60, Ljubljana.

Tvrdba C. Podrčaj, Ig pri Ljubljani

bo dobavila 9 brzoparilnih loncev. Brzoparilni lonci se zelo praktični za prekuhanje perila. Služiti pa morejo tudi za vkuhanje sadja.

Lepe garniture jedilnega pribora in kuhinjske posode bo dobavila tvrdka

STUPICA, Gosposvetska cesta, Ljubljana.

Toliko, tako bogatih nagrad vam pač ne nudi nihče drug kakor „SLOVENEČ“. Zato ne odlašajte niti dneva, ampak takoj naročite največji in najboljši slovenski dnevnik „SLOVENEČ“. Pridobite za naročnike „SLOVENCA“ svoje prijatelje in znance! Sreča Vas čaka! Sreča bo Vaša!

vrste 4.50 din, krave I. vrste 5 din, krave II. vrste 4.50 din, krave III. vrste 3.50, teleta I. vrste 7 din, teleta II. vrste 6.50 din, prašiči špeharji 8 din, prašiči pršutarji 7.50 din za 1 kg žive teže. — Mladi pujski 7 do 8 tednov stari 180 do 220 din. — Goveje meso I. vrste prednji del 13.50 din, zadnji del 14 din, goveje meso II. vrste prednji del 11.50 din, zadnji del 12 din, goveje meso III. vrste prednji del 9.50 din, zadnji del 10 din, svinjina 16 din, slanina suha 24 din, svinjska mast 19 din, čisti med 20 din, neoprana volna 28 din, oprana volna 36 din, goveje surove kože 9 din, telečje surove kože 8 din, svinjske surove kože 3 din za 1 kg. — Cene kmetijskih pridelkov na debelo: pšenica 190 din, ječmen 200 din, rž 185 din, oves 180 din, koruza 150 din, fižol 250 do 350 din, krompir 80—100 din, lucerna 2800 din, seno 75 din, slama 45 din, pšenična moka 260 din do 300 din, koruzna moka 220 din, ržena moka 275 din, ajdova moka 400 din in koruzni zdrob 250 din za 100 kg.

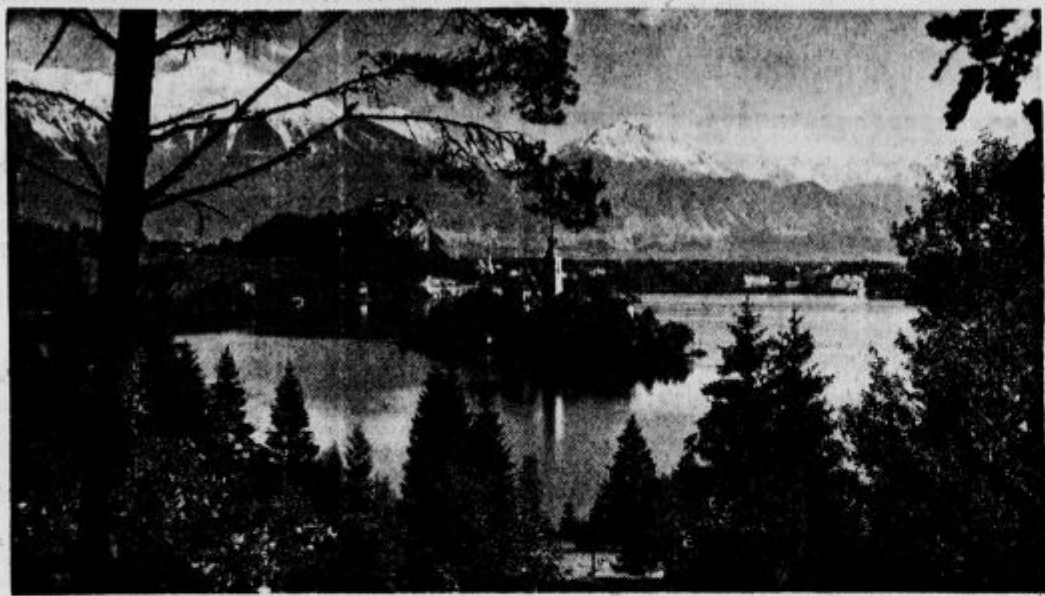
Živinski sejem Sv. Jurij v okraju Celje dne 24. aprila t. l. Cene: Debeli voli 4.50 do 5.50 din, plemenski voli 4 din do 4.50 din, debele krave

4 din do 5 din, plemenske krave 3.50 do 4 din, krave II. vrste 2.50 din do 3 din in telice 4 din do 4.50 din za kg žive teže. — Na sejem je bilo prignanih 320 glav živine, od katerih je bilo prodanih 77 komadov.

Mariborski sejem 25. aprila. Prignanih je bilo 5 konj, 9 bikov, 76 volov, 256 krav in 9 telet, skupaj 355 komadov. Cene: debeli voli 1 kg žive teže 3.50 do 4.50 din, poldebili voli 1 kg žive teže 3 do 3.75 din, plemenski voli 1 kg žive teže 3 do 3.75 din, plemenski voli 1 kg žive teže 3 do 3.75 din, biki za klanje 1 kg žive teže 3 do 4 din, klavne krave debele 1 kg žive teže 3.50 do 4.50 din, plemenske krave 1 kg žive teže 3 do 2.75 din, mlazne krave 1 kg žive teže 4 do 5 din, breje krave 1 kg žive teže 3.25 do 4.50 din, mlada živina 1 kg žive teže 3.50 do 5 din, teleta 1 kg žive teže 4.50 do 6 din. Prodani so bili 204 komadi. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg 10—12 din, volovsko meso II. vrste 1 kg 8—10 din, meso bikov, krav, telic 1 kg 8—12 din, telečje meso I. vrste 1 kg 10—12 din, telečje meso II. vrste 1 kg 8—10 din, svinjsko meso sveže 1 kg 10—14 din.

Na pragu tujske sezone

Nekaj nasvetov našim letoviščem in zdraviliščem

Bled — biser Slovenije

Nekaj nevarnosti, ki jo vidimo za slovenskega človeka v izseljenstvu, najdemo zanj tudi v tujem prometu po naših letoviščih in zdraviliščih. Bojimo se namreč, da bi se pri tem, kar zadene narodov značaj, le prevečkrat ne izšlo po pravilu: pars maior trahit ad se minorem. Tujci, pripadniki večjega naroda, bi mogli v posameznih slučajih škodljivo vplivati na svojskost našega manjšega naroda.

Obiskujemo domača letovišča in zdravilišča!

Najprej omenimo že to okolnost, da po zgledu naših tujih gostov tudi premožnejši izmed nas, zlasti iz vrst našega meščanstva, le preradi vsako leto zahajajo v zamejstvo kam letovat in se zdraviti. Tako pride samo ob sebi, da se v poletnih mesecih v naših letoviščih in zdraviliščih sliši le malo slovenske govorice med vsakokratnimi gosti. Zakaj ne bi mogli slovenskih letoviščarjev zadrževati na slovenskih tleh, ko je vendar naša zemlja vseh naravnih lepote in dobrot tako bogata? »Drugi k nam, mi k drugim!« pravijo. Ako bi šlo le za ogled in obisk na tuji zemlji, ne bi človek nič oporekal; toda za vsakoletno in redno letovanje izven domače dežele, bi želeli malo več premagovanja v tem nagnjenju. Nekateri naših počitkovalcev pa se ogibajo naših priznanih letovišč in zdravilišč zato, ker jim ta kažejo sprčo vedno novih modernih vil in domov vedno manj domače lice. Pa ko bi bili lastniki teh lepih letoviščnih hiš večidel slovenski rojaki, bi se obiskovalec z vidika narodovega blagostanja še veselil, tako pa le s strahom in tožbo misli: kaj bo, če pojde tako naprej! Pars maior trahit ad se minorem: v tem slučaju se to preatavi: premožnejši bo zasegel ubožnejšega.

Tujce preradi posnemamo

Druga nevarnost za slovenski značaj in življenjski je še bližja, četudi manj vidna. Zamejstvo v naših letoviščih in zdraviliščih ni vselej zastopano po ljudeh, katerih kultura bi šla vzporedno z njih premoženjskimi razmerami. Eleganca v vnanosti še ne poudarja notranje vrednosti. Večkrat tak nastop niti ne odgovarja resničnemu gospodarskemu stanju. Prav zares, da pri tujcih na naših letoviščih in zdraviliščih ne opažamo vedno tistega mimesa in dostojnega nastopa, ki se ne skazuje ne v obleki ne v govorici ne v vedenju. Ob taki polovični izobrazbi tujega človeka so posledice za našega pač kvarne. Zlasti naš ženski svet, ki je zaposlen v letoviščnih obratih, se kaj rad vrže po tem tujem svetu... Vseposvoda po teh krajih tožijo modri možje, da gre to na račun slovenske preprostosti in značajnosti. Človek, ki hoče svojo gostoljubnost ohraniti v pravi meri, ne sme biti preneget s svojo obojdo, pa tudi ne prehitel s svojo preprijaznostjo do tujcev.

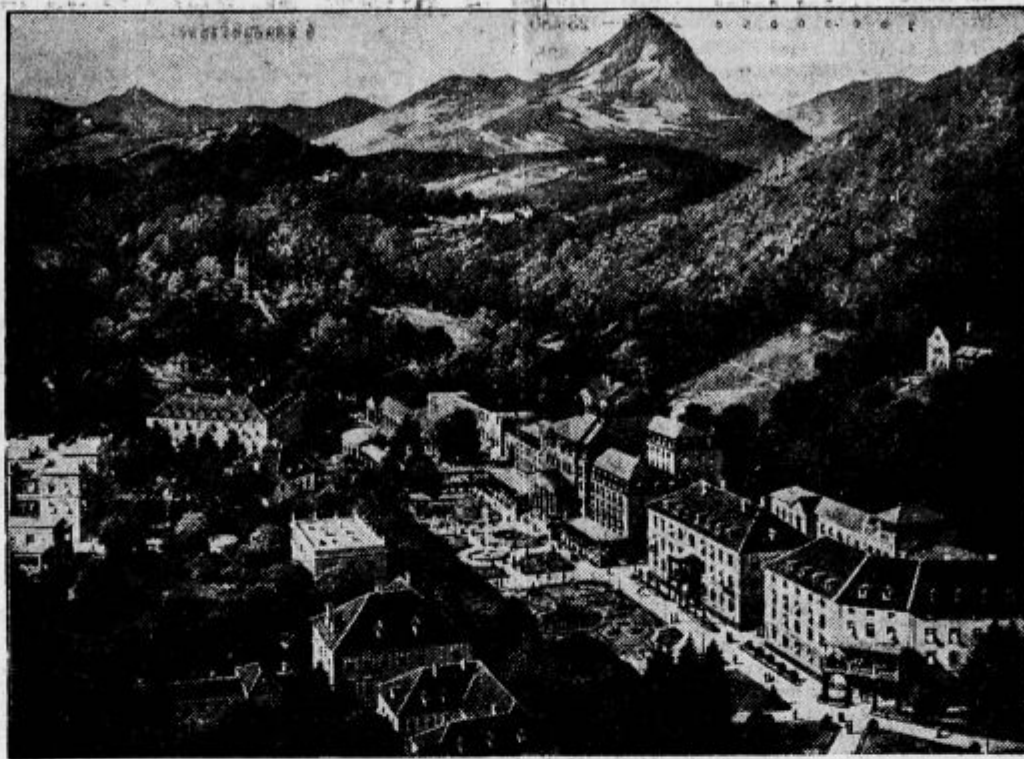
Nekaj o naši narodni noši

Na tem mestu moramo spregovoriti tudi besedo o narodni noši. Ali se vam ne zdi v tem dokaj romantično? Kdo in kdaj nosi med narodom to narodno nošo. Imamo jo le za slovesne prilike in praznike, za slovesne nastope in sprejeme. In še tedaj velikokrat izposojeno. Vidi se, da naša narodna noša ni naša in zato ne še dovolj udomačena. Vsi vemo, da more v morebitne slikovite in praznične prizore stopiti le majhen del, zelo majhen del slovenskega ljudstva. Prav pa bi bilo, da bi tujci videli našo

narodno nošo vsak čas po naših letoviščih in zdraviliščih; vsaj kar zadene službene osebe v ženskih poslih in poklicih. Seveda brez potravnosti in razkošja. Naši stari Slovenci so nosili svojo običajno narodno nošo tudi ob delavnih, toda nakiše in dragocenejši tkanine in vezene le ob nedeljah in praznikih. Naši mladi Slovenci pa mislijo, da k sleherni narodni noši nujno spada vsak čas tudi dragoceno nakitje. To pa se nikakor ne sklada niti z etničnim čutom niti s socialnim položajem slovenskega ljudstva. Snažno in skromno! Tako bi se moglo preprečiti dvojje: da namreč ne bi nekateri, in še bolj, nekatere hodile pregošposko, drugi prezanikerno napravljeni. Neznajna in nedostojna obleka uslužbenec na tako izpostavljenih krajih ne ponižuje le posameznika, marveč ves narod.

Prosjačenje po letoviščih

Opozorjamo tudi na žalostno navado in razvado prosjaštva. Naša letovišča in zdravilišča ne smejo biti prosjaške postaje. Resničnim revežem so se v zadnjih letih pridružili brezposelni, ki jim je prosjaštvo kar zadovoljiv posel. Občine, kam pridemo s takim in tolikim beraštvom? Naposled se bo zgodilo tudi pri nas, kakor se je pred 80. leti na Angliškem, kjer je vsak peti človek umrl v kaki občinski bolnišnici. S tem zgledom je slovenske občine avaril že Slomšek. Seveda če bi pri nas res le tudi imeli toliko bolnišnic. Pride pa še drugo, kar je huje. Kjer je berač, tam blizu bo kakor goba pri gobi tudi pijanec. Kateri tujec, ki se je le nekaj dni mudil na Slovenskem, ni videl in si zapomnil v našo škodo teh klavnih postav? Tako se širi sloves o

Pogled na zdravilišče Rogaska Slatina

CISTEK

Odlikovanje

(Resnična zgodba.)

Takrat sem bil kurjač na mali premikalni lokomotivi tipa T3 v Poznaniu. Po »službeni potrebi« so te »dimne škatle na kolesih« kvarile zrak delavnim Poznancem v industrijski četrti, pokrivale z nežno plastjo črnih saj vse bližnje hiše in vlačile vagonce iz enega konca obširnega razpletene mreže tračnic ter jih porivale v drug konec, ki je bil bliže ali pa dlje, kakor je pač ukazovala »službena potreba«.

Drugi lastnosti premikanja — po domače forsiranja — ne bom našteval, ker se močno bojim vroče krvi ljubljanskih Bežigradcev in Šiškarjev, ki včasih tako »radostnih« lic tudi čez dvajset minut čakajo, da odpuha mimo premikalna lokomotiva in ee odpro zapornice.

Moj strojevodja je bil Stanislav Wroblewski, možakar tak, da bi ga postavil za slahčica Zaglobo, če bi v tatarskih časih že vozile železnice. Junjako pa dober, da le kaj. Vedno sva delila njegovo malico, ker sem svojo, mlad in ješč, že v prvi polovici šihla pomlatil, da koščica ni ostala, on pa je imel pamet za dvajset let večjo od moje — toliko je bil starejši — in je večjo težo malice prihranil za drugi del osemurne službe. »Na, vzemi, gospod Franek, saj vem, lahko mi boš pomagal, da ne bo treba ženi vračati presušenega kruha, pregreth paradiznikov in od premoaga uma-

zanih rezin salame!« s takim nagovorom mi je ponudil, ko je videl, da so le strogi paragrafi »bon ton«, ki velevali, da lačen in olikan ne glej na grizljaj, ki ga drug polaga na zobe, prisilili ješčega kurjača, da je odprl vrata kurjača in eegel po lopati-metaci premoaga. Seveda sem vljudna vzel in se zahvalil, potem pa obema postregel z njegovim čajem. Čaj je imenitna zadeva; to sem šele takrat spoznal. Poljaki ga pijejo ves dan in, da ni predrago, prevrejo pravi čaj in odcedek kot esenco razredčijo e toplo vodo. Tako je moj strojevodja prinesel na vsak siht skoraj cel liter temnorjave esence in v osemih urah eva spila več kot pet litrov »herbate« ali »travičke«, kakor sem jo jaz po svoje kretil. Sladkorja ni nikoli zmanjkalo v njegovi zalogi, tople vode pa tudi ne, saj je na lokomotivi več takih pipic, ki odprejo vročo vodo. Tako eva se krepčala e paradizniki, salamo in kruhom pa herbato-travička in postala najboljša prijateljca. On mi je rekel »gospod Franek« jaz pa njemu »gospod Stanislav«.

Vesaj na Poznanskiem, če že ne v vesaj Poljski, imajo to navado, da eo vsi gospodje. Tako na primer pri vojaki. »Hej, gospod začelnik, ali se ne veš, katera je leva noga?« Na cesti elišis in vidiš: »Poslušaj, gospod Kažik, daj mi tikl!« Ko prinese žena kosilo, eo Kažik lepa prikloni in ji poljubi roko. Pri nas tako ne kažemo spoštovanje do žene.

Takrat je bilo poletje in je še eolnce pomagalo ognju v lokomotivski peči pronicanju znoja iz najinih teles. Zavora, premog pod kotel in ga pravilno raztresti po rešetki, vode v kotel, pa spet zavora in brizganje piščalk, sopihanje pare, ropot in škripanje vagonov, kričanje premikačev, znamenja z zastavico, vpijje z višine: »Na tretjo...« in spet zavora pa dim in vročina. Vse to bi trajalo polnih osem ur, podnevi ali po-

slovenskem pijanstvu. Kdo ve, če tisti, ki nas kdaj pohvalijo, mimogrede iz usmiljenja in dostojnosti ne zamolče te naše tako očividne napake. Tu vsaj ee ne moremo zagovarjati, češ da je povsod tako.

Hišam in cestam domača imena!

Med tujim in domačim v naših letoviščih ne sme biti neomenjeno imenje: naslovi, po katerih so le-tam označene hiše, ulice ali ceste. Kako malo je v tem slovenske iznajdljivosti in domače izraznosti, pa koliko plehklega spogledovanja e tem, kar je našim krajem daljnega in tujega in obenem nikakega sploš-

Ta ustna voda se imenuje. Odol.

Da se zavarujejo usta pred vsemi škodljivimi vplivi, je potrebna učinkovita antiseptična in škodljive kali uničujoča ustna voda, ki pa je tudi prijetnega okusa.

Takšna ustna voda je ODOL. Uporabljajte pri dnevni ustni negi Odol — čuvaja zdravlja.

nega kulturnega pomena. To naj prizadeji pomislijo sami. Prisluskujte ljudski duši in govoriti, pa boste marsikatero hišo, ulico in cesto preimenovali svojem kraju in značaju v čast.

In še drugo! Kar se v domači hiši zgodi, naj v domači hiši ostane. To velja tudi v širšem in najširšem obsegu za posamezno letovišče in občino in vslo slovensko domovino. Nasprotja in nesoglasja, boji in prepri, ki ee gode med domačini, naj ee ne osijo v razgovor pred tujece. Kaj bi naposled s tem pri tujcih pridobili drugača kakor preziranje svojega kraja in ljudstva. Ali naj nas tuji časte, če sami skrunimo slovensko čast? Ohranite službena mesta v naših letoviščih in zdraviliščih pred osebam, ki jih njih jezik razodeva škodljive dobremu imenu vašega podjetja.

Varujmo svoj ugled pred tujci!

Vsi prebivalci v naših letoviščih in zdraviliščih, zlasti pa vsi uslužbeni, naj pred tujci, kakor med

seboj, čuvajo ugled in čast svojega predstojnika, bodisi ravatelja ali upravitelja, bodisi gospodarja ali kakor se že imenuje. Brez odkritosti, spoštovanja in pokorščine in medsebojnega zaupanja in potrebne avtoritete. Vsako skaljeno razmerje med predstojnikom in podložniki utedeje tujci izrabiti naši stvari v škodo. Naj nam bodo v tem za zgled nemška slovitelja letovišča in zdravilišča, v katerih je, kakor smo videli, vse službeno osebje »in strammer Haltung und Achtung« povezano s svojim načelnikom.

Pa tudi predstojniki naj bodo spoštljivi, obzirni in potrpljivi do svojih sicer dobrih in poštenih uslužbenecv. Nikar naj jih brez tehtnega stvarnega razloga ne zamenjajo z drugimi kar sredi sezone, kar more biti tujcem v pohujšanje zaradi nesocialnega ravnanja in nemalokdaj tudi podjetju samemu v kvar. Stanovitnost do konca sezone je na ob strani koristna in hvale vredna.

Ohranimo domu, kar je dobrega!

Pošteno srce in pridne roke so vseposvoda zaželjene in dobrodošle. Najbolj doma. Zato naj ee naši

uslužbeni, še bolj pa naše uslužbenke, zaradi svoje praktične sposobnosti ne dajo izvabljati tujcem, da bi zapustile slovensko domovino in šle za tujimi najemniki v tujino. Ob koliko dobrih moči smo Slovenci prišli na ta način prav v naših letoviščih in zdraviliščih. Ohranimo domu, kar je dobrega med nami!

Naša letovišča in zdravilišča naj ee varujejo sleherne pretrane reklame. Vrednost naših letovišč in zdravilišč je v njih naravni lepoti in dobroti ter v naši dejanski gostoljubnosti in postrežljivosti. J. J.

Iz česa je kitajski zid

Japonska vlada je imenovala znanstveno komisijo, ki naj natančneje preišče zemljo v Mandžuko in ostalih petih japonskih provincah severne Kitajske. Kitajska zemlja je namreč večji del silno rodovitna puhlica, iz katere Japonci namestavajo pridobivati posebno dober gnoj. Doseganje raziskave so ugotovile, da je ta puhlica izredno dobra za izboljšanje nerodovitnega sveta, uporabna pa je tudi v kemični industriji in gozdarstvu.

Puhlica je laporast pesek, rumenkaste ali rjavorumenkaste barve, ki so ga viharji vzdignili v puščavah notranje Azije in v ozračju zmleli v moko, ki je potem na visoko pokrila zemljo v zgoraj omenjenih pokrajinah. Tu ee je strdila in danes tvori najrodovitnejšo plast pokrajine.

Ta puhlica je tudi v toliko zanimiva, ker je bila Kitajcem že pred skoraj 2200 leti glavni gradbeni material, ko so gradili največje stavbno delo na svetu, tako imenovani kitajski zid. Boljše ime za to stavbo bi bilo »kitajsko obzidje«, ker je v resnici 2450 km dolgo obzidje, ki so ga Kitajci zgradili, da bi tako zaprli narodom notranje Azije dohod v svojo deželo. Mongoli temu obzidju pravijo »Jagan Keremec« — Bela stena — To obzidje je v resnici dolga stoletja zapiralo kitajsko kulturo in jo varovalo pred zunanjimi vplivi. Nekaj vojaškega pomena pa ima še danes. Z ozirom na pokrajino je zid ponekod visok 16 m in debel od 5—8 m. V dobi mongolske nadvlade v 13. stol. je začel razpadati, dinastija Ming-dyn pa ga je dala spet popraviti.

Izračunali so tudi, koliko bi ta kitajski zid stal, če bi ga gradili danes z vsemi modernimi pripomočki. Prišli so na razmeroma majhno vsoto 900 milijonov jenov. Ker so že pred tisočletji puhlico tako visoko cenili kot gradbeni material, bo sedaj japonska komisija skušala iz nje izvelič še druge dobre lastnosti. Puhlici se imajo tudi kmetje severne Kitajske zahvaliti, da jim polje kljub majhnemu in zaostalemu obdelovanju dobro rodi.

ee nam je čudno zdelo, kako da nismo bili v zvezi s četami levo in desno od nas. Pa to ni bila naša stvar, saj eo nas vodila povelja predpostavljaj. Odmor je bil ukazani v malo večji vasi. Polovica prebivalcev je pred nami pobegnila, ostali eo prosili milosti in mi nismo nikomur skrivili lasu — le najesti smo ee hoteli. In smo se najedli, jaz pa sem ee v tem kraju tudi napil, prvič v življenju. Samo dvakrat sem do tedaj pokušil žganju pijačo, dva požirka naše »swockeborowe«, tam pa je bila polna klet samih polic na policah prašne zapečatene steklenice. Slišal sem že, da šampanjec poka, kako to gre, pa nisem vedel. Vzel sem steklenico, obrisal prah in prebral na etiketi, da je originalni šampanjec. Previdno sem odpiral in se nisem prav nič prestrašil, ko ie zamašek odneslo skoraj do stropa, pač pa sem nesel k ustom, potegnil enkrat, potem drugič, po tretjem sem zajel sape, steklenica pa je bila prazna. Počutil sem se božanec, e tako rečem. Gospod Franek, kar samo ee mi je smejalo in prepevati sem začel:

Dziwczę z buzią jak malina...
Hop, dzis-dzis, tra-lala-la...

Pograbil sem še eno literko steklenico šu meče pijače, odklovratil iz kleti, pa po glavni vaški ulici in sredi nje zavil med vrtovi na polje. Polje ee je z male vzpetine apuščalo proti vas in bilo zasejano e koruzo ali kaj; nekaj kakor pri nas koruza je bilo. To vem, da mi je postala vroče in nisem si mogel kaj, pa sem odprl steklenico, da je šampus zopet zašumel. Lepo počasi sem popil polovico, ostala pretil v čutaro in jel pohajkovati po onem polju, da sam ne vem kje in kako. Prijemala ee me je dremavost, na pesem sem pozabil; legel sem in zaspal. Moj Bog, spal sem kot ubit, in spal sem dolgo, hvala Bogu.

(Dalje)

Kongres Kristusa Kralja

Nekaj nujno potrebnih pojasnil

4. A ŠTEVILNE DRUGE PRIREDITVE?

Slišati je bilo že misel, da je letos toliko drugih domačih prireditev, shodov in taborov, da bo to oteževalo udeležbo na kongresu. Posebno moški utegnejo biti po teh prireditvah zadrti. In prav moški morajo javno izpovedati vero v Kristusa Kralja ter mu prisesti na kongresu zvestobo. Ali bi torej ne kazalo zaradi tega kongresa raje preložiti?

Kar se tiče teh raznih prireditev, je le pres, da jih je letos vse polno. A da bi zaradi tega svetovni kongres prelagali? Ali bi ne bilo narobe bolj prav? Da bi se domače organizacije ozirale na svetovni kongres. Saj ta bo pri nas le enkrat, dočim so domače prireditve lahko vsako leto.

Moški morajo pri kongresu že zato v častnem številu nastopiti, da prepričajo udeležbo ne bo delala slabega vtisa na tujce. Na vsak način naj torej moški kongres že zdaj vzamejo v račun, da se ga bodo udeležili kar najštevilneje! Gre pri tem za čast našega naroda. Seveda pa tudi za to, da se nanovo osrčijo za sveti boj, ki ga morajo biti danes vsi skupaj in vsak sam zase proti temnim silam, ki hočejo nadvladati svet in vsako dušo posebej.

Prav v tem oziru je kongres največje važnosti. Česa potrebujemo v današnjem času bolj kakor odločnih mož in pogumnih borec za božjo stvar?

Zato, če kdaj, je ob tej priliki upravičen klic: Može in fantje, od blizu in daleč, vsi na kongres!

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 27. aprila: Cita, devica; Peter Kaniž, spoznavalec; Hosana, blažena.
Petek, 28. aprila: Pavel od Križa, spoznavalec; Lukezij.

Novi grobovi

† V Ljubljani je nenadoma umrl cand. iur. g. Lenko Oblak. Pogreb bo danes ob 3 popoldne izpred mrtvašnice Splošne bolnišnice. — V 82. letu starosti je mirno v Gospodu zaspal g. Franc Džil. Pogreb bo danes ob 5 izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti.

† V Trbovljah je umrla gospa Josipina Kmet vd. Tratnik, posestnica in gostilničarka. Pokopali jo bodo v petek ob 4 popoldne.

Naj jim sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

V slovo prijatelju dr. Mirku Potočniku

Ker sem te dobro poznal, Mirko, sem te imel radi, kakor so te imeli radi vsi, ki so te poznali. Prerano si nas zapustil, mnogo prerano! Preveč si trpel, preveč garal, pretruden si bil in nisi mogel več prenašati zlobe na svetu. Tvoja blaga duša ni mogla več prenašati bridkih in težkih udarcev, ki si jih doživljal. Ni te strla bolezen, strla te je velika žalost. Zato nisi imel več moči, da bi se upiral boleznim in smrti. Poštenjak si bil, dober tovariš in pomagati si povsod, kjer si mogel. Kolikrat si pomagal med vojno, ko si bil pri vojaški cenzuri! Mnogo gorja, mnogo solz in trpljenja si preprečil. Ljudstvo tvoje okraja. Te bo pogrešalo, saj te je ljubilo.

Kako ga je škoda, tako dobrega načelnika ne bomo imeli nikdar več! Tako so govorili v solzah Belokranjci. Kako bosta pogrešali dobrega očka sirotici Zora in Marjanica, ki sta ti bili edina uteha v življenjski borbi. Počivaj v miru, zlata duša, ob strani svojega očeta pod divnimi Kamniškimi planinami! Naj ti bo to v zadoščenje, da si zapustil najprejše spomin med prijatelji, ki smo te v resnici poznali!

ZUNDAPP KVALITETNI MOTOCIKLI
O. ŽUŽEK LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11

— Za Jegličev akademski dom so darovali: dr. Ušeničnik Aleš, Ljubljana, 300 din; dr. Lavrenčič M., star. okr. sod., Maribor, 100; Lovšin V., župnik, Litija 25; Arko J., sodnik Kočevje, 100; občina Sv. Marjeta niže Ptuja 100; dr. F. Puc, zdravnik, Dobrova, 25; Fr. Šušteršič, Selca, 100; Pokorn J., kaplan, Radeče pri Zidanem mostu, 50; Peitler A., kaplan, Slivnica pri Mariboru, 30; Sparhak K., župni uprav., Lom pri Trzinu, 25; Weiss M., župnik, Velenje, 20; dr. F. Pucelj, zdravnik, Kamnik, 25; Klekl J., Črenšovci, 10; Vahčić R., kaplan, Gornja Radgona, 50; inž. L. Muri, Ljubljana, 25; Lovšin I., župnik, Planina pri Rakeku, 25; Lajošič A., župnik, Sv. Martin pri Vurbergu, 20; inž. Božič C., Ljubljana, 50; župni urad Ribno, p. Bled, 20; občina Šoštanj 200; Feguš I., Slovenska Bistrica, 10; Jerič L., dekan, Turnišče, 25; Fatur Jakob, Radovljica, 50; dr. Hanželič R., Celje, 100; dr. Arnež J., Breznica, 10. — Vsem darovalcem iskrena hvala! Čas je, da po skoraj 20 letnem obstoju slovenske univerze postavimo našim akademikom lasten dom, nadškolu Jegliču pa spomenik! — Akcija za Jegličev akad. dom.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grešlice.

Gaby Morlay — Victor Francen — Georges Rigaud. — Ruski baletni mojster Sergej Lifar je sestavil za ta film posebne ples. pri katerih tudi osebno sodeluje.

Kino Union Telefon 22-21

Danes zadnjikrat ob 16. 19. in 21. uri!

Živi mrtvec Nuits de feu

Prekrasen in vsebinsko pretresljiv film po nesmrtnem delu velikega ruskega pisatelja L. M. Tolstoj

— V višjo pedagoško šolo v Zagrebu bo v prvi letnik sprejetih v šolskem letu 1939-40 v prvi odsek za pripravo meščanskošolskih učiteljev 63 slušateljev, v drugi odsek za pripravo učiteljev za defektno otroke 20 slušateljev, v tretji odsek za pripravo šolskih nadzornikov 20 slušateljev. Za prvi odsek se lahko prijavijo učitelji in učiteljice, ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom opravili zrelostni in praktični učiteljski izpit, služijo najmanj tri leta na ljudskih ali meščanskih šolah in niso stari nad 30 let. Za drugi odsek so pogojni isti kakor za prvi odsek, imeti pa morajo štiri leta službovanja na ljudskih šolah in najmanj dve leti hospitantstva na šolah za defektno otroke. Pogoj za sprejem v tretji odsek so isti kakor za prvi odsek. Prosilci pa morajo imeti deset let službovanja na ljudskih ali meščanskih šolah z odlično ali prav dobro kvalifikacijo. Prošnje, opremljene s potrebnimi prilagami, je treba poslati rektoratu višje pedagoške šole v Zagrebu (Zagreb 6, poštni predal 53) do 20. junija 1939.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes, jutri ter v soboto ob 20. uri dva velefilma:

Rumena zastava

Reportaža o ljubezni

Hans Albers, Olga Cehova

Loretta Young, Tyrone Power

— Razpis idejnih skic regulacijskega načrta za Celje. Celjska mestna občina je razpisala načrt za izdelavo idejne skice regulacijskega načrta mesta Celje. Skice morajo biti v merilu 1 : 10.000 z rešitvijo splošne ureditve in razvoja mesta Celja ter prometnih zvez. Razpisane so nagrade: 1. 20.000 din. 2. 15.000 din. 3. 10.000 din in štiri nagrade po 3000 din. Načrti morajo biti predloženi najkasneje do 27. junija t. l. ocenjevalnemu razsodišču za določitev nagrad in odkupov. V ocenjevalnem razsodišču so gg.: Alojzij Mihelič, univ. prof. arh. Ivan Vurnik mestni gradbeni svetnik inž. arh. Vladimir Mušič iz Ljubljane, inž. Dragotin Fatur iz Ljubljane, višji tehnični svetnik inž. Cernivec Jos., šef tehničnega oddelka okr. glavarstva v Celju višji tehnični svetnik inž. Jan Marek ter celjski župan dr. Josip Voršič. Termin oddaje potoče 30. junija ob 6 zvečer. Nagrajene in odkupljene načrte bo celjska mestna občina uporabila za izdelavo regulacijskega načrta mesta Celja.

— Na Trsatu stanuješ, v nebesih kraljuješ. ... Tako bodo tudi letos o binkoštihi peli slovenski romarji pri Mariji, Morski zvezdi na Trsat, kjer je bila nekdanja hiša nazarske sv. Družine. Da bo veselje popolnejše, pojdejo tudi na prijeten izlet z ladjo po morju v prelepo Malinsko na otoku Krku, in kdor bo hotel, bo šel tudi v Italijo (na Reko in v čudovito Opatijo). Za to prelepo romanje (v tehnični izvedbi Tujekoprometne zveze) vlada posebno letos veliko zanimanje. Kako tudi ne, ko pa nudi toliko prijetnosti in zanimivosti za majhen denar! Prijavite se še danes romarskemu vodstvu »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17, da vam pošlje brezplačna navodila.

— Udobno 8 dnevno potovanje po Italiji s tridnevnim bivanjem v Rimu od 14.—21. maja. Informacije daje in prijave sprejema Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Františkanska ulica, tel. 22—50.

— Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce, na določbe § 65. zakona o zavarovanju delavcev, po katerih pridobi zavarovane pravico do pokojnine ali invalidnine šele takrat, ko so zavarovalni prispevki dejansko plačani. Delodajalci, ki so s plačilom v zaostanku nevarno ogrožajo koristi svojih delavcev in nameščenec.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 26. t. m. je objavljena »Uredba o spremembi § 18. zakona o zdravniških specialistih za boleznih ust in zob in o zobnih tehnikih iz leta 1930 (spremenjena leta 1933)«, dalje »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o ureditvi ministrstva za telesno vzgojo ljudstva«, »Pravilnik o ustanovitvi, uporabljanju in upravljanju sklada za pospeševanje turizma v dravski banovini« in »Popravek v pravilniku za izvrševanje proračuna mestne občine Ljubljanske za leto 1939/40«.

— Preprečenje je boljše kot zdravljenje. Zato ne pozabi vsak dan jutraj in zvečer negovati zob s Chlorodontovo zobno pasto. Tako bodo ostali lepi in zdravi do najvišje starosti.

II. DEL OLIMPIJSKEGA FILMA
LENI RIEFFESTALH
Navduševajoča simfonija prikaza lepote človeškega telesa v plemenitem sportnem tekmovanju
KINO SLOGA, tel. 27-30

FESTIVAL LEPOTE

Danes ob 16., 19. in 21. uri

Kino Matica
PRESTAVE ob 16 19 21 h

Glasbeni velefilm
z Imperio Argentina.

Andaluzijske noči

Danes nemška verzija

— Brez težav deluje Darmol. K temu prijetnosti pri uporabi: nobenega kuhanja čaja, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušeni preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801/37.

Tabor Kmečke zveze

v Celju v nedeljo, 30. aprila 1939

Devetdesetletnica kmečke osvoboditve
Slavnostni kmečki spreved
Kmečko zborovanje pri Sv. Jožefu
Zgodovinska igra na prostem:
»Slovenskega kmeta povest«...

Vsi kmečki ljudje vabljani!

Po državi

* Akcija za pogozdovanje Bosne. Ministrstvo za gozdove in rudnike je odobrilo bankni upravi v Sarajevu vsoto 350.000 din za pogozdovanje v tekočem letu. Banovina razpolaga v ta namen z ogromno množino sadik v svojih 16 nasadih. V preteklem letu so posvetili največjo pozornost pogozdovanju sarajevske okolice, kajti kljub temu, da je Sarajevo glavno mesto najbolj gozdnate pokrajine v državi, ni bilo v njegovi okolici niti sledu kakšnega gozda. Hrib Trebevič, ki se dviga nad Sarajevom, je bil pogozden pred 10 leti, tako da je gozd na njem že precej dober. V preteklem letu so na Pašinem Brdu in Orlovu zasadili okrog 120.000 sadik. Poleg sarajevske okolice ima banovina v načrtu tudi pogozditev planine Šargan v srbskem delu drinske banovine. Pogozditev planine Šargan je potrebna zaradi pogostih železniških nesreč. Ker ni gozda, se namreč stalno krulijo skale in kamenje in zasipajo progo. S pogozditvijo upajo bodoče nezgode preprečiti.

* Še vedno stavka okrog 1500 delavcev tovarne vagonov v Slavnskem Brodu. Stavkujoči delavci se hranijo v skupni kuhinji, za katero pobirajo po mestu darove. Pogajanja med stavkujočimi in zastopniki tovarne bodo kmalu končana in najbrž bodo že konec tega tedna šli delavci spet na delo. V nedeljo priredijo športni klub v Slavnskem Brodu razne tekme in prireditve, katerih čisti dobiček je namenjen za pomoč stavkajočim.

* Osješka trgovaška zbornica ne bo več sodelovala na skupnih zborniških konferencah. V terek je bila seja novoizvoljenega predsedstva in načelnistva trgovske in industrijske zbornice v Novem Sadu. Predsedoval ji je predsednik Josip Galovac. Pred prehodom na dnevni red so odposlali pozdravno brzojavko dr. Vladku Mačku. Nato je bil sprejet naslednji sklep: Doslej je bil običaj, da so se vse zbornice v državi na skupna posvetovanja, na katerih so razpravljale o aktualnih vprašanjih in sprejemale razne resolucije. Na žalost pa se mora ugotoviti, da so vse te akcije ostale brez vsakega uspeha. Zato se je osješka zbornica odločila, da na takšnih posvetovanjih konferencah ne bo več sodelovala.

* Naš cement bodo izvažali v Venezuelo. V severno pristanišče Splita je priplul parnik »Ivan Topić«, ki bo ukrkal 7000 ton cementa in ga odpeljal v Venezuelo v Južno Ameriko. To je prva poskusna partija cementa, ki se odpošilja v Venezuelo in ako bodo ta cement v Venezueli odobrili, bo ta država postala novo izdatno tržišče za jugoslovanski cement. Dalmatinska cementna industrija preživlja hude dni, kajti izvoz je zastal na skoraj vseh tržiščih. Mnogo inozemskih trgov je povsem izgubljenih, novih pa ni mogoče dobiti. V preteklih letih so izvažali cement v 53 držav, v zadnjih letih pa ga izvažajo še domaj v 30 držav. Z novim trgov v Venezueli se bo položaj dalmatinske cementne industrije nekoliko izboljšal.

* Ljubavna tragedija pri Zagrebu. V Podsusedu pri Zagrebu živi pek Gjuro Capek, ki je oženjen in oče štirih otrok. Kljub temu pa je Capek že 12 let živel v nedovoljenih odnosih s 35-letno vdovo Ljubomir Jurčič. Vdova je Capeka dobila povsem pod oblast in se ji ni mogel otežiti. Capekova žena je vedela za razmerje svojega moža in tako so bili v Capekovi hiši prepriji na dnevnem redu. Zadnje čase je Jurčičeva nagovarjala Capeka, naj pusti ženo in otroke ter naj se preseli k njej. Capek pa na to ni hotel pristati in je sklenil napraviti strašen konec. Pred dvema dnevi je nenadno izginil z doma. Odsel je v Zagreb, kjer je kupil samokres, nato pa del časa popival po gostilnah. V terek popoldne pa je šel v Podsused k Jurčičevi. Ta je stala pred hišo, ko pa je videla pijanega Capeka, ki je segal v žep, je hotela steči v hišo. Toda bilo je prepozno. Capek je potegnil samokres in oddal šest streliv Jurčičevi v glavo. Ženska se je zrušila in v nekaj trenutkih izdihnila. Strelji so privabili ljudi, ki so priskočili ustreljeni ženski na pomoč, toda bilo je prepozno. Ubijalec je nato potegnil iz žepa pisimo in ga vrgel na ulico. Nato je nastavlil samokres na senici in se pripravil, da sproži. V tem hipu pa je prišel njegov brat, ki je Capeku iztrgal samokres iz roke. Ko so Capeka odvedli orožniki, je dejal resignirano: »Tako je moralo biti«.

* Samomor 75 letne starke. V Dravi pri Lgradu v koprivniški okolici so potegnili iz vode utopljeno, za katero so ugotovili, da je 75 letna Franca Šafar iz Velikega Potoka. Neki pastirji so videli Šafarjevo, da je pred 10 dnevi skočila z mosta v Dravo, ki jo je zdaj po 10 dneh vrgla na površje. Starika je v zadnjem času bolela na živih in je samomor izvršila v živčni razburjenosti.

* Drzen razbojniški napad pri belem dnevu so te dni doživeli stanovalec enega dela bivšega samostana v Kotarjih pri Samoboru. Na dvorišču se je pojavil neki mož, star okrog 30 let, oblečen v delavsko obleko, s črnimi očali in rokavicami, ter naperil dvocevno lovsko puško v služ-

Ljubljana, 27. aprila

Gledališče

Drama. Četrtek, 27. aprila: »Upniki — na plan!« Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Petek, 28. apr., ob 15: »Kaj je resnica?« Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Sobota, 29. apr.: »Utopljenec«. Premiera. Premierski abonma.

Opera. Četrtek, 27. apr., ob pol 20: »Lohengrin«. Red Cetrek. — Petek, 28. apr.: Akademija ljubljanskega Sokola. Izven. — Sobota, 29. apr.: »Štirje grobjanici«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

Radio Ljubljana

Četrtek, 27. aprila: Bolgarske narodne poje gdč. Pavlina Dožarova, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radij. orkestra — 14 Napovedi — 18 Balajake in mandoline (plošče) — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. R. Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Telovadno predavanje — 19.50 Deset minut zabave — 20 Reprodukcijski koncert simfonične glasbe — 22.15 Solistični koncert na violončelu: g. Čenda Sedlbauer, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — Češka glasba — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Seda; pa veselo (igra Radijski orkester).

Drugi programi

Četrtek, 27. aprila: Belgrad: 20 Humor, 21 Prenos iz Kolarčeve univerze, 22.15 Klavir. — Zagreb: 20 Belgrad. — Bratislava: 20.20 Ork. koncert, 21.10 Prešov, 22 Klavir. — Sofija: 19.30 Orkestralni koncert. — Varšava: 19.25 Vab. glasba, 21 Violončelo, 22 Godalni kvintet, 23.05 Poljska glasba. — Budimpešta: 20.05 Koncertni prenos, 21.10 Plesna glasba, 22 Trio, 23.10 Ciganski orkester. — Trst-Milan: 17.15 Vok. koncert, 21 Verdijska opera »Trubadur«. — Rim-Bari: 21 Opera »Gianni Schicchi«. — Dunaj: 20.15 Plesna glasba. Hamburg: 20.30 Opera. — Vratislava: 20.15 Italijanski koncert. — Monakovo: 19 Operetni in filmski šlagerji. — Strassbourg: 21.30 Haydnov oratorij »Pomlad«.

Prireditve in zabave

! Jutri ponovitev koncerta APZ! Akademski pevski zbor v Ljubljani bo ob 8 zvečer ponovil koncert v Unioni. Preskrbite si vstopnice pravočasno in takoj, ker je število omejeno! Cena sedežem: 15, 10 in 8 din.

Františkanska dvorana. Kot pripravo na VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja prirede otroci ljubljanskih ljudskih šol v nedeljo 30. aprila 1939 ob 5 popoldne v františkanski dvorani akademijo v čast Kristusu Kralju. Spored: 1. P. Krizostom: Naš Kralj naj živi! (Deklamira učenka ljudske šole z Viča.) 2. Nastop deškega pevskega zbora iz Marjanišča. 3. M. Elizabeta: Kristus Kralj prihaja. (Izvajajo učenke uršulinske šole.) 4. S. Darina: Sipljimo rože Kristusu Kralju! (Izvajajo učenke Lichtenhurnovega zavoda.) 5. P. Krizostom: Sveti Kristof Igriča v dveh dejanjih. (Izvajajo učenke Marjaniške šole.) — Cene sedežev: 10, 8, 6, 4 din, stojciša 2 din. — Predprodaja vstopnic v »Pax et bonum«, v nedeljo pa ob 8 do predstave pri blagajni.

Slavni pianist Raoul Koczalski je bil rojen 1. 1885 v Varšavi. V najnežnejši mladosti je že pokazal velik pianistični talent ter je javno nastopil na neki dobrodelni prireditvi komaj 3 leta star. Igral je slavnemu Antonu Rubinsteinu v Petrogradu, ki mu je takoj prerokoval še slavno bodočnost. Od 8. leta dalje je umetnik na stalnih koncertnih potovanjih, poleg tega pa ima še lastno klavirsko šolo v Berlinu, v kateri odkriva gojemcem vsega sveta tajnosti Chopinovih skladb Koczalski je znan kot najboljši igralec Chopina sedanje dobe. V Ljubljani bo koncertiral v terek 2. maja ob 20 v veliki Filharmonični dvorani.

Sestanki

Dekliški krožek Ljubljana - mesto. Drevi ob 8 bo redni sešatek v sobi »Doma dijakinj« v Vzajemni zavarovalnici. Zelo važno, pridite vse! F. O. Sv. Peter ima drevi ob osmih redni sešatek s predavanjem g. kaplana Starca.

Občni zbor Osrednjega društva SPD bo v petek 28. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška 62 in mr. Gartus, Moste.

Poizvedovanja

Srečka drž. razr. loterije je bila najdena v nedeljo 23. t. m. v Livarski ulici. Dobi se Kobariška ulica 5, prtiličje.

kinjo pri Špilekovih. Prisilil jo je, da je šla z njim v hišo. V stanovanju je bila Špilekova, od katere je ropar zahteval 10.000 din. Ko mu je odvrnila, da nima denarja, jo je razbojnik prisilil, da je šla z njim od sobe do sobe. Premetal je vse in našel 1200 din ter oporo, po kateri bi imela Špilekova podedovati v Idriji imovino vredno 100.000 lir. Popal je še nekaj drugih predmetov in odšel. Kmet Oslakovič ga je hotel na dvorišču zadržati, toda neznanec ga je s puško prisilil, da se je umaknil, nakar je pobegnil.

Anekdota

Rihard Strauss se je v nekem malem mestu udeležil velikega simfoničnega koncerta, ki ga je izvajal mestni orkester, ojačen z nekaterimi diletanti. Kot častni gost je Strauss sedel poleg župana. Pri posameznih točkah simfonije pa je prav kritično pogledaval.

Med odmorom mu je v opravičilo župan dejal: »Škoda, da naš orkester ravno danes tako elabo igra.«

»Da,« je odvrnil Strauss, »to je pogosto tako z ojačenimi orkestri.«

»Zakaj pa želiš, da bi tvoja žena postala koncertna pevka?«

»Ker bi potem samo takrat pela, kadar bi došla plačilo.«

»Ko bi le videli enkrat mojo ženo, kako lepo v redu spravi vsaki večer moje stvari v omaro.«

»Ko pridete domov?«

»Ne, kadar hočem iti z doma.«

LJUBLJANA

Nočno zborovanje gostinskih uslužbencev

V noči od ponedeljka na torek ob 2 so imeli ljubljanski gostinski nameščenci v dvorani Delavske zbornice svoj redni letni občni zbor. Vodil ga je predsednik g. Stanko Renko, ki je naglašal, da morajo biti gostinski uslužbenci prav sedaj složni in vzajemni, ker so pred važnim dogodkom. Baneka uprava namreč pripravlja uredbo, po kateri bo tudi za gostinske uslužbence uvedena minimalna mezda. Pojasnil je potek pogajanj, ki so jih uslužbenci vodili z Zvezo gostinskih zadrug. Skoraj polovica gostinskih uslužbencev živi danes samo od napitnine, ki je pa že povsod drugod odpravljena ali prenešana na načelo 10% doklade k računu. Tajniško poročilo je podal g. Franc Palir, ki je naglašal, da je organizacija posredovala v 36 primerih za službe, in sicer v 20 primerih uspešno. Priredila je tudi dve ekskurziji, in sicer eno v Trst, drugo pa v pivovarno Union. Blagajniško poročilo je podal g. Tošo Dovečar. Poročilo je bilo ugodno. V imenu nadzornega odbora je podal poročilo g. Ernest Kobal. Na njegov predlog je bila sprejeta razrešnica. Pri volitvah je bila po daljših pogajanjih izvoljena stara uprava s predsednikom Stankom Renkom, podpredsednikom Miklavčičem in tajnikom Palirjem. Nato je govoril delegat belgrajskih uslužbencev g. Neurohr, ki je čestital ljubljanskim gostinskim uslužbencem pri njihovem delu ter očrtal pomen in potek borb za zboljšanje socialnega položaja gostinskih uslužbencev. Na tajnikov predlog je društvo odlikovalo predsednika za zlato značko, blagajnika g. Dovečarja pa s srebrno značko. Z lepim nagovorom in pozivom na nadaljnjo slogo je zaključil predsednik občni zbor ob 4 zjutraj.

Danes zvečer ob 8. uri v frančiškanski dvorani javno predavanje: Kongres Kristusa Kralja

1 Akademija v čast Kristusu Kralju, ki jo nameravajo prirediti otroci ljubljanskih ljudskih šol v nedeljo dne 30. aprila ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani, bo izreden dogodek za Ljubljano. Dečki in deklice bodo s svojimi deklamacijami, s petjem in dramskimi nastopi proslavili najvišjega Kralja svojih drobnih src. Z velikim užitkom bomo imeli priliko gledati učenske uršulinske šole, ki bodo vpriporile očarljiv prizorček »Kristus Kralj prihaja«. Nalašč za to prireditev ga je napisala naša priznana pesnica M. Elizabeta. Marijaniški učenci bodo zapeli novo Ačkoovo pesem »Naš Kralj naj živi!«. Učenke Lihtenthurnovega zavoda pa bodo izvajale nad vse ljubko rajanje »Sipljimo rože Kristusu Kralju«. Prelepo besedilo k temu rajanju je napisala s. Darinka. — Prav posebno zanimanje pa bo vzbudila igrice Sveti Krištof, ki jo je za to priliko napisal P. Krizostom. Igrica je vsa prepletena z najbolj evezim otroškim veseljem in polna sončnega smeha. Pokazala nam bo, kako se otroci na svoj naivni način pripravljajo na VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja in kako v ta namen prirede na odru igrice Sv. Krištof. — Zanimanje za to otroško akademijo je izredno veliko. Kdo pa ne gleda rad naših ljubkih ljubljanskih otrok, kadar se v svojih prevažnih vlogah razkošata na odru? — Preskrbite si vstopnice že v predprodaji v frančiškanski pasaji v »Pax et bonum«. Cene sedežev: 10, 8, 6, 4 din; stojališča 2 din.

1 Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine bo imelo izredni občni zbor v petek 28. aprila letos ob 19.30 v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Dnevni red: 1. Sprememba društvenih pravil. 2. Sprememba čl. 26 pravilnika bolniškega sklada. V primeru ne-

Kranj

Akademski pevski zbor iz Ljubljane se pripelje v Kranj v sredo, 3. maja. Ob 9 zvečer bo priredil v Narodnem domu velik koncert, ki bo za naše mesto največja glasbena in kulturna prireditev sploh. Noncert pesmi slovenskega preporoda je imel že v Ljubljani in Celju presenetljiv uspeh. Ker se je v obeh primerih — v Ljubljani in Celju — zgodilo, da so se morali ljudje vračati zaradi razprodane dvorane, opozarjamo, da si vstopnice preskrbite že v predprodaji na gimnaziji pri gimnazijskem slugi. Meščani, ta dan vsi brez razlike v Narodni dom!

Logatec

Zvočni kino društveni dom Dol. Logatec — predvaja v soboto, dne 29. aprila 1939 ob pol 9 zvečer, v nedeljo, dne 30. aprila 1939 ob 3 pop., ob 6 in 9 zvečer ter v ponedeljek, dne 1. maja ob pol 9 zvečer največkratni velemilni vseh časov o življenju, trpljenju in smrti našega Zveličarja »Kralj kraljev« (pasijon).

aklepnosti bo pol ure pozneje istotam z istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal veljavna ne glede na število prisotnih članov.

1 Hubadova župa vabi vse pevce in ljubitelje petja, da se udeležijo drevi ob 20 v kino-dvorani v Mostah koncerta v proslavo 5 letnice smrti priljubljenega skladatelja p. Hugolina Sattnerja. — Župna uprava.

1 Združenje rezervnih oficirjev, podobor Ljubljana, ponovi brezplačno predvajanje izredno zanimivega vojaškega filma v petek, dne 28. aprila, od 6 do 8 popoldne v kinu »Slogia«. Vabljeni vsi rezervni in aktivni oficirji, ki niso imeli zadnjice prilike, da si ta film ogledajo. — Uprava podobora Ljubljana.

1 Rokavice, nogavice, Karničnik, Nebotičnik. 1 Robniki na Ižanski cesti. Ena najbolj zapuščenih cest v Ljubljani je bila Ižanska cesta. Sedaj se je pričela mestna občina brigati tudi za Ižansko cesto. Pričeli so cestniše utrjevati, obenem pa napravljati v začetku Ižanske ceste ob hišah robnike in položili bodo tudi nekaj hodnika. Z vso vsemno delajo sedaj vzdolž Karlovske ceste in tudi na Dolenjski cesti hodnike. Na Karlovski cesti so hodniki po večini iz porfirnih plošč.

OB 50-LETNICI USTANOVITVE

ZA BIRMO

URE IN ZLATINE PO NAJNIZJIM CENAM

LUD. ČERNE

Ljubljana, Wolfova ulica 3

1 Starejši gospod išče v Ljubljani ali na deželni službo skladiščnika, knjigovodje, trgovskega potnika ali kaj podobnega. Govori slovensko, hrvaško, nemško, italijansko, madžarsko, poljsko, češko in deloma angleško ter francosko. Naslov pove uredništvo »Slovenec«, ki prošnika kot poštenega in potrebnega moža toplo priporoča.

Celje

c »Slovenskega kmeta poveste na celjskem odru. bomo videli v soboto ob 8 zvečer. Pri igri, ki bo prikaz slovenske zgodovine od ustoličenja slovenskih vojvod pa do osvoboditve, bo nastopilo okrog 225 ljudi. Preskrbite si vstopnice v Slomškovi tiskovni zadrugi. Tu lahko dobite tudi knjižice »Slovenskega kmeta poveste«.

c Celjska mestna občina bo izvršila potrebna popravila na obrežju v reguliranem delu Koprivnice med Dečkovo cesto in Sp. Dobravo. Obrežji sta bili namreč v slabem stanju. Da se zaposli brezposelne, se bo kmalu pričelo z nadaljevanjem regulacije Koprivnice od Sp. Dobrave v dolžini 440 m do Zg. Dobrave.

c Splošna razstava v Celju. V dnevi od 29. julija do 6. avgusta bo v Celju prirejena splošna celjska razstava, na kateri ne bo zastopano samo obrtništvo, ampak tudi druge panoge, kakor trgovina, industrija, kmetijstvo itd. Obiskovalcem te splošne razstave je direkcijski železnica že dovolila 50 odstotni popust na železničar, ki velja od 26. julija do 6. avgusta t. l. Zanimanje in priprave za to razstavo so zelo živahne, zato smo prepričani, da bo tudi letos ta razstava lepa slika našega slovenskega, delavnega in lepega Celja.

c Članski sestanek poverjenosti železničarskega kluba JRZ v Celju bo v soboto 29. aprila ob 7 zvečer v Domu v Samostanski ulici. Na njem bo poročal naš predsednik in narodni poslanec g. Mašič Pavle. Udeležba za vse člane obvezna.

c SK Jugoslavija ima svoj redni občni zbor v soboto 29. aprila ob 7 zvečer.

c Starše, vzgojitelje, mladinske ljubitelje glasbe opozarjamo na dijaški koncert drž. gimnazije in vseh treh meščanskih šol, ki bo v nedeljo 30. aprila popoldne v mestnem gledališču. Prodaja vstopnic v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c Nova grobova. V celjski bolnišnici sta umrla 42letna posestnica Krivec Terezija iz Križa pri Podsedri, in 45letna najemnica Jeršič Amalija iz Vitanja. N. v m. p.

c Eksplozija v laški pivovarni. Pri impregniranju tankov je prišlo v laški pivovarni do eksplozije, katere žrtev je postal 32letni Červeny Adalbert, ki je dobil hude poškodbe po obrazu, hrbtu in nogah. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Kamnik

Posestne spremembe. V zadnjem času je več starih kamniških hiš menjalo svoje lastnike. Hišo, v kateri je Slatnerjeva trgovina, je kupil zdravnik dr. Pucelj. Orožnovo hišo na Grabnu je kupil odvetnik dr. Zvoček. Kratnarjevo hišo na Sutni pa Kamničan Kimeswenger, hotelir v Mariboru.

Gradnja ceste v Paloviče se bo v kratkem nadaljevala. Cesta je zdaj dograjena v smeri iz Palovič na vrh Kratine, odkoder bo v serpentinah izpeljana do Kamnika. Cesta bo občinska, vendar pa dovolj široka in tako izpeljana, da bo tudi z avtomobilom moči priti v Paloviče. S ceste je krasen razgled proti Ljubljani in Moravski dolini.

Klavnico so že ometali. S tem se zidarska dela bližajo koncu. V kratkem bodo montirali železno konstrukcijo moderne klavnice in izpeljali odtok. Upajo, da bo v dveh mesecih klavnica že v obratu.

Bodi lepa!
Uporabljal
ELIDA MILA

Za žene, ki imajo rade naravni vonj pri milu:
ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG

Meščani!

V petek 28. aprila opoldne obišče službeno gospod ban dr. Natlačen naše mesto.

V pozdrav visokemu gostu bo mestna občina v petek zjutraj razobesila na svojih poslopih drž. zastave ter v ljudno vabim meščane, da store isto na svojih hišah. Zastave naj ostanejo razobešene do sobote popoldne.

Župan: dr. Juvan.

Zaradi žalive pesmi ubil človeka

Maribor, 26. aprila.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča je bila danes dopoldne razprava zaradi žalostnega dogodka, ki se je letos 12. februarja odigral v Botkovcih. Ubit je bil takrat nedolžen človek, oba krivca njegove smrti pa sta se danes pred sodniki — kot je to pri podeželskih pretepačih že v navadi, delala popolnoma nedolžna ter sta se zagovarjala s silobranom. Obtožena sta bila tega dejanja dva brata, 23letni Alojz in 21letni Franc Matjašič iz Senčaka pri Sv. Tomažu pri Ormožu.

O Matjašiču Alojzu je neki Otmar Cigula spenil šaljivo in žaljivo pesem. Ujazen v svojem fantovskem ponosu je Matjašič potem 12. februarja ves dan popival v družbi svojega brata Franca. Popoldne sta oba vinjena in natakajena rogovila okrog po vaseh. Alojz Matjašič je očividno iskal priložnosti, da bi nad kom stresel svojo jezo. Izlival je z vpitjem k pretepu ter je med poljo celo z žepnim nožem zaklal velikega psa. Oba Matjašiča sta prišla med takšnim izzivanjem in vpitjem v Botkovce do hiše Franca Stebiha, h kateremu je laja usoda prav tedaj zanesla Alojza Lajha in njegovo ženo Lizo. Lajh je prišel prosit Stebiha, da bi mu posodil kolo. Stebih in Lajh s svojo ženo so stali pred hišo, ko sta prikrčila izza vogla pijana brata Matjašiča. Lajh in Stebiha sta se umaknila v hišo, Lajhova žena pa se je skrila pri sosedih Ani Segula. Alojz Matjašič pa jo je videl ter je planil za njo in začel razbijati po vratih. Tedaj je pristopil k njemu Lajh ter ga mirno nagovoril »Lojček, mej pamet, kaj noriš?« Matjašič pa mu je odvrnil: »Ti si Lajh Alojz, Mihaelček, jaz danes nikogar ne poznam,« ter ga pozval, naj odstopi. Lajh se je res umaknil, v tem trenutku pa je prišel izza vogla Franc Matjašič z debelim kolom v rokah. Z vso silo je oplazil Lajha po glavi ter ga podrl na tla. Ko je Lajh padel, pa se je vrgel nanj še Matjašič, ga ležečega zajahal ter potegnil nož iz žepa in Lajha večkrat zabodel. Ko je Lajhova žena videla, da ji ubijajo moža, je prihitela iz hiše ter je ubijalca vlekla proč. Matjašič Alojz pa je zamahnil z nožem še proti njej ter bi jo bil zabodel v prsi, da ni pravčasno odskočila. Tako pa ji je prerezel obleko na prsih. Lajha je zabodel trikrat v prsi ter mu ranil srce, žolodec in jetra, da je nesrečnež v nekaj minutah izdihnil.

Oba obtožena sta se skušala zagovarjati s silobranom, kar pa jima ni uspelo. Matjašič Alojz je bil obsojen na tri leta, Franc pa na dve leti strogega zapor, oba tudi na dve leti izgube častnih pravic.

— Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se pojavljajo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izborna pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

m Majniške pobožnosti. V mariborski stolnici se začne majniška pobožnost v nedeljo, 30. aprila, ob 19 in traja ves mesec majnik v sledečem redu: Ob 6 sv. maša z blagoslovom, ob 18.45 večerna pobožnost z majniško pridigo. Ob nedeljah in praznikih začetek večerne pobožnosti ob 19. — V frančiškanski baziliki se začne majniška pobožnost v ponedeljek. Ob 5 sv. maša, ob 18 pa šmarnice za šolsko mladino, ki so že nekaj let vsak majnik ter so zelo priljubljene tudi pri odraslih. — V magdalenski župnijski cerkvi se prične majniška pobožnost v ponedeljek. Vsako jutro ob 5.15 šmarnice, ob 19 pridiga.

m V Studencih bo v nedeljo velika tombola, katere čisti dobiček je namenjen gradnji Slomškovega doma. Tombola, pri kateri bo razdeljenih 8 dragocenih tombol in 250 raznih drugih lepih dobitkov, se bo vršila popoldne na novem trgu pred cerkvijo sv. Jožefa. Cena tombolski tablici le 2 dinarja. Studenci in Mariborčane vabi Dbor za zidanje društvenega doma v Studencih, da po tablicah čimbolj segajo in jih kupujejo, da na ta način podprejo stremiljenju studenskih prosvetnih delavcev, ki hočejo prosvetnemu delu dati z novim prosvetnim domom novih prilik in možnosti za še živahnejši razmah.

m V kapelici pri oo. jezuitih bo v soboto zvečer ob trideset na osem zvečer mesečna duhovna obnova za delavske fante in može. Vsi oni, ki so se udeležili zadnjice velikonočne obnove, in tudi drugi delavski fante in može so iskreno vabljeni!

m SSK Maraton — šahovska sekcija. Danes ob 20 dvoboj proti »Slaviji«. Igralci naj se tekme udeležijo polnoštevno ter naj prinesejo figure s seboj.

m Zadnja letošnja novost v mariborski drami bo izvrstna poljska Niewiarowiczova komedija »Hollywood«, ki so jo igrali z največjim uspehom po vseh evropskih odrih.

m Cepljenje zoper osepnice. Za mesto Maribor bo vršil mestni fizikat zaščitno cepljenje zoper osepnice od torika, dne 2. maja, do sobote, dne 6. maja, v svojih uradnih prostorih v Frančiškanski ulici št. 8 in sicer v času od pol 10 do pol 12. V navedenem času se vrši cepljenje brezplačno. Cepljeni morajo biti vsi zdravi otroci, ki so bili rojeni v preteklem letu. Starši se opozarjajo, da se opustitev cepljenja kaznuje po zakonu o zatiranju nalezljivih bolezni.

m 80 delavcev bo odpuščenih v soboto pri tekstilni tovarni v Košakih. Tovarni je zmanjkala bombažna preja, pa mora svojo italnico zapreti.

m Vpokojeni operni pevec g. Koraš nas v zvezi z našo notico o njegovi obsodbi pred mariborskim okrožnim sodiščem naproša za ugotovitev, da ni bil obsojen zaradi prevara na 1 mesec dni pogojnega zapor, temveč samo zaradi tega, ker je nevede odposlal lažno prijavo svoji zavarovalni firmi.

m Nevarna žoga. Pri igranju z žogo se je ponesrečil 7letni Maks Pukiš, sin elektrotehnikarja. Fanta je njegov tovariš po nesreči brcnil z nogo v trebuh s tako silo, da so se mu pretrgala čreva.

m Nevaren požar sredi mesta. V torek popoldne okrog pol 11 je nastal požar v drvarnici na dvorišču hiše Slovenska ulica 36., ki je last krojača Lešnika in posestnice Marije Lubša. Požar se je naglo širil. Zajel je takoj mizarstvo delavnico in skladišče pohištva, ki je na dvorišču hiše. K sreči so bili takoj na mestu mariborski gasilci pod vodstvom starešine ravnatelja Pogačnika in podpoveljnika Benedičiča ter so se z vso energijo oprijeli gašenja. Nastopili so z dvema turbinkama, turbinskim tankom ter Magyrusovo lesto, s katero so branili streho hiše, ki je tudi začela goreti. Po dvehurni borbi so požar omejili ter ga pogasili, požarna straža pa je bila vso noč na pogorišču. Velika nevarnost je bila predvsem z mestno oskrbnišnico, v kateri je nastal med starši in stankami sredi noči hud poplah, še bolj pa so bile ogrožene gospodarske zgradbe Tschelligijeve pivovarne v Gambinovem dvorcu, ki so polne sena. Požar je povzročil okrog 50.000 din škodo.

m Dekle med dvema lokomotivama. Huda nesreča se je pripetila v noči na sredo na železniški progi na Tezmem poleg križišča Ptujске in Tržaške ceste. 18letna frizerska vajenka Mira Rukavec je šla zvečer ob 10 v Spesovo selo. Da bi si skrajšala pot, je šla kar čez železniško progo. Pri tem pa je popolnoma preslišala lokomotivo, ki je pripotila za njo. Lokomotiva je zgrabila deklico sredi tira, pa jo je k sreči samo odbila ter jo vrgla na drugi tir. Pri tem je bilo deklo hudo poškodovano. Ležala je na sosednjem tiru, po katerem se je čez nekaj minut bližala druga lokomotiva. Ta stroj pa je deklica že od daleč zagledala ter je začela na vse grlo kričati. Strojvođa je k sreči slišal krike ter je stroj tik pred ponesrečenko ustavil. Obvestil je potem reševalce, ki so deklico zapeljali v bolnišnico.

Ptuj

Terenska hidrotehnična sekcija za regulacijo Drave v Ptuj sporoča, da bo dne 8. maja t. l. ob 11 v uradu terenske hidrotehnične sekcije, magistrat II. nadstropje, I. ofertna licitacija za nabavo 5 velikih in 6 malih transportnih čolnov. Kavcija 8000 din za domače, oziroma 16.000 din za tuje podjetnike v gotovini ali v državnih vrednostnih papirjih se deponira najdalje do 10 na dan licitacije pri davčni upravi v Ptuj. Načrti in pogoji so vsem interesentom v uradnih urah na vpogled v prostorih terenske sekcije. Pozivajo se podjetniki, ki se lahko izkažejo s potrebnim potrdilom ministrstva za gradbe in o plačanih davkih, da svoje ponudbe, ki morajo biti kolkovane s 100 din državnine in 50 din banovinske takse, oddajo terenski sekciji v zapečateni kuverti v zgoraj določenem roku.

Ptujsko vinarsko društvo je imelo v nedeljo, 23. t. m. v gostilni g. Mihe Brenčiča ob precejšnji udeležbi članstva svoj redni občni zbor. Razpravljalo se je v glavnem o vinčarskem vprašanju in o nabavi modre galice. Pri volitvah je bil po večini izvoljen stari odbor, ki bo započeto delo z vso vsemno nadaljeval za čim lepše uspehe na vinarskem polju.

Oglejte si prekrasne dobitke za tombolo ptujškega Fantovskega odseka, ki bo 7. maja ob 3 popoldne. Glavni dobitki: motorno kolo znamke »Victoria«, vredno 5.400 din, moderna spalnica v vrednosti 3000 din, nevestina bala, vredna 1.500, 6 moških in ženskih koles, ure fotografski aparat itd. Ti dobitki so razstavljeni pri tvrdkah: Martin Vrabl, manufaktura, Srbski trg, Sirec Franc, Maistrova ul., Zavrnik Jakob, Krekova ul., Brenčič Anton, Krempljeva ul. Nabavite si takoj tombolske karte po 2 din. Sreča Vam ponuja 25 tombol in 1000 drugih lepih in praktičnih dobitkov. V nedeljo, 7. maja vsi na doslej največjo tombolo v Ptuj!

V Romuniji so pred kratkim praznovali stoletnico rojstnega dne prvega romunskega kralja Karola I. Na sliki: kralj Karol II., prestolonaslednik Mihael in predsednik vlade Calinescu pred grobom kralja Karola I.

KULTURNI OBZORNIK

Verdi: Falstaff

Prečudni življenjski zakon, ki se uresničuje samo pri notranje velikih in močnih ljudeh in ki ne dovoljuje, da bi smer snovnega razkrajanja potegnili s seboj tudi duha, temveč dosega obratno, da se ob snovnem razkroju v snov vezani duh postopoma sprošča in se razveže v vsem svojem sijaju — ta življenjski zakon se je uresničil pri Verdiju ter dal temu glasbenemu geniju pečat visokega človeškega odlikovanja. Osemdesetletni Verdi je stopil na zadnje in najvišje stopnje svojega duhovnega razvoja, ki se je vzpenjal trajno v ravni črti navzgor in tu je njegov duh zasnoval in ustvaril »Falstaff«. Umetnina je zrasla iz neke zavirlive notranje svobodnosti, do kakršne se povzpne človek, ki je prehodil vso dolgo pot življenja z največjo spoštljivostjo do vsega, kar je na tej poti doživel v sebi samem enako, kot v vseh svojih okoličinah; človek, ki je z vso resničnostjo in zvestobo do svoje usode sprejemal nase vse, prav vse, in ob nešteto lepih in bridkih spoznanjih gradil svojo duševnost do one podobe, v katero so se vtisnile vsa doživetja človekove zemске poti v nek navidezno neurejen organizem, ki pa je vendarle dosegel ubranost po osebnih volji, pokorni najvišjemu smotru. Človek je dozoril in se osvobodil ter je odrešen in vzhlen zapel veselo pesem o življenju — za pomoč vsem, ki hodijo še za njim, trudno uklenjeni v spono mračnih zagrinjav, jih težav in bridkosti. In ta pesem je topla kot pomladno sonce; dasiravno je vsa verna v prikazovanju polnega zemskéga življenja, ki ga prav nič ne olepšava, je vendarle nasmejana. Ta njen smeh pa je tako čudno podoben tistemu zadnjemu nasmehu, ki zaigra na blaženem obličju pravkar umrlega človeka. Tu ni bučne in razposajene veselosti, ni prešernega vriska; nad vsem vlada je tiha in upokojena radost srca, ki je zaigralo ob spoznanju svojega osvobodjenja in odrešenja.

Kot umetnina je zrasel »Falstaff« iz posebnega umetniškega nazora. Ta lirčna komedija je poglavalna iz davnih korenin stare italijanske opere buffe, ki so bile že celo stoletje brez moči za rast, ki jim je pa Verdi v sončnem ozračju romantičnega duha izvalil novo kal. Pogankarje je cepil z mladikami novih umetniških navdihov in evet, ki je razprl svoje čašne liste, je razodel svojevratno, plemenito lepoto. Dava, pristna italijanska buffonična umetnost se je nanovo razrasla, toda odela se je v pisane, mehko prelivače se barve romantičnega lirizma in ta nova, oplemenitena podoba pritegne opazovalca in ga v svoji nenavadni lepoti prevzame. — Vsebinsko snov je obdelal Boito po Shakespearjevi komediji »Vesele žene Windsorke« s posebnim smislom za operni oder. Dramatsko snov je zrostil ob zavalenem in mlahevem, a bistrem uživaču siru Johnu Falstaffu, vendar je bogato razčlubil tudi vso okoliščino, v kateri se dejanje značilno razvija tako, da je celota pisan organizem, v katerem ima vsak člen svoj nepogrešljivi pomen in nalogo. Živahno življenje skupine ljudi se razvija v svežem utripu in je zavilo v ključih bolečih in nasmejanih zmešnjav, ki se razvijajo v ljubezljivo in radostno ubranost z zdravim, neprizadetim humorjem. Tako je videl življenje modrijan in ga uiel v dvignjeno podobo z nadrejenim, a vendar sočustvojočim nasmeškom.

Na prvi vti, ki ga naredi nate glasbeni sestav, se kar nič ne zaveš, da je ta glasba Verdijeva, tako zelo se je mojster po dolgotrajnem premoru odmaknil od tiste smeri, ki si jo je izdelal skozi dolgo vrsto let svojega življenja. Prav do svojih 70 let je stal neomajno na bojišču za čisto, samo iz sebe dognano glasbeno podobo; zagovarjal je čisti glasbeni navdih, iz katerega se rode glasbeni liki sami po sebi v oblikah, ki niso nikjer podrejene ustvarjalčevi samovolji in ki so prav v tem obkroženosti. Zato so njegove kristalne melodije, v katere se je izlivala vsa njegova ustvarjalna moč, tako hitro postale last njegovega človeštva, ki je zaradi teh oblik občutvenega utripa zautilo v njih same sebe. V tem nazoru je stal Verdi ostro nasproti Wagnerju, ki je istočasno stremel za tem, da podredi glasbeno obliko prirodnim, čutno dostopnim pojavom, misleno oprijemljivim pojmom in z druge strani se vsebinski besede in njeni podobi, kot jo dobi v živi govorici. Vseokoli je stal Verdi v nasprotju s tako glasbo, ki je izgubljala svoj večnostni duhovni utrip in se podrejala intelektualni in snovnemu dogajanju. Toda čas je tirjal svoje in je bil premočan: v »Othellu« se je Verdi deloma uklonil — »Falstaff« pa se mu je povsem udal. Toda udal se mu je kot junak, samo na zunaj. Z nekim nadrejenim mirom in dvignjenim nasmeškom je v svoji edini in zadnji komični operi prevzel wagnerjansko zunanjo podobo z njenim značilnim parladom v pevskem sestavu ter s tipično opisujočnostjo v orkestralnem delu. Toda

pri vsem tem more pozorno uho vendarle v tej glasbi jasno zaznati, da se Verdi v svojem bistvu ni uklonil, da je ostal v svojem dnu stari, neukrojeni borec za čisto glasbeno misel, ki jo je izgladil s toliko večjo ljubeznijo in pozornostjo v manjših oblikah, kolikor jo je moral v večjih trgati na ljubo celotni zunanji, opisovanju s toni naklonjeni podobi. Kljub izrazitemu parladu v pevskih melodijah in kljub programskemu sestavu v orkestru, je vendar ta Verdijeva glasba polna najčistejših glasbenih misli, utelešenih v živem ritmu, v preprostih in sila prosojnih harmonijah ter v sočnih melodijah obokih, kjer odseva iz dna vsega pravi, pristni Verdijev obraz. Prav zato pa je ohranil »Falstaff« kljub vsemu svojo čisto in lahkočno svežino, ki je še čudovito poudarjena v žarku zrele humorističnosti, ob kateri utripa celota v igrivem prelivanju črt in barv, ki se mešajo in zavijajo v prečudno lepe oblike in mavrično bogate podobe.

Zaradi te svoje prezele in globoke podobe je uprizoritev »Falstaff« izredno težavna in zahteva z vseh strani dokončnih oblikovalcev. Dirigentu nalaga delo poseben napor, da izoblikuje težavno zunanjo glasbeno podobo in da ji izdela izraz zrele čustvenosti ter lahkolne humorističnosti; režiserju ogromno dela, da zgradi zapleteno odsko razgibanost in karakternost posameznikov v enojno, iz ene zamisli zraslo podobo. Med posameznimi sodelavci pa so zlasti pevci obremenjeni s posebnimi težavami, kot jih predstavlja buffonično parlandistični značaj partij, za kar je potreba poleg dobre pevske tehnike posebne izglajenosti v izgovarjavi. Razumljivo tedaj, da spada »Falstaff« po uprizoritvi med najtežja dela in da imajo pred njim čuden strah celo najboljša svetovna operna gledališča. — Seveda je zato šteti v posebno dobro našo opero, da si je upala na tako delo in da je izdelala uprizoritev, ki je z ozirom na skrbno delo in trud posameznikov stala nad povprečjem. Dirigiranje in režijo je ravnatelj Mirko Polič kar sam prevzel, pa je oboje izdelal na podlagi predhodnega izkustva in opazovanja. Gotovo sta obe nalogi hkrati za eno osebo preobsejni in je glasbena stran se pogrešala lahkolnosti in pretehtane humorističnosti ter so se v režiji preveč poznali različni individualni impulzi posameznih oblikovalcev vlog, kar je trgalo enotno zamisel. Vendar je bila glasbena podoba skrbno izglajena, ubrana in živahna in je bilo tudi življenje na odru razgibano. Celotno odsko podobo pa je še zlasti ugodno podprlo scenografsko delo ing. Franca, ki je iz svoje bogate fantazije izdelal umetniško primerno sceno okoli, stopnjujočo osnovna razpoloženja in vsebinski izraz dogodkov.

Naslovno vlogo je oblikoval baritonist Robert Primožič. Razvil je v polni meri svoja močna dramatska in pevška svojstva, a vendar se priznani patetični veličini igrave humorističnosti nič kaj ne prilaga in zato je tudi podani »Falstaff« dobil neko svojevratno podobo, ki je v igri in petju zajela bolj po široki in nasilni zavaljenosti, kot po šegavo trebušastem, a bistrem viteštvu, ki naj bi se razvilo v tragikomično učinkovitost. Njegovima slugama Bardolfu in Pistoli sta dala tenorist Sanein in basist Zupan v prijetnem kontrastu dobro dvajsetlajski se podobi; kot samostojen lik je dobil Pistola izrazit značaj. Vselej žene so se znašle v razgibani družbi. Gospa Alice, ki jo je oblikovala sopranistinja Vidaličeva, je bila sicer nekam premladostna, a tudi v petju prijetno razgibana. Hčerka Nanneta je dobila v sopranistini Ribičevi mladosten in mikavno poživljen značaj, tudi v pevskem delu ugodno barvan. Gospej Quickly je ostro začrnila nekoliko postaren in prijetno šegav karakter altistinja Kogejeva, ki je hvalevredno izdelala tudi izgovarjavo. Vsa živahna je bila v igri gospa Meg Page, ki jo je upodobila ga. Poličeva, ki bi pa mogla biti z ozirom na glasovni značaj še primernejše zasledena. Z družbo veselih žena so se ugodno vezali moški značaji, med katerimi je Alicenega soproga Forda prikupno izoblikoval baritonist Janko ter je Fentomu zgradil ljubezljivo mladosten odski lik tenorist Banovec — pri čemur sta oba pevca razvila tudi svoja lepa pevška svojstva. Karakteristično podobo je dobil tudi dr. Cajus tenorista Marčeva. — Ob vsem skrbnem oblikovanju pa je solistom večinoma vendarle nedostajala izdelanost v izgovarjavi, ki stavi v tem delu na pevca še posebne zahteve, ko se petje v evolem parlandističnem značaju še posebno opira na govorico, ki je tukaj po tehničnih zahtevah silno stopnjevana zaradi svojega buffoničnega značaja. In vendar bi mogla ta stran lepo zaživeti, še zlasti ker je slovenski prevod J. Vidmarja živ in pevsko smiselno ter predahnen z glasbenim utripom, na katerega je vezan. V. U.

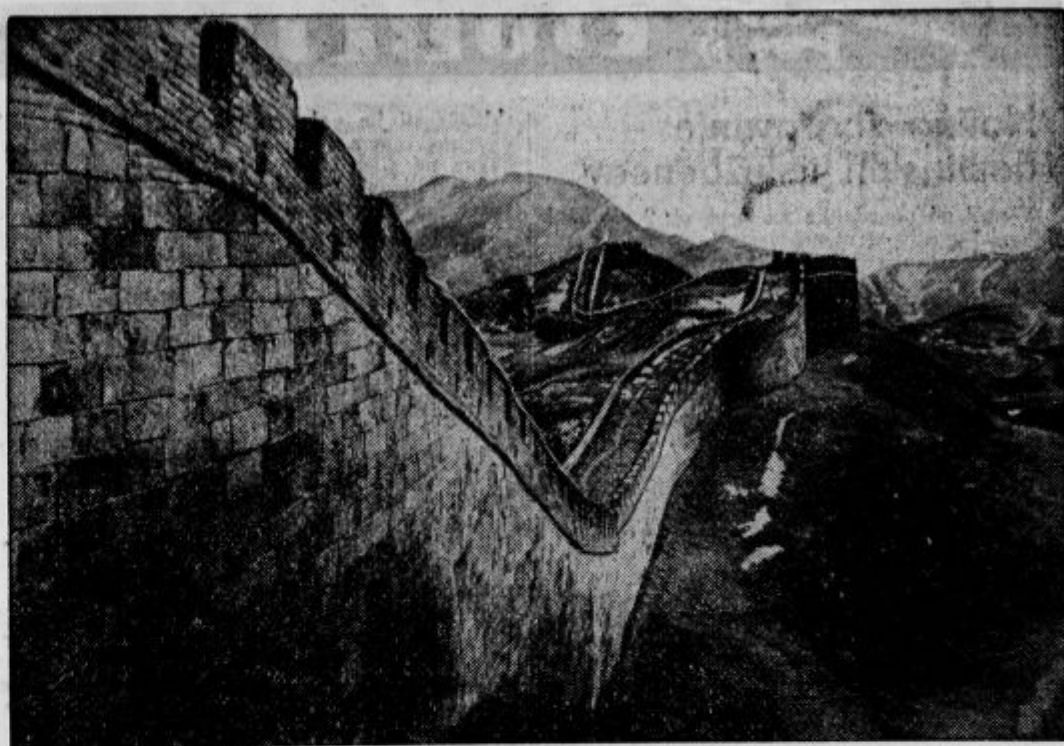
erotike in domoljubja, zlasti panslavizma in vere v alovantstvo, zlasti »Doni pesem«, ki je bila napisana v dneh prevrata in je tudi ena najboljših v zbirki. Kdor bo v zbirki iskal izrazitega pesnika, bo razočaran, sicer pa tudi v uvodu njegov boter pravi, da »ne prihaja z zbirke zato, da bi se uvrstil med pesnike, ampak da vidimo, kakšni smo bili mi mladi takrat, ko je cesar ukazal na vojsko nas vzeti, kako smo kljub tuji uniformi čutili, mislili in delali. Ker je pesmi izdal vojni invalid, so njegove skromne verzve vzeli v prodajo (zbirki je cena 8 dinarjev). Oblastni odbor Udruženja vojni invalidov v Ljubljani, kakor tudi krajevni odbor v Ljubljani in v Sevnici ter prav tako tudi Zveza bojevnikov. Zbirki je priložena podoba pesnika iz sedanjega časa ter iz vojnega, ko je imel 18 let in je bil vojak. Med kazalom je naznačeno, kdaj je pesem napisal.

Dne 29. aprila t. l.

ob otvoritvi zagrebškega velesejma bo izšla posebna številka „SLOVENCA“, ki bo posvečena Zagrebu. Naklada te številke bo podvojena.

Oglase za zagrebško številko „Slovenca“ sprejemamo do 28. aprila popoldne pri upravi v Ljubljani.

Oglašujte v „Slovencu“, ki je vodilni in daleč najboljši razširjeni dnevnik Slovenije!

Pogled na 2200 let stari in 2450 km dolgi kitajski zid, ki se začne pri Sučovu, dvakrat prekorači reko Hoangho in se konča v zalivu Liau-tung. Stavbni material za to veliko stavbo so prinesli viharji iz notranjosti Azije v obliki drobnega rumenega prahu, »puhlice«, ki se je v stoletjih tu nabrala v debelo plast in strdila v trdno zemljo. (Glej članek na str. 5.)

Klic angleške ženske mladine: „Najprej Bog!“

Iz Nizozemske je v Anglijo prišlo novo gibanje, ki se je ukoreninilo zlasti med mladimi dekletci. Gibanje ima za zaščitnika sv. Grala in mu je geslo »Najprej Bog«. Pripadniki oziroma pripadnice tega gibanja hočejo delovati apostolsko in duhovno pripraviti ozračje za svetovni mir. Način njihovega delovanja je nam celinskim ljudem morda nekoliko tuj, popolnoma pa odgovarja angleškemu pojmovanju. Glavno sredstvo so letaki, ki jih za idejo navdušene mladenke dele po hišah, lepijo jih v javne telefonske govornice, po sedežih avtobusov, v podzemski železnici, po čakalnicah itd. Na vsakih 14 dni izide nov letak, vselej v 250.000 izvodih in vedno z novo vsebino.

Prva številka takega letaka je kot glavni pogoj splošnega miru postavila družinski mir. Besedilo se je glasil: »Vi bi radi videli, da bi se v Evropi ohranil mir? Ali pa znate vzdržati mir v vaši lastni hiši? Če to znate, potem že veliko naredite za mir v Evropi. Dajemo vam naslednji nasvet, ki ga povejte naprej, katerim bo prav tako pomagal kakor vam: V naslednjem tednu ne tožite in ne godrnjajte zoper vreme, zoper vaše delo, zoper hrano, zoper druge ljudi. Če se boste ravnali po tem svetu, boste ves teden imeli mir.« Na zadnji strani letaka pa je bilo pisano:

ŠPORT

Finska olimpijska lahkoatletska četa šteje 80 mož

Kot prireditelj olimpijskih iger leta 1940 in »klasičen« lahkoatletski narod bo naravno Finska vse poskusila, da bo po možnosti postala prvi lahkoatletski narod na olimpijskih igrah. Meddržavni dvoboj proti Švedski v tej sezoni — prvi izza velikih časov Nurmija — bo glavna preizkušnja. O sestavi finskega moštva za to največje nordijsko lahkoatletsko bitko, kakor je rekel državni trener Armas Valste v nekem intervjuju, se danes še ne da ničesar povedati. Tudi program še ni končno veljavno sestavljen. Pri tem pa je dovolil pogledati za kulise, v tajnosti finskega lahkoatletskega zastopstva na olimpijskih igrah samih.

»Naravno, da se dobijo atleti,« meni Valste, »ki so po človeškem merilu za svoje naloge rojeni.« V lahkoatletski deželi kakor je Finska, pa gre stvar vedno naprej prav do zadnjega trenutka, da bi dobili sveže in udarne ljudi v pravem trenutku. Velika naloga poletja bo, mladim talentom doprinesiti potrebne finese s tem, da jih pustimo pri velikih »kanonih«. Zelo bi se moral zmotiti, če ne bomo že poleti beležili eno ali drugo senzacijo v tem pogledu.

Finska bo — kakor pravi Valste — poslala 80 lahkoatletov v olimpijski ogenj. Suomi sodeluje pri vseh lahkoatletskih disciplinah. Celotni ženski lahki atletiki, četudi je finski nežni spol daleč za svojimi moškimi tovariši. One še dolgo ne pripadajo eliti in povsem razumljivo je, da se v eni sezoni ne more napraviti vrhunskih lahkoatletin. Toda finske atletinje hočejo biti zraven.

No in kako je stvar z velikimi tekači? Mihi ima velikanske izgleda na 10.000 m in bo brez dvoma zelo dober. Malo prezgodaj je še govoriti o Pekurijevem teku čez zapreke in njegovih načrtih. Lehtinen je na novo oživel in trenira kakor bi bil obseden. Lindblad, nova finska zvezda, pa tek čez zapreke, zdravi oboleli želedeci in če se mu to posreči, potem... Kurikkala, največji finski dolgoprogaš je nedavno podal presenetljivo izjavo, namreč, da bo tekkel pri svetovnih

smučarskih tekmah v smučarskem teku na 50 km in pri olimpijskih v maratonskem teku na 42 km. To je program, pravi Valste, kateremu bo kondicija, kakor jo ima fenomen Kurikkala, to dopustila. Toda kljub temu njega ne moremo resno upoštevati. Ali smuča ali pa teče. Nekaj vmesnega ne more biti. In še to: on še ni nikdar tekkel maratonsko progo. Je vendar nekaj drugega, če se moramo samo na noge zanesti, kakor pa če v najtežjem končnem boju tudi roke in hrbtenico lahko uporabljamo.

Backman, finska nada v suvanju krogle, se je preselil na deželo, kar mu je po Valstejevem nasvetu dobro storilo. On meče kroglo normalno nad 16 m. Ravno tako je novi metalec kladiva Weld pokazal odlične uspehe. Valste ima v načrtu, da bo Kockas opustil skok v višino in se popolnoma posvetil metu diska. Glavna stvar — meni trener — je, da se ga spravi s treningom v tek in sčasoma se bo pokazalo, kaj mu bolj prija: skok v višino ali met diska.

Nasprotja med nogometaši Zagreba in Belgrada vedno večja

Kako bo z našim nogometom se ne ve, kajti Zagrebčani trdno vztrajajo pri tem, da z ojsko in apiletko nogometna podzvezo izstopijo iz Jugoslovanske nogometne zveze in prekinejo sploh vse zveze z belgrajskim nogometom. Ustanoviti hočeja svojo posebno nogometno vrhovno enico pod imenom »Hrvatska športna zveza«.

Za 24. maj je sklican izredni občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze, kjer naj bi se vsa sporna vprašanja med Zagrebom in Belgradom nekako uredila. Zagrebčani se pa sploh ne namestajo udeležiti tega občnega zbora, ker smatrajo celo zadevo samo za zavlačevanje in hočejo pretrgati vezi v enotnem jugoslov. nogometnem športu ter hočejo osnovati svojo hrvaško zvezo. Zagrebčani se namreč zelo pritožujejo nad Belgradom, češ da ni nikdar hotel ugoditi njihovim upravičenim zahtevam. Ne bomo se spuščali v ozadje teh trenj, vsekakor so pa dosegla tako stopnja, da jih bo skoraj nemogoče uglediti. In kaj bo v bodoče z našimi nogometnimi reprezentancami je tudi vprašanje zase in zelo dvomimo, če bo ta postava, ki jo je določil zvezni kapiten za Romunijo res nastopila.

Državna reprezentanca za tekmo z Romunijo

Zvezni kapitan g. Boško Simonović je določil za tekmo z Romunijo, ki bo 7. maja v Bukarešti naslednje moštvo:

Glaser, Milutin, Matošić Joso, Manola, Požega, Lehner, Šipos, Vujadinović, Lešnik, Matošić III., Kokotović. Za rezerve so določeni: Lovrić, Konstantinović in Dragičević.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Iz SK Ljubljana. Obveščamo celokupno članstvo, da se dobo klubske znaki po ceni 12 din komad v tajništvo kluba ob ponedeljkih in petkih od 19-30. Značke bo nudil članstvu tudi inkasat ob priliki pobiranja članarine. — Odbor.

ZFO

Obvezne prosvetne in tehnične tekme Šmar-nogorskega okrožja bodo v nedeljo 30. junija ob 9 popoldne na Stadionu. Strogo obvezno za vse odedel Tajnik.

Dve zbirki cerkvenih skladb Martina Zelezni-ka. — Znani cerkveni skladatelj organist Martin Zeleznič, katerega pesmi s takim veseljem prepevajo po naših cerkvah ter spadajo med naše najboljše moderne cerkvene pesmi, je izdal zopet dve svoji skladbi, namreč 6 Marijinih pesmi za mešani zbor ter V zakramentu vse svetosti. Z zbirko V zakramentu vse svetosti je podal nove melodije na stari tekst ter tri nove variante, ki bodo zelo dobrodošle našim organistom. V zbirki 6 Marijinih pesmi pa je uglasbil šest različnih tekstov (čigavih?), ki zdaj veselo, gibko, zdaj slovesno in poljudno slave Marijo in jo časte. Vsem organistom toplo priporočamo skladbe skladatelja Martina Zelezničnika, ki jih je odobril tudi škofijski ordinarijat ter jih opalografiral Roman Pahor. Dobe se v knjigarnah.

Koliko in kakšnih šol ima današnja Turčija? — Turkiš liht »Djumhuriyet« je objavil nekatere podatke državnega statističnega urada o številu šol na Turškem. V Turčiji je sedaj 6123 ljudskih šol, 125 srednjih, 68 kolegijev, 13 preparandij in pedagoških visokih šol, 40 strokovnih in tehničnih srednjih šol ter 17 visokih šol. V ljudskih šolah je 14.700 učiteljev, na srednjih šolah 2700 profesorjev (30% je ženskih učnih moči). Ljudsko šolo obiskuje 711.800 učencev, srednjo 62.900 dijakov, kolegij 17.500, učiteljska 2950 in visoko šolo 3544. V Turčiji sta samo dve univerzi. V celoti je vseh turških šolah 544.000 dijakov in 265.000 dijakinj, torej 809.000 dijakov sploh.

August Fabijančič: Krik ranjene mladosti. — Sonetni venec in druge pesmi, ki so vzcvetele na črvavih poljanah doberdobskih. Ljubljana 1939, str. 54. — »Krik ranjene mladosti« je zbirka pesmi vojnega invalida Augusta Fabijančiča, ki jih je pesnil deloma v l. 1915—1918, ko je bil na fronti, deloma pa so izraz poznejših let, zlasti sonetni venec, ki je dal naslov celi zbirki. Ivan Vuk je napisal kratak uvod, v katerem pravi, da naj bo a zbirka samo spomin na življenje in čustvovanje istega časa, ko so imeli pobiti šele 18 let, pa jih je cesar hotel k vojakom imet. Zbirka tudi veliko več ne nudi, prav za prav ima še manj vojaškega kakor bi mislil. So le epigonske pesmi na temo

Po štirih letih ječe zopet pred sodniki

Celje, dne 26. aprila.

Dne 12. marca 1935 je našla neka delavka iz Radmirja, ko je šla na St. Florijanski hrib, na Setejevem travniku ob gozdu Hom tik kolovoza pri »Cigovnicah« ženska, ki je bila z vrvo obesa na smreko. Se istega večera je prišla orožniška patrulja, ki je ugotovila, da je obešenka 20 letna Repič Helena, delavka iz Podčtera. Obešena je bila z vrvo ob smreko na prvo vejo v višini 170 cm od tal. Vrv je bila štirikrat ovita okoli debla na prvo vejo tako, da je zadnji konec vrvi bil zataknen skozi prvi ovoj in tvoril tukaj samo eno zanjko; zanjka pa, ki je zadržala vrat, je visela pol metra pod vejo navzdol. Repičeva je imela na glavi ruto, ki je stala nekoliko na strani in je bila pri enem ušesu zataknjena z vrvo. Truplo je viselo ob deblu in se z nogami dotikalo tal, tako da so bila kolena le kakih pet centimetrov nad zemljo. Že na prvi moment se je domnevalo, da gre za samomor. Trava okrog smreke je bila sicer poteptana, vendar se ničesar ni moglo doznati, ker so bili že pred komisijo na kraju ljudje in so poteptali mah. Pri obdukciji sta sodna izvedenca zdravnik dr. Rak Janko in dr. Arh. Jože ugotovila, da je bila Helena noseča v devetem lunarnem mesecu. Znakov nasilja ni našla in sta oddala mnenje, da je Repičeva umrla zaradi zadušitja z obešenjem.

Aretacija Brezovnika

Repičeva Helena je služila kot dekla pri posestniku Zajcu v Smartnem ob Dreti. K Zajčevim je včasih prišel Martin Brezovnik, ki se je spoznal s Heleno. Imel je sicer svojo dekle, vendar pa je prišlo med njima do razmerja, katerega posledica je bila, da je Helena zanosila. Brezovnik ni maral za Heleno, ta pa ga je vedno zasledovala, saj je bil Martin ein večjega posestnika. Helena se je kmalu odelila k svoji materi, Repič Elizabethi v Podčter in ji povedala, da je noseča. Okrog novega leta je to sporočila, kalikor se je pač moglo doznati, če Martinu, ki pa ji ni niti odpisal. Šele meseca februarja je Martin pisal Heleni, da bi prišla ekupaj in se pomenila. To pismo, ki so ga dvignili drugi in tudi drugi prečitali, se je pozneje zgubilo, kar pa je bilo vzrok, da so priče, ki so bile zaradi tega zaslišane, skoraj gotovo nekoliko spremenile vsebino pisma, ne da bi vedele, da bodo s tem škodovali Martinu. Sum zaradi smrti nesrečne Helene je padel takoj na Martina. Čez tri dni so ga aretirali, odpeljali v Gornji grad in ga izročili sodišču. Dne 6. junija 1935 je prišel Martin pred veliki senat okrožnega sodišča v Celju in bil obsojen na došmrtno ječo.

Martin je že takrat zanikal vsako krivdo, ni pa mogel dokazati, da se ni mudil omenjenega dne doma ali kje v okolici. Zagovornik dr. Rosina je takoj po obsodbi vložil priziv in revizijo, ki ga pa je stol sedmarice zavrnili.

Nova preiskava

Vsi, ki so zasledovali potek razprave na okr. sodišču v Celju, niso mogli verjeti, da je Brezovnik res obsojen na došmrtno robijo. Zlasti v Bočni se je o tem mnogo govorilo in govorice o Repičevi in Brezovniku niso prenehale dolgo časa. Beseda je dala besedo in tako je prišlo do novih izpovedb, novih momentov zaradi katerih je mariborski advokat dr. Komavli vložil na apelacijsko sodišče v Ljubljani prošnjo, da se obnovi postopanje proti Martinu Brezovniku. Apelacijsko sodišče je ugodilo prošnji in razpisalo obnovo razprave na okrožnem sodišču v Celju.

Veliki senat zaseda

Danes okrog 8 zjutraj so pripeljali v veliko sodno dvorano okrožnega sodišča Martina Brezovnika, da se ponovno zagovarja in dokaže svoj alibi. V dvorani se je zbralo precej občinstva. Državni tožilec dr. Jereb je prečital obtožnico, ki je precej obsirna, bistveno enaka prvi, po kateri je bil Martin obsojen, dodatno le zavrača trditve, ki so se razširile po obsodbi. Predsednik okrožnega sodišča dr. Vidovič Franc je prečital obsodbo s 6. junijem 1935, po kateri je bil Brezovnik obsojen na došmrtno robijo in tudi razloge obsodbe, ki so precej obsirni. Brezovnik je vse čas z vso pozornostjo sledil čitanju in je bil popolnoma miren. Nato je bila prečitana odločba stola sedmarice, po kateri je bila zavrnjena revizija in priziv Brezovnikovega zagovornika. Zanimiv je bil dopis apelacijskega sodišča, ki je dovolilo proti Brezovniku novo postopanje. Priča Ivan Dobravec je namreč svojo izpoved na prvi razpravi precej omilil, odnosno jo tako spremenil, da je bilo govora o krivem pričevanju.

Že na prvo predsedniško vprašanje je Brezovnik z vso odločnostjo odgovoril, da ni kriv. Pripovedoval je, kako se je spoznal z Heleno Repičevo, kako je k njej zahajal, kako jo je ne-

kega večera spremljal do doma in kako je prišlo do razmerja s Heleno. Helena je po tem dogodku vedno silila za Martinom, ki pa je ni maral, ker je imel svoje dekle. Prišla sta še nekajkrat ekupaj, vendar se nista razumela. Brezovnik je izpovedal, da je Helena včasih za dva dni odšla od Zajčevih in da je zadrževala, da hodi k nekemu starejšemu moškemu, ki ima hišo. Na predsedniško vprašanje, zakaj tega ni izpovedal pri prvi razpravi, je Martin odgovoril, da ga niso vprašali in da se tega tudi ni spomnil. Nato je pripovedoval, kako sta prišla s Heleno na veseličo, kako je Helena silila vanj, ko pa je ni maral, je šla z nekim drugim moškim. Martin vztrajno zatrjuje, da je bil usodnega večera doma, do pol 6 zvečer pa v Purnatovi gostilni. Domov je prišel pet ob 7 zvečer. Tedaj so doma ravno molili. Po molitvi je, kakor ponovno zatrjuje Martin, po večerjal, se preoblekel in se nekako trideset ure mudil z domačimi v hiši.

Izjava dr. Špoljarja

Nato je bil zaslišan sodni izvedenec asistent na zagrebški kliniki dr. Špoljar. Podal je mnenje, ker ni bilo najti pri obešenih velikih poškodb, da gre bolj za samomor nego za umor z obešenjem. Dr. Špoljar namreč pravi, da bi morala biti Helena res zelo slabotna, da bi jo lahko kdo nasilno zadavil ter da bi moglo biti več vidnih znamenj borbe. V primeru, da bi bila Helena z vrvo zadrgnjena, bi bila zarezna na vratu vodoravna in popolnoma drugačna, kot je bila dejanska. Sodni izvedenci zdravniki so izjavili, da je smrt nastopila takoj. V tem primeru pa nastopi le in tudi hitreje, če gre za samomor, kajti pri samooobešanju pade vsa teža telesa, medtem ko bi bila pri zadrgnjenju borba s smrtjo daljša. Sodniki so stavili dr. Špoljarju še več vprašanj, da jim jih je pojasnil. Zanimiva je tudi izpoved dr. Špoljarja, ki pravi, da je bolj verjetno, da gre za samomor, kajti veja, na kateri je bilo obešeno Helenino truplo, je oddrgnjena tako, da kaže, da gre le za samomor.

Razprava se je ob 1 zaključila in se je nadaljevala ob treh popoldnev.

Popoldanska razprava

Ob 3 je bil ponovno zaslišan Breznikov oče. Bil je nekoliko nemiren, ko je stal poleg obtoženega sina. Govoril je o svojem sinu, da je bil vedno priden, skrben, da nikdar ni popival in da ni bil nikdar vdan nepoštenemu življenju. Takoj nato je bila zaslišana glavna obremenilna priča Arnič.

Že v začetku zaslišanja je pojasnil Arnič, kaj je z Dobrovcem, ki je baje takoj, ko je dobil poziv na sodišče, zbežal v Avstrijo. Arnič je v svojem pričevanju zašel v protislovja, tako da ga je predsednik osebno opozoril, zaradi česar se je silno razburil. Arnič je bil, kot je izpovedala tretja priča Šumljak Marija, ljubljene pokojne Helene in ni maral Brezovnika, ker je imel ta z njo razmerje. Šumljak je zatrjevala, da je Dobravec tožil, da ga poče vest, ker je krivo pričal proti Brezovniku in da ga hoče rešiti iz došmrtno robije.

Dne 21. aprila 1939 je Rim praznoval 2692 letnico svoje ustanovitve. Pri proslavah je nastopila tudi Ballila, ki je slovesno korakala pred ducejem na trgu pred palačo Venezia

Ljudje niso pričali, ker so se bali potov

Takoj nato je bil zaslišan Vodušek Ivan. Povedal je, kako je videl usodnega večera Brezovnika, ko je šel domov. Voduškova izpoved je zelo važna in olajševalna za Brezovnika. Prav tako je važna in olajševalna izjava Pozniča Ivana, ki je videl Martina ta večer ob ob 7, ko se je vrnil domov in molil z družino rožni venec. Kolenc Antonija je izpovedala, da je imel Martin Brezovnik še teden dni pred dogodkom v Setejevem gozdu praske na roki. S tem je pobita obtožba ki pravi, da je Martin dobil to praske v borbi s Heleno, ki je bila obešena. Državni tožilec je opozoril pričo in jo vprašal, čemu ni tega že prej izpovedala. O sodbi je moral govoriti prej ves gornjegrajski okraj in šele poleti so prišli ljudje do tega, da izpovedo te važne okoliščine, po katerih bi lahko bil Martin že oproščen. Priča Še Jakob je celo izpovedal, da je Arnič nekoč izjavil, da bi že davno vse izpovedal, da bi bil Martin oproščen, če bi le kaj dobil za to. O Partu, ki je pričal zelo obtežljivo proti Brezovniku, je izpovedal, da ga šteje med zelo lahkomišljene ljudi. Part je pred mesecem, ko je prišel na dopust od vojakov domov, pobegnil v Avstrijo. Dejstvo, da sta obe glavni obremenilni priči pobegnili iz države, je važno za razjasnitev zadeve in kaže, da sta ta dva res pričala po krivem, kakor jima očitajo drugi.

Remec Ludvik je pojasnil in zatrjeval, da je Arnič ob neki priliki izjavil, da se je Martin zelo neumno zagovarjal ter da bi ga on za par jurjev rešil vsega. Čudno je, da je Arnič tako jasno izpovedal Remcu, kako je moral morilec opreči se s čevljem v drevo, kjer so se poznali sledovi čevljev. Vrtačniku je Dobrovec povedal, da obžaluje, da je krivo pričal proti Martinu, da pa je vsega tega kriv Arnič, ki ga je k temu prisilil. Isto je Dobrovec ob neki priliki rekel Šumljaku. Razburjeni Arnič je stopil iz dvorane naprej pred sodnike in glasno povedal, da je Dobrovec sam priznal, da mu je oče Brezovnika obljubil 10.000 din, če priča ugodno za sina. Takoj se je oglašil Breznikov oče in pretrgal besede Arniča ter dejal, da bodo priče izpovedale, da to ni res.

Kaj je resnica?

Predsednik sodišča je najprej zasliševal Arniča, ki je stal še vedno pred sodniki. Arničovo pričevanje se je vsem navzočim zdelo zelo dvomljivo in neresnično. Dobravec brat Alojz je izpovedal, da mu je Helena ob neki priliki rekla, da bi najraje napravila samomor, ker je tako nesrečna. Vrtačnik Neža je pripovedovala, kako je prišel k njej Dobrovec in obžaloval, da je po krivem pričal zoper Martina, da pa je vsega tega kriv Arnič, ki mu je za krivo pričevanje napravil zastoj hlače. Nato je bila zaslišana Krznar Marija ter še nekaj drugih prič, med njimi tudi orožniški podnadrednik Lenart, ki je potrdil Brezovnikovo izpoved, da se je Dobrovec javil na orožniški postaji zaradi krivega pričevanja proti Martinu. Na vprašanje državnega tožilca, kakšen vtis je nanj napravil Dobrovec, je orožnik izjavil, da je izgledalo, da se grdega dejanja res keša.

Mati pokojne Helene, Repič Elizabeta, ni o svoji hčerki izpovedala nič negativnega; dejala pa je, da ji je hčerka rekla, da ji je Martin naročil, da se bosta naslednjega večera zanesljivo dobila.

Ob pol 8 je predsednik okrožnega sodišča dr. Vidovič zaprisegel 14 prič, nakar je bila razprava preložena. Jutri se bo razprava nadaljevala ob 8 zjutraj ter bo zaslišanih še okrog 25 prič.

Iz Julijske krajine

Marijine sgođbice. Šopek majniškega cvetja na čast Materi božji. G. župnik Franc Premrl je nabral 31 mičnih zgodb, ki so izšle v tej knjižici. Lepi, mikavni zgledi so tako podani, da morajo bralca navdušiti za čiščenje Matere božje. Knjižica se prodaja v Katoliški knjigarni v Gorici po 1 liru.

Nov molitvenik. Goriška Mohorjeva družba izda nov molitvenik »Z Bogom«. Vsebuje štiri svete maše, najpotrebnejše molitve in 110 pesmic. Molitvenik, ki je zelo skrbno sestavljen, obsega 256 strani majhne žepne oblike.

Opozorilo trdki Singer. V goriški okolici ima svetovoznana trdka Singer zastopnika, ki se pri prodaji živalnih strojev poslužuje nenavadnih metod. Ker je ta Singerjev zastopnik tudi funkcionar stranke, skuša pri nabiranju odjemalcev vplivati z namigavanji, ki zelo sličejo grožnjam.

Komen. (Sv. misijon.) V začetku meseca smo imeli pri nas vednevni misijon. Udeležba vernikov je bila izredno velika. Pri raznih pobožnostih je bila obsežna župna cerkev vedno polna. Farani in tudi bližnji sosedje so bili zelo zadovoljni. Upamo, da bodo duhovni sadovi prav obilni.

Novi grobovi. V Sturijah na Vipavskem sta umrla 89letni Anton Terčelj, oče zidarskih mojstrov Angela in Rudolfa in 94letna Marija Repič, šivilja. Pokojni Terčelj je bil zaveden krščanski mož in priden gospodar, Repičeva je bila skromna, dobra ženska. Oba sta uživala splošno spoštovanje. — Na Kalu pri Stržiščah pod Črno prstjo se je za vedno poslovil posestnik Lenart Bizjak, po domače Hintner, star 86 let. Kot znan drvarski mojster je pred vojno prehodil veliko sveta. S trdim delom in varčnim gospodarstvom je lepo skrbel za svojo družino. V 50 letih župniji so pokopali gospo Angelo Štrukelj, gospodinja daleč okrog znane Štrukljeve gostilne na Lijaku pod Ozeljanom. Zadnje čase jo je bolezen hudo pritiskala in je veliko pretrpela. Dočakala je samo 50 let. Bila je skrbna mati in dobra gospodinja. — Iz Sp. Idrije nam poročajo: V Česnjicah pri Idriji je umrla Marijana Kokel, zgledna gospodinja in dobra krščanska žena; v Krnicah pa 18letni fant Jožef Kumar za posledicami udara na glavi. — Vsem rajnikom naj sveti večna luč!

»Svetogorska Kraljica« se v vsej Julijski krajini vedno bolj širi in utrjuje med našim pobožnim ljudstvom. Če pa pomislite, da se 200 naših duhovnikov za njo žrtvuje s tem, da so njeni poverjeniki, potem se ne boste čudili uspehu.

200.000 Francozov se uči arabščine

General Nogues, vrhovni upravnik francoskega Maroka, je pred kratkim pozval vse v Maroku prebivajoče Francoze, naj se uče arabščine. V zvezi z organizacijo za pouk arabščine je več profesorjev zavoda za višje marokanske študije izdelalo tečajne arabščine po 20 minut vsaka vaja, ki jih oddaja marokanski radio. Poleg tega se vsak more za 15 frankov udeleževati pismenega tečaja. Seveda so vsi ti tečajji namenjeni samo odraslim, ker otroci se že v šoli uče arabščine, čeprav so po očetu in materi pristni Francozi. Vse to naj bi služilo boljšemu razumevanju med domačini v Maroku in Francozi, da bi se oba naroda čim bolj pomešala med seboj in se tako strnila v trdnjšo enoto.

Zadnji sužnji osvobojeni

V Bardoli v Indiji je do zadnjih časov veljal družabni red, po katerem je večina prebivalstva — kakih 40.000 po številu — živela v stanju suženjstva, osnovanega na denarnih posojilih. Lastniki zemlje so veleposestniki, ki imajo po svojih poljih cele vasi. Kadar se je kdo od prebivalcev poročil in če je hotel ostati v domačem kraju, je moral najeti pri gospodarju posojilo, katero se je obvezal odplačevati z delom na gospodarjevem polju. To delo pa je bilo tako nizko cenjeno, da ga navadno nihče ni odlašil. Indijski nacionalni kongres je sedaj ta sistem odlaševanja posojil odpravil in ga nadomestil s sistemom mezd. Kmetje so torej vsaj na zunaj in osebno svobodni, čeprav niso nikaki gospodarji zemlje. Prebivalstvo se je v velikih množicah Gandiju zahvaljevalo za to »socialno reformo«. Vsekakor so ti Indijci zelo skromni!

Jesenice

Vse pisarniške potrebščine po najnižji ceni v trgovini Krekovega doma.

Aleksij Pelipenko:

Ukrajina joka...

»Vsi otroci onih, ki so bili v ječi v Obidnu, so šli k Judu Lejbu in ga prosili, naj jim vendar pomaga rešiti mater ali očeta iz ječe. Nekateri so mi celo povedali, da jim je pomagal in zato sem šla k njemu, da bi tudi meni pomagal. Rekel mi je, da tega ne more opraviti zastonj. Pri njem sem videla mnogo deklet, ki so bila starejša od mene. Tem je dajal listke za komisarija. Šle so z listkom h komisariju in se kmalu vrnile s svojimi materami. Tako so dale Lejhu različne stvari. Na lastne oči sem videla, kako mu je neko dekle dalo veliko balo platna. Druga štiri kokoši. Ničesar nisem imela in šla sem zopet domov, da bi kaj poiskala. Vse sem prebrskala, a nisem ničesar našla. Mali otroci so doma od lakote kričali in grozovito jokali: Kje je mama, so kričali.

Tedaj sem šla še enkrat k Lejbu. Ničesar nimam, da bi vam dala, sem mu rekla. Vendar vas prav lepo prosim, pomagajte mi vseeno rešiti mojo mater iz ječe. Ko bo prišla domov, vam bo že dala, kar ima. Poslal me je nato h komisariju in mi rekel, naj mu le rečem; da me on pošilja. Komisarij je bil v pisarni. Peljal me je takoj v svojo spalnico...«

Zopet je pričelo dekle jokati in ni hotela dalje pripovedovati.

»Kaj mirno povej, kaj je bilo naprej,« je prosil župnik »in nič se ne razburjaj.«

»Rekel mi je, da naj ostanem pri njem preko noči in da naj z njim skupaj spim. Branila sem se. Tedaj mi je rekel, če ga ne bom ubogala, ne bom nikdar več videla svoje matere. Še mnogo drugih reči mi je pravil. Moja mati se mi je zelo smilila. Mislila sem tudi na male otroke, ki so doma kričali

10 po materi, pa sem se udala. Drugo jutro me ni hotel izpustiti, češ, da naj bi ostala pri njem še eno noč. Tedaj sem zakričala, kričala sem in kričala, kar sem mogla. Menda se je tega ustrašil in se je napotil proti ječi. Meni je dejal, naj ga počakam v pisarni. Jaz mu nisem verjela in sem tekla za njim.

»Tako je bilo torej, je rekel župnik Nikander, ko smo te slišali jokati. Tako je,« je dejal sam pri sebi. »Sedaj vidim, za koga so komunisti pripravili paradiz. Ljudje so postali živali.«

Obnil se je k deklici in jo vprašal: »Ali si o tem komu govorila?«

»Nikomur nisem tega povedala, ker me je bilo sram, ampak moja mati je vse takoj spoznala,« je mala odgovorila. »Prav da nisi tega pred materjo skrivala.« »Drugim pa o tem nisem govorila,« je odvrnilo dekletce.

Torej nihče o tem ničesar ne ve, kajti jaz bom o tem molčal kot grob,« je rekel župnik Nikander. »Le Bog ve, On je videl tvoje solze. Za vse bolečine te bo tudi poplačal. Le bodi mirna, dekletce. Pred Bogom si čista. Živi še v naprej pošteno in če boš kaj rabila, kar prid k meni in ti bom kakor oče. Sedaj pojdi in povej materi, da si bila pri meni in da jaz za vse vem. Pa bodi mirna!«

Dekle je odšlo. Župnik je takoj poiskal krstno knjigo in našel rojstni dan nesrečne žrtve boljševiške nesramnosti.

»V šestih dneh šele štirinajst let!« je v strahu zaklical. »Saj je še otrok. Ampak hudičevi poslanci, ki so prišli kot komisariji, ne poznajo človečanstva. V tem kraljestvu zla ne more biti nič dobrega,« je menil župnik Nikander.

Glad.

Nastopila je jesen. V mestih je primanjkovalo kruha. Ljudje so pričeli hoditi z vrečami na hrbtu na deželo, da bi si nabavili živeža. Ob istem času ni bilo v vaseh dobiti soli.

Kaj je bilo lažje, kakor začeti med vaščani in kmeti zamejnalo trgovino. Meščani so prinašali v vrečah soli, kmetje so jim dajali zadnje zrno, da bi je vsaj nekaj dobili.

In tako so romali in prosjčili meščani v bližnje vasi. Kmalu so bile zaloge izčrpane, ničesar ni bilo več dobiti, morali so naprej po živež. To pa ni bilo lahko. Vlaki so vozili le po enkrat na teden, le izjemoma dvakrat. Potniških vozov ni bilo, vozili so se v tovornih vagonih, a ti niso bili prirejeni za prevoz ljudi. Vlaki so bili prehatrpani. Potniki so se stiskali in nihče se ni mogel ganiti.

Vsi kolodvori so bili prenapolnjeni ljudi z vrečami na hrbtih. Če se je bližal vlak, je bilo mnogo prerivanja, pretepanja in kričanja. Mnogo otrok so pohodili, ženske odirali v stran, mnogo ljudi je množica potisnila med kolesa lokomotive, ki jih je razmesarila. Vlak se je le za hip ustavil. Komaj se je povzpel na vlak del čakajočih, že je odpeljal naprej. Jezno kričanje onih, ki so ostali, je spremljalo vlak. Ljudje so čakali na naslednji vlak, ki bo pripeljal čez en teden, ali v najboljšem slučaju v nekaj dneh. Medtem so prebivali v kolodvorskih prostorih v umazaniji in govnu kakor bi bili v hlevu.

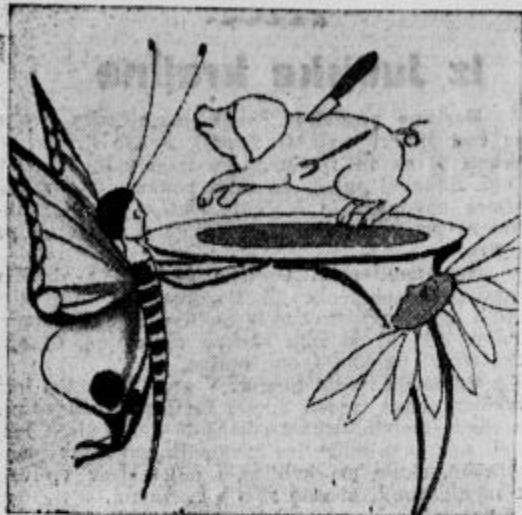
To je bilo mogoče prenašati v toplih poznih jesenskih dnevih, toda prekmalu je prišla zima. Prišla je nenadoma, napočil je hud mraz. Pota so bila zasnežena, primanjkovalo je kuriva in živeža, Mestni ubožci niso imeli izbire. Ali bodo umrli od glada v mrzlih stanovanjih, ali pa morajo v širni svet, da se kakorkoli prežive preko zime. Potujoči meščani so postajali vedno številnejši, vlakov pa je bilo vedno manj. Mraz in snežni zameti so otežkočali nabavo kuriva za lokomotive. Ljudje so bili nestrpni, predolgo niso mogli čakati na kolodvorih, kajti doma so jih čakali premraženi in prestradani otroci.

Otroški kotiček.

29

Konči Ahačič:

Nosan in Zalika

Tretje poglavje
Slavje tako, kakršno ni vsako

Dobro se je odrezal mojster Zigzag. Ampak tudi tovariši Cirečare, Hamham in Tralala nočejo zaostajati za njim: »Da mnogo znamo, bomo pokazali, čeprav smo le palčki mali. In vse bomo naredili kar brez plačila, da se bi le Krasan in Zalika veselila.«

„SLOVENE“

na 10 straneh,
je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šiviljska pomočnica
išče službo pri boljši šivilji. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6561.

Vajenci

Vajenca - začetnika
za trgovino z mesnim blagom sprejme Norb. Zanier & sin, Sv. Peter v Sav. dol. Železničarji imajo prednost. (v)

Službodobe

Služkinjo
ki samostojno kuha, takoj sprejme Bernik Marija, Linhartova 8. (b)

Šiviljsko pomočnico
prvovrstno takoj sprejme Salon Kanceler, Aleksandrova 3/III. (b)

Mlad vrtnar
se takoj sprejme. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vrtnar« 6559. (b)

Pekovskega pomočnika
in učenca sprejme Vrečko Ignac, Leskovec pri Krškem. (b)

Najemnik
ki zna voziti s konji in je vešč nemščine, se takoj sprejme. — Vprašati pri dr. Ernestu Reiserju, Pekre pri Mariboru 57.

Živiljska pozicija
Veliko svetovno podjetje išče za svojo tukajšnjo obstoječo organizacijo prvovrstno trgovsko moč, jugoslov. državljana, ki poseduje poleg trgovskih zmognosti tudi administrativne zmognosti. Pogoji so: siguren nastop, spretnost v postopanju, z velikim pisarniškim personalom, vajen samostojno sklepati trg. zaključke. Obširne oferte s curriculum vitae v jugoslovanskem, v nem ali več tujih jezikih, s sliko na upravo »Slovenca« pod »Karijera« št. 6440.

Kdor zida

dobi ves stavbeni material pri

MATERIAL

trg. dr. Z. O. Z.

Ljubljana, Tyrševa c. 36 a

Telefon 27-16 — Brzjavi: MATERIAL

Več čevljar. pomočnikov

za ročno delo in soferja mehanika sprejme Ivan Prešern, Kranj. (b)

Kupimo

Hrastove klade
debele 40—70 cm, kupujem franco postaja prodajalca. Hitre ponudbe na I. Meštrovič, Zagreb, Jelačičev trg 15. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Za vsako družino
oblačila — najboljša in najcenejša — Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana

Vrtno zemljo
nekaj kubičnih metrov naprodaj v skladišču na Gospodarski c. 3. (l)

Cepjeno trsje
večje množine, nudi Zihher, Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moškanjci. Zahtevajte cenik! (l)

Dobro uvedena trgovina
moške konfekcije ugodno naprodaj v trgovskem mestu, zaradi drugega zamenja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod 2452.

Manufakturna trgovina
dobro vpeljana, v središču Ljubljane, naprodaj. — Potreben kapital 165.000 din. Ponudbe na Aloma Company d. o. o. z. Ljubljana, Aleksandrova 2/I., pod »Takoj« 6546.

Najceneje
kupite prvovrstno
kolo
ali

šivalni stroj

v trgovini
Splošna trgovska družba
v St. Vidu nad Ljubljano (v hiši g. Peršina). Istotam najcenejša popravila rabljenih koles. Dajemo na ugodne mesečne obroke.

Predno kupite kolo
oglejte si zalogo prvovrstnih tovarniških znamk Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa c. 12, dvorišče. (l)

Najboljša kolesa

izbira velika, cene nizke, na ugodna odplačila. — Remec Oskar, Ljubljana, Dolenjska cesta 5. (l)

Čebulček

dališe, gladijole, begonije
in drugi gomolji
po znižani ceni pri
Sever & Komp.
Ljubljana

»Presto«
kolesa

večletna tovarniška garancija. — Na ugodne obroke. — Na zalogi tudi kolesa drugih znamk. Rabljena kolesa vzamemo v račun.

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36
(Nasproti Gospodarske zveze).

Javna dražba

galanterijskega blaga in kompletne naprave za izdelovanje rokavic, stelaž, pultov, osl. jermenic itd., bo v petek, dne 28. aprila ob 14 v skladišču Ljubljana-Rudnik 24. — Blago se lahko ogleda vsak dan, prodaja se tudi pod roko

Denar

Iščem posojilo
85.000 proti intabulaciji. Visoke obresti. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Takoj 123/39 kr. 6588. (d)

Hranilne knjižice
3% obveznice

in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40

Posvetva

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno nabavni posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. — Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Vnajem

ODDAJO:
Tovarniške prostore
v Ljubljani, primerne za vsako industrijo, oddamo s 1. junijem t. l. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6466. (n)

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
oddam s 1. junijem pri tramvajski postaji. Trata št. 21, St. Vid. (c)

Razno

Okusno domačo hrano
opoldansko, iščem za na dom v bližini univerze. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6594. (r)

Glasba

Klavir »Bösendorfer«
in staro italijansko violino ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6426. (g)

Obrt

Slikarstvo — pleskarstvo
V. Zveglj, Cozova c. 1. Novi vzorci! Cene vsem dostopne. (t)

Za 75 din
pa imate kot novo, v dvakratnem ognju lakirano kolo. Rotar, Črnuče. (r)

Na Jesenicah

pri KID in pri obrtnikih zaposleni rabite točno predpisane slike za poslovne knjižice. Iste izdelala po znižani ceni Foto Vilman, Jesenice, Ruardov trg 5. (r)

Lepe
starke

Poskusite ta enostaven
lahak način, da boste
izgledali sveža in mlada

Smetana mleka in olivno olje, oboje prečiščeno — in pasterizirano — pomešana sta še z drugimi dragocenimi tajnimi sestavinami po slovitim receptu, po katerem se že dvajset let izdeluje bela nemastna krema Tokalon. Ona hitro hrani in pomlajuje Vašo kožo. Odstranjuje gube in pege s tena. Od nje izgleda koža sveža in mlada ter daje prijeten občutek in vonj. Dlačice ne rastejo več. Francozinje se kot celota smatrajo danes mnogo lepše, kakor so bile pred nekoliko leti. Strokovnjaki pravijo, da se mora ta nenavaden pojav pripisati zelo povečani porabi kreme Tokalon. Vsak mesec se jo proda do milijona tub. Tudi Vam je potrebno, da jo začnete še danes uporabljati, pa boste izgledali vsako jutro mlajša. Uspešna učinkovitost Vam je zajamčena v vsakem primeru, ali pa se Vam vrne denar.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča M. Hrnjak, lekarnar, Sisak. Varujte se potvorb!

Naznanjamo žalostno vest, da je v sredo, 26. aprila, ob 11 dopoldan dotrpela po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, naša draga teta oziroma sestrična,

Fanči Poklukar

posestnica na Dobrovi in Brezovici

Pogreb bo v petek, dne 28. aprila, iz župne cerkve na Dobrovi, kjer bo ob 9 sv. maša, na pokopališču na Viču. Dobrova pri Ljubljani, dne 26. aprila 1939.

Dinka, Rozka in Lojze Plantarič, nečakinji in nečak in ostalo sorodstvo.

Globoko postrti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je v 82. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, za vedno zapustil naš dobri, nad vse skrbni oče, stari oče, tast, brat in stric, gospod

Franc Dhū

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek, dne 27. aprila 1939 ob 5 pop. izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Guštanj, dne 26. aprila 1939.

Žalujoča hčerka in ostalo sorodstvo

Dotrpela je naša dobra, ljubljena mama, sčara mama, gospa

Josipina Kmet
vdova Tratnik

posestnica in gostilničarka v Trbovljah

Pogreb predrage pokojnice bo v petek, dne 28. aprila ob 4 popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Trbovlje, dne 26. aprila 1939.

Globoko žalujoče družine: Kmet, Tratnik, Janežič in ostali sorodniki.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč

Izdajatelj: inž. Jože Sodja

Urednik: Viktor Centič

Švicarski list hvali našo zunanjo politiko

Zeneva, 26. aprila. AA. Zenevski listi se vedno povesčajo največjo pozornost beneškemu sestanku in obisku jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markoviča v Berlinu. Švicarski listi kažejo razumevanje za stališče Jugoslavije. Zelo značilen je članek, ki ga je v zvezi z obiskom dr. Cincar-Markoviča v Italiji in Nemčiji napisal urednik lista »Journal de Geneve«. Članek pravi med drugim:

»V Belgradu postaja medsebojni boj vplivov od dne do dne večji. Jugoslavija ni majhna brezoblična država, ki bi jo katera koli velesila lahko meni nič tebi nič pohrustala. Jugoslavija je močna in organizirana država, posebno močna je pa vojaško spricho duha, ki vlada v njeni vojski. Jugoslavijo bi lahko zadele še tako hude nesreče, toda jugoslovanski narod je tako odporen, da bo vztrajal do končne zmage. Imeti Jugoslavijo na svoji strani ali pa za nasprotnika, je zelo velika stvar. To je tudi vzrok, zakaj se danes velesile tako tepejo za Jugoslavijo.

Če hočemo razumeti belgrajsko politiko, moramo pogledati zemljepisni položaj Jugoslavije. Časnikarji, ki ne gledajo zemljevida, ne morejo ničesar pametnega povedati o današnji jugoslovanski politiki. Zdi se nam, da se s takšnim pisanjem, kakor ga danes opažamo na zahodu, dela Jugoslaviji zelo velika krivica. Isto krivico so delali poprej glede Poljske. Jugoslavija ima pravico in dolžnost voditi politiko, ki je izključno jugoslovanska. Norost bi bila, če bi Jugoslavija začela izživati sosednje velesile. Kako naj zahodne demokracije zavarujejo Jugoslavijo? Od kod naj dobi pomoč? Spomnimo se, kakšna je bilo v svetovni vojni. Kaj vse je morala srbska vojska pretrpeti? V svoji politiki prirečnega razmerja do Rima in Berlina je Jugoslavija pokazala mnogo modrosti. Zadnji dnevi so naložili Jugoslaviji dolžnost, da se hitreje uresniči in dokonča ta svoj program. Treba je torej v tej politiki Jugoslavije do Italije in Nemčije pustiti Jugoslavijo pri miru in jo podpreti. Bistveno je, da Jugoslavija ne dovoli, da

bi ji kdo vzel le pod njene zemlje. Naloga Jugoslavije je in ne silimo je, da se brez nje potrebe udeležiti splošnega konflikta, ki se še ni začel in ki se mu bomo, tako še vedno upamo, vendarle mogli izogniti.

Audijenca pri Hitlerju

Berlin, 26. aprila. AA. (DNB.) Voditelj nemškega rajha in državni kancelar Hitler je sprejel danes dopoldne jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markoviča v daljšo audijenco. Pri sestanku je bil navzoč tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop, poleg njega pa še jugoslovanski poslanik v Berlinu dr. Antič. Dr. Cincar-Markovič je bil opoldne gost nemškega zunanjega ministra, pri katerem je ostal tudi na kosilu, na zasebnem domu v Dablenu.

Izjava Cincar-Markoviča po sprejemu pri Hitlerju

Berlin, 26. aprila. AA. DNB: Jugoslovanski minister dr. Cincar-Markovič je po sprejemu pri voditelju rajha Hitlerju izjavil poročevalcem listov med drugim, da se veseli, da se je tudi pri tej priložnosti ponovno potrdilo dosedanje politično prijateljstvo in sodelovanje med Nemčijo in Jugoslavijo.

Teleky in Czaky prideta v Berlin v soboto

Hitler ju bo takoj sprejel

Berlin, 26. aprila. AA. DNB: Izvedelo se je, da se bosta predsednik madžarske vlade Teleky in zunanji minister Czaky pripeljala v soboto v Berlin na uraden obisk. Kancelar Hitler ju bo še isti dan sprejel.

Anglija uvaja splošno vojaško dolžnost:

Kako je Chamberlain utemeljeval namero vlade. — Zakon bo samo začasen

London, 26. aprila. AA. Reuter: Predsednik vlade Chamberlain je v nadaljevanju svojega govora še dejal, da je bil tudi razlog za proučevanje tega vprašanja, da se pokaže odločnost Velike Britanije, da bo igrala vlogo pri obranitvi miru. Po zakonu, ki sem ga že omenil, bo potrebno vpoklicati določeno število vojakov teritorialnih čet in določeno število pripadnikov nerednih čet, da utrdimo naš sistem protiletalske obrambe v času negotovosti, ki bi utegnil trajati še lep čas. To bi pa od vpoklicanih vojakov teritorialne vojske zahtevalo večje žrtve, kakor se je računalo pri njihovem vpisovanju. To ne bi bilo prijetno ne njim ne njihovim delodajalcem. Zato je vlada prišla do epoznjanja, da je za zdaj glede na nove — in upam, izjemne — razmere potreben prisilen ukrep za vojaško izobrazbo. Pravim za zdaj, ker bo po drugem zakonu vojaška izobrazba imela začasen značaj.

Chamberlain je dalje izjavil, da se bo ta zakon izvedel prihodni teden, ter navedel njegova glavna določila:

1. Pooblastilo, da se vpokličejo v vojaško službovanje osebe med 20. in 21. letom.

2. Kadrovi bodo dobili šestmesečno vojaško izobrazbo, nato bodo pa odpuščeni, vendar bodo imeli priložnost, stopiti, če bodo prosta mesta, v teritorialno vojsko za dobo tri in pol leta. Če ne stopijo v teritorialno vojsko, poidejo v posebno rezervo redne vojske. Mladenci pod 20 let bi lahko stopili v pomožne čete kopenske vojske, pomorske ali letalske.

3. Kadrovi bi lahko odložili dan vetopa v vojsko, če navedejo tehtne razloge in če državni interesi to dovoljujejo.

Chamberlain je dalje omenil finančne ukrepe, ki jih je včeraj podal v ekspozicijo vojni ministru, in podčrtal, da misli vlada izdati še nadaljnje ukrepe, da se omeji dobiček podjetij, ki delajo za oboroževalno industrijo; v kratkem bodo v tem smislu izšla posebna določila. Vladi meni, da v času, ko se država vojuje, posamezniki ne bi smeli množiti svoje premoženje v razmerah, ki jih ustvarja vojna. Zato bi v primeru vojne izšla posebna določila, ki odredijo posebne kazni za špekulacije. Po teh določilih bi se vsako povečanje premoženja sorazmerno obdavčilo.

Chamberlain je končal svoj govor z izjavo, da je vsem ukrepom, izdanim v zvezi z britansko narodno obrambo, edini cilj omogočiti Veliki Britaniji, da izvrši obveznosti, ki jih je prevzela, s prepričanjem, da se bo tako najlažje ohranil mir v Evropi.

Debata v spodnji zbornici

London, 26. aprila. c. Po Chamberlainovem govoru se je razvila kratka razprava v spodnji zbornici. Prvi je govoril Atlee, ki je ostro napadel vlado zaradi njene nedoslednosti. Ob vojitvah je vlada obljubljala, da nikdar ne bo uvedena v Angliji obvezna vojaška služba, sedaj pa je ista vlada sama predložila tak zakon.

Voditelj liberalcev Sinclair se je čudil, zakaj Chamberlain poprej ni obvestil o vsem tem vseh voditeljev opozicije. Chamberlain je odgovoril, da tega gotovo ni zagrešil iz pomanjkanja vpludnosti, pač pa je moral delati tako hitro, da je imel časa komaj dovolj, da je obvestil voditelje delavske opozicije in pa voditelje strokovnih delavskih zvez. Vojne eicer ni, toda sedanje stanje je tako, da ga tudi ne moremo nazvati mir. V takih okoliščinah mora vlada delati hitro in brez hrupa. Zato misli, da se s svojim postopanjem ni preveč pregrešil.

Lloyd George je nato vprašal, za koliko se bo angleška vojska povečala in to urodbi. Chamberlain je odgovoril, da bodo prve odredbe spravile v vojašnice 310.000 mož, po pregledu jih bo ostalo tam okoli 200.000.

Ker Chamberlain ni maral več pojasnjevati vseh teh ukrepov, se je kratko izognil vsaj vprašanju na ta način, da je izjavil, da se bo o vsem tem razvijala obsežnejša razprava jutri popoldne, ko se bo govorilo samo o novih vladnih zakonskih nartih, ki bodo definitivno predloženi zbornici prihodni teden.

Nato so poslanci prešli na poglavja splošne zunanje politike in je neki poslanec vprašal predsednika vlade, kaj bi Anglija storila, če bi bile

v nevarnosti skandinavske države. Odgovoril je podtajnik Butler, ki je rekel, da bi Anglija ne mogla ostati brezbrizna pri kakem napadu na skandinavske države.

Nato se je dvignil bivši zunanji minister Eden in vprašal Chamberlaina, če bo angleški veleposlanik v Berlinu sprejet še pred Hitlerjevim govorom pri Ribbentropu. Chamberlain je odgovoril, da to najbrž ne bo več mogoče, ker je bil danes Ribbentrop zadržan na razgovorih z jugoslovanskim zunanjim ministrom, pač pa bo poslanik zmeraj na razpolago nemški vladi za tolmačenje angleške politike. Weedgewood Benn je vprašal, ali je Henderson ponesel s seboj za nemško vlado kakšno angleško spomenico. Na to vprašanje Chamberlain ni hotel odgovoriti.

V Berlinu se Henderson ne more sestati z Ribbentropom

London, 26. aprila. AA. Reuter: Chamberlaina so v spodnji zbornici vprašali, ali bo britanski poslanik v Berlinu imel priložnost sestati se z Ribbentropom, še preden se v petek sestane rajstag na izredno zasedanje. Chamberlain je odgovoril, da je Henderson dopoldne obiskal državnega tajnika in da ni bilo mogoče dogovoriti se sestanek z nemškim zunanjim ministrom. Nedvomno bo pa poslanik iz lastnega nagiba naknadno zaprosil za sestanek z Ribbentropom.

OB 50-LETNICI USTANOVITVE

ZA BIRMO

URE IN ZLATNINE PO NAJNIZJIM CENAM

LUD. ČERNE

Ljubljana, Wolfova ulica 3

Amerika poziva narode k miru

Washington, 26. aprila. AA. Havas: Na večerji, prirejeni o priliki proslave 78 letnice ustanovitve Rdečega križa, je govoril minister za zunanje zadeve Cordell Hull o pomembnem delovanju te organizacije. Govorec o vojni je Hull dejal:

Smatram, da ne more biti med narodi spora, ki se ne bi mogel rešiti mirnim potom. Ako hoče neka država uporabiti silo, potem doseže popolnoma drug rezultat, kakor ga je želela. Noben narod nima monopola nad naravnimi bogastvi. Dasi imajo nekateri narodi velike prirodne zaklade, vendar ne morejo izvajati avtarkije. Noben narod ne more napredovati, ako mu niso pristopni prirodni zakladi vsega sveta, ki pa bodo pristopni samo v primeru miroljubnega mednarodnega sodelovanja. Ohranitev in izboljšanje mirnih mednarodnih odnosov zavisi od dobre volje vseh na-

rodov ter je mogoče samo, če bo vsak narod pošteno izvrševal svoje mednarodne obveznosti ter se izognil vsaki uporabi sile in ako bo svoje mednarodne odnose na gospodarskem polju postavil na osnovo svobodne izmenjave dobrin. Ne morem si misliti, da si je neki narod izbral pot vojne za zadovolnitev svojih zahtev, kajti ta pot bi vodila k splošni vojni. Pot mirne ureditve problemov je vedno odprta. Upam, da bodo v tem zgodovinskem času vsi narodi izbrali to pot. Zednjene države so pripravljene prispevati k miru na osnovi pravične ureditve bistvenih problemov. Toda ako naše nade ne bodo opravile, in ako se bo plamen vojne zasvetil na horičonte, potem smo pripravljene braniti naše nacionalne interese ter ustanove, ki so nam drage.

Washington, 26. aprila. Razen vprašanja pogajanj s Sovjetsko Rusijo in uvedbe splošne vojaške dolžnosti so na dnevnem redu razgovori z romunskim zunanjim ministrom Gafencuom. Uradno se poroča, da so ti razgovori zbudili na obeh straneh veliko zadovoljstvo, konkretni rezultati pa še niso znani.

V gospodarskem oziru gre za veliko angleško posojilo, katerega pa Romunija ne bi smela uporabiti za nič drugega, kakor za vojaške nabave v Angliji in Franciji. V političnem oziru pa bi se morala Romunija obvezati, da bo svoja pristanišča v primeru potrebe dala na razpolago angleškemu voj. brodvju.

Glavno vprašanje pa je, ali bo Romunija vstopila v protinemški blok, ali pa ostane slejkoprej nevtralna. Zdi se, da pomisleki Romunije glede vključitve Rusije v ta blok slejkoprej niso od-

Bodi lepa!

Uporablja

ELIDA MILA

Za žene, ki imajo rade naravni vonj pri milu: ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG

LJUBIJANA

Nočno zborovanje gostinskih uslužbencev

V noči od ponedeljka na torek ob 2 so imeli ljubljanski gostinski nameštenci v dvorani Delavske zbornice svoj redni letni občni zbor. Vodil ga je predsednik g. Stanko Renko, ki je naglašal, da morajo biti gostinski uslužbenci prav sedaj složni in vzajemni, ker so pred važnim dogodkom. Banka uprava namreč pripravlja uredbu, po kateri bo tudi za gostinske uslužbence uvedena minimalna mezda. Pojasnil je potek pogajanj, ki so jih uslužbenci vodili z Zvezo gostinskih zadrug. Skoraj polovica gostinskih uslužbencev živi danes samo od napitnine, ki je pa že povsod drugod odpravljena ali prenešana na načelo 10% doklade k računu. Tajniško poročilo je podal g. Franc Palir, ki je naglašal, da je organizacija posredovala v 36 primerih za službe, in sicer v 20 primerih uspešno. Priredila je tudi dve ekakurziji. In sicer eno v Trst, drugo pa v pivovarno Union. Blagajniško poročilo je podal g. Tošo Dovečar. Poročilo je bilo ugodno. V imenu nadzornega odbora je podal poročilo g. Ernest Kobal. Na njegov predlog je bila sprejeta razrešnica. Pri volitvah je bila po daljših pogajanjih izvoljena stara uprava s predsednikom Stankom Renkom, podpredsednikom Miklavčičem in tajnikom Palirjem. Nato je govoril delegat belgrajskih uslužbencev g. Neurohr, ki je čestital ljubljanskim gostinskim uslužbencem pri njihovem delu ter očrtal pomen in potek borbe za izboljšanje socialnega položaja gostinskih uslužbencev. Na tajnikov predlog je društvo odlikovalo predsednika z zlato značko, blagajnika g. Dovečarja pa s srebrno značko. Z lepim nagovorom in pozivom na nadaljnjo slogo je zaključil predsednik občni zbor ob 4 zjutraj.

Danes zvečer ob 8. uri v frančiškanski dvorani javno predavanje: Kongres Kristusa Kralja

1 Akademija v čast Kristusu Kralju, ki jo nameravajo prirediti otroci ljubljanskih ljudskih šol v nedeljo dne 30. aprila ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani, bo izreden dogodek za Ljubljano. Dečki in deklice bodo s svojimi deklamacijami, s petjem in dramatskimi nastopi proslavili najvišjega Kralja svojih drobnih arc. Z velikim užitkom bomo imeli priliko gledati učence uršulinske šole, ki bodo vprizorile očarljiv prizorček »Kristus Kralj prihaja«. Nalašč za to prireditev ga je na-

pisala naša priznana pesnica M. Elizabeta. Marijanski učenci bodo zapeli novo Aekovo pesem »Naš Kralj naj živi!«. Učenke Lihtenthurnovega zavoda pa bodo izvajale nad vse ljubko rajanje »Sipljimo rože Kristusu Kralju«. Prelepo besedilo k temu rajanju je napisala s. Darinka. — Prav posebno zanimanje pa bo vzbudila igrice Sveti Krištof, ki jo je za to priliko napisal P. Krizostom. Igrica je vea prepletena z najbolj svežim otroškim veseljem in polna sončnega smeha. Pokazala nam bo, kako se otroci na svoji naiven način pripravljajo na VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja in kako v ta namen prirede na odru igrice Sv. Krištof. — Zanimanje za to otroško akademijo je izredno veliko. Kdo pa ne gleda rad naših ljubkih ljubljanskih otrok, kadar se v svojih prevažnih vlogah razkošatja na odru? — Preskrbite si vstopnice že v predprodaji v frančiškanski pasaji v »Pax et bonum«. Cene sedežev: 10, 8, 6, 4 din; stojšča 2 din.

1 Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine bo imelo izredni občni zbor v petek 28. aprila letos ob 19.30 v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Dnevni red: 1. Sprememba društvenih pravil. 2. Sprememba čl. 26 pravilnika bolnišnice sklada. V primeru nesklepčnosti bo pol ure pozneje istotam s istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal veljavna ne glede na število prisotnih članov.

1 Hubadova župa vabi vse pevce in ljubitelje petja, da se udeležijo drvi ob 20 v kino-dvorani v Mostah koncerta v proslavo 5 letnice smrti priljubljenega skladatelja p. Hugolina Sattnerja. — Župna uprava.

1 Združenje rezervnih oficirjev, pododbor Ljubljana, ponovi brezplačno predvajanje izredno zanimivega vojaškega filma v petek, dne 28. aprila, od 6 do 8 popoldne v kinu »Slogia«. Vabljeni vsi rezervni in aktivni oficirji, ki niso imeli zadnjice prilike, da si ta film ogledajo. — Uprava pododpora Ljubljana.

1 Rokavice, nogavice, Karničnik, Nebotičnik.

1 Robniki na Izanski cesti. Ena najbolj zapuščenih cest v Ljubljani je bila Izanska cesta. Sedaj se je pričela mestna občina brigati tudi za Izansko cesto. Pričeli so cestniše utrjevati, obenem pa napravljati v začetku Izanske ceste ob hišah robnike in položili bodo tudi nekaj hodnika. Z vso vmeno delajo sedaj vzdolž Karlovske ceste in tudi na Dolenjski cesti hodnike. Na Karlovske cesti so hodniki po večini iz porfirnih plošč.

1 Starejši gospod išče v Ljubljani ali na delu službo skladiščnika, knjigovodje, trgovskega potnika ali kaj podobnega. Govori slovensko, hrvaško, nemško, italijansko, madžarsko, poljsko, češko in deloma angleško ter francosko. Naslov pove uredništvo »Slovenec«, ki pošljnika kot poštenega in potrebnega moža toplo priporoča.

— Korpuštenim in mišičastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izborna pomaža večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Kranj

Akademski pevski zbor iz Ljubljane se pripelje v Kranj v sredo, 3. maja. Ob 9 zvečer bo priredil v Narodnem domu velik koncert, ki bo za naše mesto največja glasbena in kulturna prireditve sploh. Noncert pesni slovenskega prepoda je imel že v Ljubljani in Celju presenetljiv uspeh. Ker se je v obeh primerih — v Ljubljani in Celju — zgodilo, da so se morali ljudje vračati zaradi razprodane dvorane, opozarjamo, da si vstopnice preskrbite že v predprodaji na gimnaziji pri glavnem nazivskem slugi. Meščani, ta dan vsi brez razlike v Narodni dom!

Kamnik

Posedne spremembe. V zadnjem času je več starih kamniških hiš menjalo svoje lastnike. Hišo, v kateri je Slatnerjeva trgovina, je kupil zdravnik dr. Pucelj. Orožnovo hišo na Grabnu je kupil odvetnik dr. Zvokelj. Kratnarjevo hišo na Sutni pa Kamničani Kimeswenger, hotelir v Mariboru.

Građnja ceste v Palovici se bo v kratkem nadaljevala. Cesta je zdaj dograjena v smeri iz Palovici na vrh Kratne, odkoder bo v serpentinah izpeljana do Kamnika. Cesta bo občinska, vendar pa dovolj široka in tako izpeljana, da bo tudi z avtomobilom moči priti v Palovico. S ceste je krasen razgled proti Ljubljani in Moravski dolini.

Logatec

Zvočni kino društveni dom Dol. Logatec — predvaja v soboto, dne 29. aprila 1939 ob pol 9 zvečer, v nedeljo, dne 30. aprila 1939 ob 3 pop., ob 6 in 9 zvečer ter v ponedeljek, dne 1. maja ob pol 9 zvečer največjaestni vefilm vseh časov o življenju, trpljenju in smrti našega Zvečičarja »Kralj kraljev« (pasijon).

KULTURNI OBZORNIK

Verdi: Falstaff

Prečudni življenjski zakon, ki se uresničuje samo pri notranje velikih in močnih ljudeh in ki ne dovoljuje, da bi smer snovnega razkrajanja potegnili s seboj tudi duha, temveč dosega obratno, da se ob snovnem razkroju v snov vezani duh poslopoma eproša in se razvete v vsem svojem sijaju — ta življenjski zakon se je uresničil pri Verdiju ter dal temu glasbenemu geniju pečat visokega človeškega odlikovanja. Osemdesetletni Verdi je stopil na zadnjo in najvišjo stopnjo svojega duhovnega razvoja, ki se je vzpenjal trajno v ravni črti navzgor in tu je njegov duh zasnoval in ustvaril »Falstaff«. Umetnina je zrasla iz neke zavirlive notranje svobodnosti, do kakršne se povzpne človek, ki je prehodil vso dolgo pot življenja z največjo spoštljivostjo do vsega, kar je na tej poti doživel v sebi samem enako, kot v vseh svojih okoličinah; človek, ki je z vso resničnostjo in zvestostjo do svoje usode sprejemal nase vse, prav vse, in ob nešteto lepih in bridkih spoznanjih gradil svojo duševnost do one podobe, v katero so se vtisnile vse doživljene človekove zemске poti v nek navidezno neurejen organizem, ki pa je vendarle dosegel ubranost po osebnih volji, pokorni najvišjemu smotru. Človek je dozoril in se osvobodil ter je odrešen in vzhlen zapel veselo pesem o življenju — za pomoč vsem, ki hodijo še za njim, trudno uklenjeni v spone mračno zagrinjavljajih jih težav in bridkosti. In ta pesem je topla kot pomladno sonce; dasiravno je vsa verna v prikazovanju polnega zemškega življenja, ki ga prav nič ne olepšava, je vendarle nasmejana. Ta njen smeh pa je tako čudno podoben tistemu zadnjemu nasmehu, ki zaigra na blaženem obličju pravkar umrlega človeka. Tu ni bučne in razposajene veselosti, ni prešernega vriska; nad vsem vlada le tiha in upokojena radost srca, ki je zaigralo ob spoznanju svojega osvobodjenja in odrešenja.

Kot umetnina je zrasel »Falstaff« iz posebnega umetniškega nazora. Ta lirčna komedija je poglavalna iz davnih korien stare italijanske opere buffe, ki so bile že celo stoletje brez moči za rast, ki jim je pa Verdi v sončnem ozračju romantičnega duha izvalil novo kal. Poganih je cepil z mladikami novih umetniških navdihov in cvet, ki je razprl svoje čašne liste, je razodel svojevredno, plemenito lepoto. Dava, pristna italijanska buffonična umetnost se je nanovo razrasla, toda odela se je v pisane, mehko prelivače se barve romantičnega lirizma in ta nova, oplemenitena podoba pritegne opazovalca in ga v svoji nenavadni lepoti prevzame. — Vsebinsko snov je obdelal Boito po Shakespearejevih komedijah »Veseli žene Windsorke« s posebnim smislom za operni odor. Dramatsko snov je zrostil ob zavallnem in mlahavem, a bistrem uvaživa siru Johnu Falstaffu, vendar je bogato razgibal tudi vso okolico, v kateri se dejanje značilno razvija tako, da je celota pisan organizem, v katerem ima vsak člen svoj nepogrešljivi pomen in nalogo. Živahno življenje skupine ljudi se razvija v svehem utripu in je zavito v klopčič bolečih in nasmejanih zmošnjav, ki se razvijajo v ljubeznivo in radostno ubranost z zdravim, neprizadetim humorjem. Tako je videl življenje modrijan in ga uiel v dvignjeno podobo z nadrejenim, a vendar sočustvajočim nasmeškom.

Na prvi vtis, ki ga naredi nate glasheni stav, se kar nič ne zaveš, da je ta glasha Verdijska, tako zelo se je mojster po dolgotrajnem premoru odmaknil od tiste smeri, ki si jo je izdelal skozi dolgo vrsto let svojega življenja. Prav do svojih 70 let je stal neomajno na bojišču za čisto, samo iz sebe dognano glasheno podobo; zagovarjal je čisti glasheni navdih, iz katerega se rode glasheni liki sami po sebi v oblikah, ki niso nikjer podrejene ustvarjalne samovolji in ki so prav v tem občestvene. Zato so njegove kristalne melodije, v katere se je izlivala vsa njegova ustvarjalna moč, tako hitro postale last vsega človeštva, ki je zaradi teh oblik občestvenega utripa zažutlo v njih same sebe. V tem nazoru je stal Verdi ostro nasproti Wagnerju, ki je istočasno stremel za tem, da podredi glasheno obliko prirodnim, čutno dostopnim pojavom, miselnemu opriljivljim pojmom in z druge strani še vsebinski besede in njeni podobi, kot jo dobi v živi govorici. Vseokoli je stal Verdi v nasprotju s tako glasho, ki je izgubljala svoj večnostni duhovni utrip in se podrejala intelektu ter snovnemu dogajanju. Toda čas je tirjal svoje in je bil premočan: v »Othellu« se je Verdi deloma uklonil — »Falstaffom« pa se mu je povsem udal. Toda udal se mu je kot junak, samo na zunan. Z nekim nadrejenim mirom in dvignjenim nasmeškom je v svoji edini in zadnji komični operi prevzel wagnerjansko zunanjo podobo z njenim značilnim parladom v pevskem sestavu ter s tipično opisujočnostjo v orkestralnem delu. Toda

pri vsem tem more pozorno uho vendarle v tej glashi jasno zaznati, da se Verdi v svojem bistvu ni uklonil, da je ostal v svojem dnu stari, neukročni borec za čisto glasheno misel, ki jo je izgladil s toliko večjo ljubeznijo in pozornostjo v manjših oblikah, kolikor jo je moral v večjih trgati na ljubo celotni zunanji, opisovanju s toni naklonjeni podobi. Kljub izrazitemu parladu in pevskih melodijah in kljub programskemu sestavu v orkestru, je vendar ta Verdijska glasha polna najčistejših glashenih misli, utelešenih v živem ritmu, v preprostih in sila proseljnih harmonijah ter v sočnih melodijah in oblikah, kjer odseva iz dna vsega pravi, pristni Verdijev obraz. Prav zato pa je ohranil »Falstaff« kljub vsemu svojo čisto in lahkolno svežino, ki je še čudovito poudarjena v žarku zrele humorističnosti, ob kateri utripa celota v igrivem prelivanju črt in barv, ki se mešajo in zavijajo v prečudno lepe oblike in mavrično bogate podobe.

Zaradi te svoje prezrele in globoke podobe je uprizoritev »Falstaffa« izredno težavna in zahteva z vseh strani dokončnih oblikovalcev. Dirigentu nalaga delo posebnega napor, da izoblikuje težavno zunanjo glasheno podobo in da ji izdela izraz zrele čustvenosti ter lahkolne humorističnosti; režiserju ogromno dela, da zgradi zapleteno odsko razgibanost in karakternost posameznikov v enotno, iz ene zamisli zraslo podobo. Med posameznimi izdelavci pa so zlasti pevci obremenjeni s posebnimi težavami, kot jih predstavlja buffonično parlandiščni značaj partij, za kar je potreba poleg dobre pevске tehnike posebne izglajenosti v izgovarjavi. Razumljivo tedaj, da spada »Falstaff« po uprizoritvi med najtežja dela in da imajo pred njim čuden strah celo najboljša svetovna operna gledališča. — Seveda je zato šteti v posebno dobro našo operi, da si je upala na tako delo in da je izdelala uprizoritev, ki je z ozirom na skrbno delo in trud posameznikov stala nad povprečjem. Dirigiranje in režijo je ravnatelj Mirko Polič kar sam prevzel, pa je oboje izdelal na podlagi predhodnega izkustva in opazovanja. Gotovo sta obe nalogi hkrati za eno osebo preobsežni in je glashena stran še pogrešala lahkolnosti in pretehtane humorističnosti ter so se v režiji preveč poznali različni individualni impulzi posameznih oblikovalcev vlog, kar je trgalo enotno zamisel. Vendar je bila glashena podoba skrbno izglajena, ubrana in živahna in je bilo tudi življenje na odru razgibano. Celotno odsko podobo pa je še zlasti ugodno podprlo scenografsko delo ing. Franca, ki je iz svoje bogate fantazije izdelal umetnini primerno sceneko okolje, stopnjujoč osnovna razpoloženja in vsebinski izraz dogodkov.

Naslovno vlogo je oblikoval baritonist Robert Primožič. Razvil je v polni meri svoja močna dramatska in pevška svojstva, a vendar se priznani patetični veličini igračevi humorističnosti nič kaj ne prilaga in zato je tudi podani »Falstaff« dobil neko svojevredno podobo, ki je v igri in petju zajela bolj po široki in nasilni zavalljenosti, kot po segavo trebušastem, a bistrem viteštvu, ki naj bi se razvilo v tragikomično učinkovitost. Njegovima slugama Bardolfu in Pistoli sta dala tenorist Sanein in basist Zupan v prijetnem kontrastu dobro uveljavljajoči se podobi; kot samostojen lik je dobil Pistola izrazit značaj. Vesele žene so se znašle v razgibani družbi. Gospa Alice, ki jo je oblikovala sopranistinja Vidaličeva, je bila sicer nekam premalodostna, a tudi v petju prijetno razgibana. Hčerka Nanneta je dobila v sopranistini Ribičevi mladosten in mikavno poživljen značaj, tudi v pevskem delu ugodno barvan. Gospej Quickly je ostro začrtala nekoliko postaren in prijetno šegav karakter altistinja Kogejeva, ki je hvalevredno izdelala tudi izgovarjavo. Vsa živahna je bila v igri gospa Meg Page, ki jo je upodobila ga. Poličeva, ki bi pa mogla biti z ozirom na glasovni značaj še primernejše zasledena. Z družbo veselih žena so se ugodno vezali moški značaji, med katerimi je Alicenega soproga Forda prikupno izoblikoval baritonist Janko ter je Fentonu zgradil ljubeznivo mladosten odski lik tenorist Banovec — pri čemur sta oba peva razvila tudi svoja lepa pevška svojstva. Karakteristično podobo je dobil tudi dr. Cajus tenorista Marčeva. — Ob vsem skrbnem oblikovanju pa je solistom večinoma vendarle nedostajala izdelanost v izgovarjavi, ki stavi v tem delu na pevca še posebne zahteve, ko se petje v svojem parlandištnem značaju še posebno opira na govorico, ki je tukaj po tehničnih zahtevah silno stopnjavana zaradi svojega buffoničnega značaja. In vendar bi mogla ta stran lepo zaživel, še zlasti ker je slovenski prevod J. Vidmarja živ in pevsko smiselno ter predahljn z glashenim utripom, na katerega je vezan.

erotike in domoljubja, zlasti panslavizma in vere v slovanstvo, zlasti »Doni pesem«, ki je bila napisana v dneh prevrata in je tudi ena najboljših v zbirki. Kdor bo v zbirki iskal izrazitega pesnika, bo razočaran, sicer pa tudi v uvodu njegov bote prav, da »ne prihaja z zbirko zato, da bi se uvrstil med pesnike, ampak da vidimo, kakšni smo bili mi mladi takrat, ko je cesar ukazal na vojsko nas vzeti, kako smo kljub tuji uniformi čutili, mislili in delali. Ker je pesmi izdal vojni invalid, so njegove skromne verzze vzeli v prodajo (zbirki je cena 8 dinarjev) Oblastni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani, kakor tudi krajevni odbor v Ljubljani in v Sevnici ter prav tako tudi Zveza bojevnikov. Zbirki je priložena podoba pevnika iz sedanjega časa ter iz vojne, ko je imel 18 let in je bil vojak. Med kazalom je naznačeno, kdaj je pesem napisal.

Dne 29. aprila t. l.

ob otvoritvi zagrebškega velesejma bo izšla posebna številka „SLOVENCA“, ki bo posvečena Zagrebu.

Naklada te številke bo podvojena.

Oglašite se za zagrebško številko „Slovenca“ sprejemamo do 28. aprila popoldne pri upravi v Ljubljani.

Oglašite v „Slovenca“, ki je vodilni in daleč najboljši razširjeni dnevnik Slovenije!

Pogled na 2200 let stari in 2450 km dolgi kitajski zid, ki se začne pri Sučovu, dvakrat prekorači reko Hoangho in se konča v zalivu Liau-tung. Stavbni material za to veliko stavbo so prinesli viharji iz notranosti Azije v obliki drobnega rumenega prahu, »publice«, ki se je v stoletjih tu nabrala v debelo plast in strčila v trdno zemljo. (Glej članek na str. 5.)

Klic angleške ženske mladine: „Najprej Bog!“

Iz Nizozemske je v Anglijo prišlo novo gibanje, ki se je ukoreninilo zlasti med mladimi dekletci. Gibanje ima za zaščitnika sv. Grala in mu je geslo »Najprej Bog«. Pripadniki oziroma pripadnice tega gibanja hočejo delovati apostolsko in duhovno pripraviti ozračje za svetovni mir. Način njihovega delovanja je nam celinskim ljudem morda nekoliko tuj, popolnoma pa odgovarja angleškemu pojmovanju. Glavno sredstvo so letaki, ki jih za idejo navdušene mladenke dele po hišah, lepijo jih v javne telefonske govornice, po sedežih avtobusov, v podzemski železnici, po čakalnicah itd. Na vsakih 14 dni izide nov letak, vselej v 250.000 izvodih in vedno z novo vsebino. Prva številka takega letaka je kot glavni pogoj splošnega mira postavila družinski mir. Besedilo se je glasilo: »Vi bi radi videli, da bi se v Evropi ohranil mir? Ali pa znate vzdržati mir v vaši lastni hiši? Če to znate, potem že veliko naredite za mir v Evropi. Dajemo vam naslednji nasvet, ki ga povejte naprej, katerim bo prav tako pomagal kar vam: V naslednjem tednu ne tožite in ne godrnajte zoper vreme, zoper vaše delo, zoper hrano, zoper druge ljudi. Če se boste ravnali po tem svetu, boste ves teden imeli mir.« Na zadnji strani letaka pa je bilo pisano:

»To vam pošilja skupina ljudi, ki verujejo, da je Bog, ki vse vodi, ki nas je ustvaril in ki nas ljubi.«

Pred kratkim je izšla druga številka tega letaka pod naslovom: »Strah.« Pravi: »Ali se bojite bodočnosti? Brezposelnosti? Drugih ljudi? Vojne? Bolezni? Smrti? — Vsek se česa boji. To mora imeti neki vzrok. Kakšen? Vsek se boji, ker so vsi pozabili zaupati v Boga! Če si pridobimo nazaj spet zaupanje v Boga, ne bomo živeli več v strahu.« Na zadnji strani letaka pa je bilo pisano: »Spet moramo dobiti nazaj zaupanje v Boga. To zaupanje v Boga mora biti živa resničnost našega vsakdanjega življenja. Poskusite! Ta teden odvrzite eno izmed vaših pekočih skrbi. Zaupajte se v Boga! Če bo vsak to storil, bo konec koncev storil to ves narod.«

Stroške za papir in tisk teh letakov krijejo člani Gralovega gibanja sami s svojimi prispevki. Obvezali so se, da se bodo odpovedali majhnim prijetnostim in vsakdanjim manjšim zahtevam. Gibanje je torej združeno tudi z žrtvami. Pa še eno sredstvo ima to gibanje: Molitev. Pripadniki in sodelavci gibanja so se obvezali, da bodo vsak dan nekaj molili za uspeh tega dela.

ŠPORT

Finska olimpijska lahkoatletska četa šteje 80 mož

Kot prireditelj olimpijskih iger leta 1940 in »klasičen« lahkoatletski narod bo naravno Finska vse poskusila, da bo po možnosti postala prvi lahkoatletski narod na olimpijskih igrah. Meddržavni dvoboj proti Švedski v tej sezoni — prvi izza velikih časov Nurmija — bo glavna preizkušnja. O sestavi finskega moštva za to največjo nordijsko lahkoatletsko bitko, kakor je rekel državni trener Armas Valste v nekem intervjuju, se danes še ne da ničesar povedati. Tudi program še ni končno veljavno sestavljen. Pri tem pa je dovolil pogledati za kulise, v tajnosti finskega lahkoatletskega zastopstva na olimpijskih igrah samih.

»Naravno, da se dobijo atleti,« meni Valste, »ki so po človeškem merilu za svoje naloge rojeni.« V lahkoatletski deželi kakor je Finska, pa gre stvar vedno naprej prav do zadnjega trenutka, da bi dobili sveže in udarne ljudi v pravem trenutku. Važna naloga poletja bo, mladim talentom doprinesiti potrebne finese s tem, da jih pustimo pri velikih »kanonih«. Zelo bi se moral zmotiti, če ne bomo že poleti beležili eno ali drugo senzacijo v tem pogledu.

Finska bo — kakor pravi Valste — poslala 80 lahkoatletov v olimpijski ogenj. Suomi sodeluje pri vseh lahkoatletskih disciplinah. Celotni ženski lahki atletiki, četudi je finski nežni spol daleč za svojimi moškimi tovariši. One še dolgo ne pripadajo eliti in povsem razumljivo je, da se v eni sezoni ne more napraviti vrhunskih lahkoatletinj. Toda finske atletinje hočejo biti zraven.

No in kako je stvar z velikimi tekači? Muihi ima velikanske izgleda na 10.000 m in bo brez dvoma zelo dober. Malo prezgodaj je še govoriti o Pekurijevem teku čez zapreke in njegovih načrtih. Lehtinen je na novo oživel in trenira kakor bi bil obseden. Lindblad, nova finska zvezda, pa tek čez zapreke, zdravi oboleli želedec in če se mu to posreči, potem... Kurikkala, največji finski dolgoprogaš je nedavno podal presejnetljivo izjavo, namreč, da bo tekal pri svetovnih

smučarskih tekmah in smučarskem teku na 50 km in pri olimpijskih v maratonskem teku na 42 km. To je program, pravi Valste, kateremu bo kondicija, kakor jo ima fenomen Kurikkala, to dopustila. Toda kljub temu njega ne moremo resno upoštevati. Ali smuča ali pa teče. Nekaj vmesnega ne more biti. In še to: on še ni nikdar tekkel maratonsko progo. Je vendar nekaj drugega, če se moramo samo na noge zanesti, kakor pa če v najtežjem končnem boju tudi roke in hrbtenico lahko uporabljamo.

Backman, finska nada v suvanju krogle, se je preselil na deželo, kar mu je po Valstejevem nasvetu dobro storilo. On meče kroglo normalno nad 16 m. Ravno tako je novi metalec kladiva Weid pokazal odlične uspehe. Valste ima v načrtu, da bo Kockas opustil skok v višino in se popolnoma posvetil metu diska. Glavna stvar — meni trener — je, da se ga spravi s treningom v tek in sčasoma se bo pokazalo, kaj mu bolj prija: skok v višino ali met diska.

Nasprotja med nogometaši Zagreba in Belgrada vedno večja

Kako bo z našim nogometom se ne ve, kajti Zagrebčani trdno vztrajajo pri tem, da z oješko in epiletko nogometna podzvezo izstopijo iz Jugoslovanske nogometne zveze in prekinejo sploh vse zveze z belgrajskim nogometom. Ustanoviti hočejo svojo posebno nogometno vrhovno edinicu pod imenom »Hrvatska športna zveza«.

Za 24. maj je sklican izredni občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze, kjer naj bi se vsa sporna vprašanja med Zagrebom in Belgradom nekako uredila. Zagrebčani se pa sploh ne nameravajo udeležiti tega občnega zbora, ker »matrajo celo zadevo samo za zavlačevanje in hočejo pretrgati vezi v enotnem jugoslov. nogometnem športu ter hočejo osnovati svojo hrvalsko zvezo. Zagrebčani se namreč zelo pritožujejo nad Belgradom, češ da ni nikdar hotel ugoditi njihovim upravičenim zahtevam. Ne bomo se spuščali v ozadje teh trenj, vsekakor so pa dosegla tako stopnja, da jih bo ekoraj nemogoče uglediti. In kaj bo v bodoče z našimi nogometnimi reprezentancami je tudi vprašanje zase in zelo dvomimo, če bo ta postava, ki jo je določil zvezni kapiten za Romunijo res nastopila.

Državna reprezentanca za tekmo z Romunijo

Zvezni kapitan g. Boško Simonović je določil za tekmo z Romunijo, ki bo 7. maja v Bukarešti naslednje moštvo:

Glaser, Milutin, Matošić Joso, Manola, Požega, Lehner, Šipoš, Vujadinović, Lešnik, Matošić III., Kokotović. Za rezerve so določeni: Lovrić, Konstantinović in Dragičević.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

IZ SK Ljubljana. Obveščamo celokupno članstvo, da se dobo klubski znaki po eni 12 dni komad v tajništvo kluba ob ponedeljkih in petkih od 19-20. Znake bo nudil članstvu tudi inkasant ob priliki pobiranja članarine. — Odbor.

ZFO

Obvezne prosvetne in tehnične tekme Šmar-nogorskega okrožja bodo v nedeljo 30. junija ob 9 popoldne na Stadionu. Strogo obvezno za vse odseke! Tajnik.

Dve zbirki cerkvenih skladb Martina Zelezni-ka. — Znani cerkveni skladatelj organist Martin Zeleznik, katerega pesmi s takim veseljem prepevajo po naših cerkvah ter spadajo med naše najboljše moderne cerkvene pesmi, je izdal zopet dve svoji skladbi, namreč 6 Marijinih pesmi za mešani zbor ter V zakramentu vse svetosti. Z zbirko V zakramentu vse svetosti je podal nove melodije na stari tekst ter tri nove variante, ki bodo zelo dobrodošle našim organistom. V zbirki 6 Marijinih pesmi pa je uglasbil šest različnih tekstov (čigavih?), ki zdaj veselo gibko, zdaj slovesno in poljudno slave Marijo in jo časte. Vsem organistom toplo priporočamo skladbe skladatelja Martina Zelezniaka, ki jih je odobril tudi škofjski ordinarijat ter jih opalografiral Roman Pahor. Dobe se v knjižarnah.

Koliko in kakšnih šol ima današnja Turčija? — Turški list »Djumhuriyet« je objavil nekatere podatke državnega statističnega urada o številu šol na Turškem. V Turčiji je sedaj 6123 ljudskih šol, 125 urednih, 68 kolegijev, 13 preparandij in pedagoških visokih šol, 40 strokovnih in tehničnih srednjih šol ter 17 visokih šol. V ljudskih šolah je 14.700 učiteljev, na urednih šolah 2700 profesorjev (30% je ženskih učnih moči). Ljudske šole obiskuje 711.800 učencev, uredno 62.900 dijakov, kolegij 17.500, učiteljska 2950 in visoko šolo 8544. V Turčiji sta samo dve univerzi. V celoti je vseh turških šolah 544.000 dijakov in 265.000 dijakinj, torej 809.000 dijakov sploh.

August Fabijantič: Krik ranjene mladosti. — Sonetni venec in druge pesmi, ki so vzevele na krvavih poljanah doberdopskih. Ljubljana 1939. str. 54. — »Krik ranjene mladosti« je zbirka pesmi vojneke invalida Augusta Fabijantiča, ki jih je spesnil deloma v l. 1915—1918, ko je bil na fronti, deloma pa so izraz poznejših let, zlasti sonetni venec, ki je dal naslov celi zbirki. Ivan Vuk je napisal kratak uvod, v katerem pravi, da naj bo ta zbirka samo spomin na življenje in čustvovanje tistega časa, ko so imeli pobliži šele 18 let, pa jih je cesar hotel k vojakom imet. Zbirka tudi veliko več ne nudi, prav za prav ima še manj vojaškega kakor bi mislil. So le epigonske pesmi na temo